

tre'

nga - ukraine & bài toán dân số

VŨ HIẾN

cứu trợ thời giả cây

UYỄN CA

hà thúc sinh. cuộc đời và tác phẩm

NGUYỄN & BẠN HỮU

hiện đại hại nhau

DU UYÊN

làm gì khi hết dầu?

CẨM TÚ

con chuột

HỒ ĐẮC VŨ

WEEKLY MAGAZINE, INC.

Phát hành Thứ Năm hàng tuần tại
Dallas-Fort Worth và các vùng phụ cận

Địa chỉ: 3202 N. Shiloh Rd.,
Garland, TX 75044

Điện thoại: 972-675-4383

Thực hiện

Nguyễn Trang - Nhật Hoàng
Đinh Yên Thảo

Biên tập

Nguyễn Xuân Thiệp

Dịch thuật

Bảo Sơn - Phạm H Nghị

Cố vấn pháp lý

Luật Sư **Cao Quang Ảnh**
2439 Manhattan Blvd., #302
Harvey, LA 70058

Luật sư đại diện

Arthurine Kamphaus, MBA, J.D.
(Luật sư **Anh Thư**)

1140 E. Pioneer Parkway; Ste. 300
Arlington, TX 76010
Cell: 623-341-8835 . Fax: 817-394-0505

Layout Director

Bảo Huân

Layout & Art Designers

Đỗ Thọ
Băng Dương - Trần Huyền
Hồ Tú - Nguyễn Hiếu- Lê Mi

Phụ trách kỹ thuật & website

Trần Huyền - Huỳnh Huy - Đỗ Anh

Hoạ sĩ

Bảo Huân - Hoàng Tường
CAN - Hồ Đắc Vũ

Quảng cáo

Nancy - H. Oanh - Hương Lan
972-675-4383
817-421-1400

Muốn làm đại diện Trê?

Trê cần đại diện khắp nơi
trong và ngoài nước Mỹ.

Điều kiện dễ dàng, thoải mái.

Xin liên lạc:

972-675-4383
(giờ TX -CT time- xin gặp cô Kim)

email:dallas@trenews.net
website: www.baotreonline.com

Báo Trê đã có đại diện và đang phát hành
tại các thành phố, tiểu bang:

TRÊ DALLAS

Tel: 972-675-4383
Fax: 972-675-3764
Email: dallas@trenews.net
info@trenews.net
Địa chỉ: 3202 N Shiloh Rd,
Garland TX 75044

TRÊ NORTH CAROLINA

704.550-3103

TRÊ SOUTH CAROLINA

843.353-2288

TRÊ ALABAMA

205.277-6597

TRÊ TENNESSEE

901.300-2399

TRÊ BILOXI-MS

228.205-0337

TRÊ FLORIDA

Nguyễn Tinh
Tel: 407-948-2012
407-894-5111
407-897-1114
Fax: 407-894-6190
Email: florida@trenews.net
Địa chỉ: 302 S. Graham Ave,
Orlando, FL 32803

TRÊ AUSTIN - SAN ANTONIO

Tel: 512-692-6172
210-858-6114
972-675-4383
Fax: 972-675-3764
Email: info@trenews.net

TRÊ GEORGIA

Nguyễn Tân
Tel: 770-755-5420
Fax: 404-704-0358
Email: georgia@trenews.net
Địa chỉ: Tre Georgia Magazine
6000 Dawson Blvd, Suite F
Norcross GA 30093

TRÊ LOUISIANA

Tel: 504-324-2090/972-675-4383
Email: info@trenews.net
Địa chỉ: 3202 N. Shiloh Rd
Garland, TX 75044

Với sự cộng tác của

■ Hoàng Đình Nam ■ Nguyễn Thị Thanh Dương ■ Hải Vân ■ Ngọc Linh
■ Lê Hùng ■ LS Robert Mullins ■ Phạm Thành Châu (VA) ■ Trần Mộng
Tú (WA) ■ Nam Lộc (CA) ■ Tim Nguyễn ■ Như Sao ■ Triều Giang ■
TS Bùi Thanh Liêm (FL) ■ Bùi Quang Tuấn ■ Huy Đạo ■ Gia Bảo ■ Lê
Minh Hải (CA) ■ Tưởng Năng Tiến (CA) ■ Trùng Dương ■ Tạ Phong Tấn
■ Thi Hạnh (NA-UY) ■ BS Trần Lý Lê ■ Hoàng Nhất Phương ■ Thanh
Dũng ■ Dương Hùng ■ Angie Hồ Quang ■ Thiên Hương ■ Hồ Đắc Vũ
(MA) ■ Andy Nguyễn ■ Đặng Mỹ Hạnh ■ Hoàng Nga ■ Lương Thư Trung
■ Trịnh Thanh Thủy (CA) ■ Đoàn Xuân Thu (ÚC) ■ Trangdài Glassey-
Trầnquyên (CA) ■ Lê Kung Diễm ■ Đào Duy Hoà (Úc) ■ Huỳnh Thực Vy
(VN) ■ Thanh Tú ■ Sean Bảo ■ Thái Bảo (FL) ■ Phạm Ngũ Yên (TX) ■
Chiêu Ấn (Canada) ■ Việt Phương ■ Trần Vũ ■ Vũ Thị Thanh Mai ■ Ban
Mai (VN) ■ Trịnh Cung ■ Diệu Cô Nương ■ Trần Nguyễn ■ Nguyễn
Hưng Quốc ■ Triệu Minh ■ Phương Nghi ■ Linh Đỗ ■ Hoàng Nam Sơn ■
Hạnh Việt ■ Gió Đồng Nội ■ Lưu Vỹ Bửu ■ Hoàng Long ■ Phạm Thị
Hoài (Đức) ■ Hương Giang ■ Hoàng Hương ■ Vũ Hiến ■ Ngân Bình ■
Đào thị Thanh Tuyền ■ Mai Hoàng ■ Đinh Tiến Đạo ■ LS Anh Thư ■ Ian
Bùi ■ Du Uyên ■ Cổ Ngự ■ Cẩm Giang ■ Lê Trung ■ Khánh Trường
■ Lê Hữu ■ Thanh Thư ■ Thạch Thảo ■ Kim Loan (Canada) ■ Hải
Di Nguyen (Anh) ■ Vũ Thành ■ LS Dương Như Nguyễn ■ Vương Mộng
Long -K20 ■ BS Phạm Hồng Sơn (Pháp) ■ Lê Chiêu Giang (CA) ■ Ngô
Nguyễn Dũng (Đức) ■ Đặng Mai Lan (Pháp) ■ Hoàng Vũ ■ Tiểu Lục
Thần Phong (VN) ■ Trần Hoàng Vy (TX) ■ Lưu Huỳnh (VN) ■ Hai Quê

LƯU Ý: Tác giả chịu trách nhiệm về nội dung và hình ảnh trong bài viết gửi cho Trê, và nội dung không nhất thiết thể hiện
quan điểm của TRÊ. (Authors are completely responsible for their articles, including content and any photos. Contents
reflect the view of the authors and not necessarily that of Tre Magazine)

Thân chủ quảng cáo chịu trách nhiệm về nội dung và pháp luật trong quảng cáo của mình.

Mọi thay đổi về quảng cáo những trang bên trong xin gọi trước ngày Chủ Nhật, phần giấy láng (glossy) xin gọi trước một
tuần. Ngưng quảng cáo xin báo trước 2 tuần.

Tất cả các mẫu layout, design đều thuộc bản quyền của Trê.

mục lục

4	NHỮNG BÔNG HOA CUỘC SỐNG	Như Sao	Đôi bờ vai
5		Mộc Mạc	Giàu - Nghèo
6	GHI NHẬN TRONG TUẦN	Vũ Hiến	Chiến tranh Nga - Ukraine & Bài toán dân số
9	THẾ GIỚI CỦA DẾ MÈN	Trần Lý Lê	Chuyện ngày qua của bác và cháu nhỏ
12	BÊN LỀ THỂ THAO	Trẻ	
14	BÊN TÁCH CÀ PHÊ	Tim Nguyễn	Mùa thu, trên cầu...
16		Hồ Đắc Vũ	'Con chuột'
20		Tám Vạn	Nhạc sĩ Anh Thy xin như hoa sóng tan trong đại dương
23	MIỆNG NHÀ QUAN	Bánh Bèo	
24	DUYÊN SÀI GÒN	Du Uyên	Hiện đại - hại nhau
27	BẠN CÓ BIẾT	Hoàng Vũ	Chìm tàu
28	GIAO TIẾP	Minh Hải	Đi ăn ngoài với cha mẹ vợ
29		Đặng Mỹ Hạnh	Chuyện cái cây
30		Cẩm Tú	làm gì khi hết dầu?
33	Y TẾ & ĐỜI SỐNG	Triệu Minh	Phụ được "chống" già
34		Cổ Ngư	Phi thường!
38		Tạ Phong Tần	TikTok "Vùng vẫy" trước phiên tòa phúc thẩm liên bang
40	SOMETHING & ANYTHING	Ian Bùi	Solheim Cup 2024
43	MÈO VẬT	Hoàng Hương	Air fryer
44		Kim Loan	Người đậu thủ khoa
48	THỜI TRANG	Diệu Cô Nương	Bớt mùa Thu
50	TRANG THƠ	Sao Khuê	Những ảnh bóng một thời
52		Gió Vivu	Tháng 10 cười với ma
55	HỘP THƯ TRẺ	Trẻ	
56	PHIẾM	Đoàn Xuân Thu	Xe lôi
58	FACEBOOK CÓ GÌ NGỘ	Du Face	
59	Ơ RÊ KA	Trẻ	La-de
60		Trúc Tiên	Tổ sân khấu là ai?
63	Y TẾ & ĐỜI SỐNG	Triệu Minh	Phụ được "chống" già
64	THẾ GIỚI QUANH TA	Dương Hùng	Người bán sách ở thành Rabat
65	NHỮNG ĐIỀU CẦN BIẾT	Bảo Sơn	Bảo vệ sức khỏe của mắt
66	PHÓNG SỰ VIỆT NAM	Lê Kung Diễm	Thức ăn hàng quán có an toàn?
69	SỔ TAY KHÁCH HÀNG	Hạnh Việt	Các điện khí bền lâu
70	CÁI NHÀ CỦA TA	Thiên Hương	Bài trí phòng ngủ
72	SẢN PHẨM MỚI	Bảo Sơn	
73	CHUYỆN KHÓ TIN NHƯNG CÓ THẬT	Trẻ sáu tám	
74	TÀI LIỆU VĂN HỌC	Nguyễn & Bạt Hữu	Hà Thúc Sinh. Cuộc đời và tác phẩm
76	PHÓNG SỰ VIỆT NAM	Uyển Ca	Cứu trợ thời giá cây
80	TRONG HẦM RƯỢU	Nguyễn Mạnh Tuấn	Hồ ăn thịt người
85	Kiến thức phổ thông	Phượng Nghi	Truyện cổ
86	TRUYỆN NGẮN	Lưu Huỳnh	Chuyện ở cửa hàng
90		Đào Duy Hòa	Rắc rối mùa Thu!
92		Đào Thị Thanh Tuyền	Một chiều dạo chợ Bình Tây
96		Vũ Tú	Thất phú cổ miếu
98	PHÓNG SỰ VIỆT NAM	Nguyễn Sinh	"Loạn" số nhà ở Sài Gòn
102	MỖI TUẦN 1 CON SỐ	Trẻ	
104	ĐỌC BÁO VIỆT NAM	B.Tuyền	
108	SỔ TAY THƯỜNG DÂN	Tướng Năng Tiến	Chó Má & Thuế Má
113	CÂU LẠC BỘ TIỂU LÂM	Trẻ cười	

Khi buồn đau, mỗi người đều cần có đôi bờ vai của ai đó để dựa vào và khóc. Đôi vai là nơi mỗi người có thể chia sẻ buồn vui, đau khổ với những người thân yêu nhất.

NS

BẢO HUÂN

Đôi bờ vai

NHƯ SAO

“Phân quan trọng nhất trong cơ thể của mỗi chúng ta là gì?”. Đó là câu hỏi mà mẹ đã hỏi tôi lâu lắm rồi, và cũng đã nhiều lần lắm tôi chưa tìm được một lời giải thích xác đáng để thuyết phục được mẹ.

Khi còn bé, tôi cho rằng đó là đôi tai. Có khi tôi cho là đôi mắt. Nhưng mẹ tôi đều không đồng ý.

Thời gian trôi qua, tôi đã bắt đầu trưởng thành nhưng lời giải đáp cho câu đố của mẹ vẫn còn để ngỏ.

Năm ngoái, ông nội tôi qua đời. Tất cả mọi người đều đau buồn và ai cũng khóc. Thậm chí bố tôi cũng khóc, và đó là lần thứ hai tôi nhìn thấy bố khóc. Trong ngày đưa tang ông, mẹ đến bên tôi và nói: “Con đã biết phân nào là quan trọng nhất hay chưa?” Tôi thật sự bất ngờ khi mẹ hỏi vào lúc này, mặc dù tôi biết câu hỏi đầy ý nghĩa này của mẹ vẫn chưa được tôi giải đáp.

Mẹ nhìn khuôn mặt bối rối của tôi: “Câu hỏi này rất quan trọng. Nó cho con biết rằng con

vẫn đang tồn tại trong cuộc đời này. Mỗi câu trả lời trước kia của con đều không làm hài lòng được mẹ nhưng hôm nay mẹ muốn con ghi nhớ bài học này”.

Mẹ nói trong nước mắt: “Đó là đôi vai”. Nhìn vẻ mặt ngạc nhiên của tôi, mẹ tiếp tục: “Khi một người bạn hay một người yêu quý nào đó của con đau buồn, họ cần một điểm tựa để dựa đầu vào đó và khóc. Và đôi vai của con sẽ giúp được họ. Mỗi người đều cần có một bờ vai của ai đó để khóc một vài lần trong đời. Mẹ chỉ hy vọng chung quanh con có đủ tình thương yêu và những bờ vai ấm áp để con có thể dựa vào mỗi khi con cảm thấy cần thiết. Điều quý giá nhất trong mỗi chúng ta không phải là chỉ nghĩ riêng cho bản thân mình, mà là một sự cảm thông với những nỗi buồn của những người chung quanh. Mọi người có thể quên những gì con nói... quên những gì con làm... nhưng mọi người sẽ không bao giờ quên được bờ vai của con đã từng gánh đỡ những đau khổ và mất mát của họ.”

NS (THEO TERRI AKIN)

Giàu - Nghèo

MỘC MẠC

Một hôm, người con đi học về hỏi: Cha ơi, giàu và nghèo khác nhau như thế nào?

Người cha giàu có nói con và quần gia hãy chuẩn bị những món quà cho những người bạn nhỏ, vì tuần sau ông sẽ đưa người con trai của mình đến ngôi làng nghèo khó để cậu biết rằng bản thân may mắn như thế nào. Sau chuyến đi quay về, ông hỏi về cảm nhận của cậu bé. Cậu cho rằng cậu rất thích và chuyến đi này rất tuyệt vời đối với cậu.

Người cha hỏi cậu thấy những người nghèo kia sống như thế nào, cậu nói rằng: Gia đình chúng ta chỉ có 1 con chó, còn họ có cả đàn, chúng ta chỉ có một hồ bơi nhỏ, nhưng họ có rất nhiều con sông lớn. Vào ban đêm, họ có cả một bầu trời với vô vàn ngôi sao, trong khi chúng ta chỉ có các bóng đèn. Họ có nhiều bạn bè, có các bức tường và có thời gian dành cho nhau, còn chúng ta chỉ có mỗi chiếc tivi và điện thoại.

Cuối cùng, cậu bé thốt lên rằng: Vậy tính ra chúng ta nghèo hơn họ rất nhiều đúng không cha?

Người cha ôm con vào lòng, nói: Cảm ơn con, chính con mới là người trả lời câu hỏi về sự khác biệt giàu-nghèo cho cha biết.

BẢO HUÂN MICROSOFT AI

Chiến tranh Nga-Ukraine

& Bài toán dân số

Cuộc chiến tại Ukraine cho tới nay đã kéo dài hơn hai năm rưỡi và người ta ước tính tổng số binh lính của Ukraine và Nga bị thiệt mạng hoặc bị thương đã lên tới khoảng một triệu người - là con số tổn thất kinh hoàng cho cả hai quốc gia đang gặp rất nhiều khó khăn trong khi phải đối diện với tình trạng dân số thậm chí trước khi có chiến tranh đã có nhiều dấu hiệu suy giảm và đây là cái giá mà cả hai sẽ phải trả trong một tương lai lâu dài.

VŨ HIẾN
ARLINGTON, TX

Việc xác định chính xác con số người chết và bị thương trong cuộc xung đột nói trên là điều khó khăn là vì cả Nga và Ukraine đều từ chối công bố con số ước tính chính thức hoặc đôi khi đưa ra những con số không đáng tin và khó có thể thuyết phục được bất cứ ai.

Theo một số người am

hiểu về nội bộ của chính phủ Ukraine, một ước tính từ một nguồn bí mật hồi đầu năm nay đưa ra con số binh lính Ukraine tử trận là 80,000 và bị thương là 400,000. Mặc dù các ước tính của tình báo phương Tây về sự thiệt hại của binh lính Nga có sự khác biệt, một ước tính đáng tin cậy đưa ra con số tử vong lên tới gần 200,000 và bị thương vào khoảng 400,000.

Tổn thất dân số

Những con số tổn thất cao này đang gây ra nhiều vấn đề cho Nga vì quân đội nước này trong thời gian qua sử dụng các đợt tân binh được huấn luyện rất kém cỏi để cố đạt được mục tiêu là tiến quân vào khu vực miền đông Ukraine bằng bất cứ giá nào trong khi cùng lúc phải chống lại cuộc tấn công gần đây của Ukraine

vào khu vực Kursk. Tuy nhiên, sự thiệt hại tính ra còn nặng hơn cho Ukraine, với dân số chỉ bằng chưa đến một phần tư so với quốc gia láng giềng khổng lồ của họ.

Sự thiệt hại cao – và ngày càng tăng nhanh – cho thấy sẽ có tác động xấu về lâu về dài đối với cả hai quốc gia hiện đang phải đối phó với tình trạng suy giảm dân số đã bắt đầu xảy ra từ trước khi chiến tranh chủ yếu là do bất ổn kinh tế và biến động xã hội. Có một số nhà nghiên cứu tin rằng một trong những động cơ đằng sau việc ông Vladimir Putin phát động cuộc xâm lăng Ukraine năm 2022 là để tăng dân số Nga bằng cách gộp chung người dân Ukraine vào

với dân số Nga sau khi chiếm được nước này. Theo ước tính của chính phủ và các nhà nghiên cứu về dân số, các cuộc xâm lăng và chiếm đóng lãnh thổ Ukraine của Nga trong thập niên qua đã khiến Ukraine mất ít nhất 10 triệu người – một phần là do bị chiếm đóng, một phần là đi tị nạn ở những quốc gia khác.

Bài toán của Nga

Ông Putin từ lâu đã tuyên bố việc giải quyết tình trạng suy giảm dân số kinh niên của Nga là ưu tiên hàng đầu, và chính quyền Kremlin đã bắt đầu từng bước một chiến dịch Nga hóa các vùng lãnh thổ mà họ chiếm đóng, bao gồm cả việc bắt cóc trẻ em trên bình diện rộng và gây áp lực buộc người dân

Ukraine phải có quốc tịch Nga. Ở vùng Donbas bị chiếm đóng, việc bán tài sản và các giao dịch khác hiện đang đòi hỏi người dân ở đó phải có quốc tịch Nga.

Lãnh thổ của Ukraine hiện nay từng là một phần của đế quốc Nga ngày xưa, và ông Putin đã nhiều lần nói rằng ông ta muốn đưa quốc gia này trở lại trạng thái đó. Ông ta phủ nhận bản sắc và quốc gia Ukraine và tuyên bố rằng người Ukraine, trên thực tế phần lớn là người gốc Slavic và Chính thống giáo chứ không dính dáng gì tới huyết thống Nga, là một phần của đại tộc Nga.

Biện pháp hiệu quả nhất của ông Putin nhằm tăng dân số Nga trước cuộc xâm lăng toàn diện là việc sáp nhập bán

đảo Crimea từ Ukraine vào Nga năm 2014, giúp Nga có thêm khoảng 2.4 triệu dân, dựa trên cuộc điều tra dân số mới nhất của Nga.

Mặc dù Nga đã tăng dân số bằng cách chiếm giữ lãnh thổ, nhưng ngược lại, cuộc chiến hiện nay đã gây tác động tàn khốc đến dân số nội địa và thị trường lao động của nước này. Hơn 600,000 người dân Nga đã rời khỏi nước kể từ khi cuộc xâm lăng toàn diện bắt đầu. Phần đông trong số đó là những người trẻ tuổi và là những chuyên gia có khả năng thăng tiến; họ có thể di chuyển đến bất kỳ quốc gia ngoại quốc nào và bắt đầu một cuộc sống mới không khó khăn.

Nước Nga theo truyền thống thường dựa vào di dân lao động từ vùng Trung Á, nhưng chiến tranh đã làm giảm, và trong một số trường hợp thậm chí đảo ngược, nguồn di dân lao động đổ vào Nga. Điều này làm trầm trọng thêm tình trạng thiếu hụt lao động ngày càng tăng ở Nga trong khi hai khu vực Tây Bá Lợi Á và Viễn Đông đang nhanh chóng suy giảm dân số. Các chuyên gia có liên hệ với chính phủ đã công khai đưa ra ý tưởng

Một toà nhà ở Lviv bị phá huỷ bởi hoả tiễn Nga - wsj

nhập cảng lao động từ Bắc Hàn.

Bài toán của Ukraine

Cuộc tấn công của Nga vào Ukraine cũng đã gây ra hậu quả thảm khốc đối với dân số của chính Ukraine. Cuộc điều tra dân số gần đây nhất, vào năm 2001, ghi nhận có 48 triệu dân. Theo các chuyên gia nghiên cứu về dân số và các giới chức chính phủ Ukraine, vào đầu năm 2022, trước khi Nga xâm lăng, con số đó đã giảm xuống còn 40 triệu, bao gồm luôn các khu vực như Crimea mà Nga chiếm đóng vào năm 2014. Theo Liên Hiệp Quốc, đã có hơn 6 triệu người chạy ra khỏi Ukraine kể từ khi chiến tranh bắt đầu vào tháng 2 năm 2022, và Nga đã chiếm thêm một số lãnh thổ, và theo ước

tính chưa được công bố của chính phủ Ukraine, tổng dân số trên lãnh thổ do Kyiv kiểm soát hiện đã giảm xuống chỉ còn từ 25 triệu đến 27 triệu người.

Một trong những mục tiêu chiến tranh của Nga là nhằm biến Ukraine thành một nơi không thể sống được. Các cuộc tấn công bằng hỏa tiễn và máy bay không người lái của Nga đã phá hủy phần lớn mạng lưới điện của Ukraine, bao gồm cả các nhà máy điện, điều này có thể khiến nhiều người dân Ukraine phải tìm nơi tạm trú ở ngoại quốc vào mùa đông sắp tới đây nếu tình trạng mất điện và mất khí đốt sưởi ấm trở nên trầm trọng hơn.

Chính phủ Ukraine, giống như Nga, giữ bí mật về con số thương vong trong chiến tranh.

Tổng thống Volodymyr Zelensky cho biết hồi tháng 2 rằng cho đến nay đã có khoảng 31,000 binh lính thiệt mạng. Một số cựu giới chức chính quyền và an ninh cho biết mục đích của việc đánh giá thấp mức thiệt hại nói trên là để xoa dịu xã hội và giúp tiếp tục huy động thêm tân binh đang rất cần để phục vụ chiến tranh.

Theo một số cựu giới chức Ukraine, một trong những lý do chính khiến ông Zelensky từ chối huy động nhóm nam giới trong độ tuổi từ 18 đến 25 - thường là lực lượng chiến đấu chủ động - là vì hầu hết những người này vẫn chưa có con. Các nhà nghiên cứu về dân số Ukraine cho biết nếu những tân binh trong nhóm tuổi này bị chết hoặc mất khả năng lao động, triển vọng

về dân số của Ukraine trong tương lai sẽ càng ảm đạm hơn nữa.

Do đó, Ukraine đã phản đối lời kêu gọi từ các quốc gia đồng minh phương Tây về việc đưa thêm nam giới vào cuộc chiến và chỉ thực hiện chính sách quân dịch một phần. Theo ước tính của các giới chức chính phủ và quân đội, độ tuổi trung bình của các binh lính Ukraine hiện nay là trên 43 tuổi. Kyiv đã tuyển dụng một số lượng nhỏ tù nhân và người ngoại quốc để tăng quân số.

Chưa có đáp số

Riêng về con số thương dân thiệt mạng cho đến nay vẫn chưa được biết chính xác. Theo ước tính của Tổ chức Theo dõi Nhân quyền (HRW), chỉ riêng cuộc đánh chiếm thành phố cảng ở vùng đông nam là Mariupol của Nga năm 2022 đã lấy đi sinh mạng của hơn 8,000 người.

Cuộc chiến vẫn còn tiếp tục và con số thương vong của binh lính và thường dân sẽ còn gia tăng khiến cho tình trạng dân số của cả Ukraine lẫn Nga lại càng tồi tệ hơn. Một bài toán chưa có đáp số.

VH

Dân tị nạn Ukraine lúc chiến tranh nổ ra - AFP

Chuyện ngày qua của bác và cháu nhỏ

TRẦN LÝ LÊ
ORLANDO, FL.

Dấu chân trên đá

Mấy tuần lễ liên, hết tuyết đến mưa đá, trời buốt giá lạnh lẽo. Trên sân cỏ, mặt đất đóng băng. Tuần qua, sở làm đóng cửa luôn 2 ngày vì thành phố chìm trong trận mưa tuyết cuối mùa. Dế Mèn không đi đâu được nên đành ngồi nhà ngó trời ngó đất.

Ngó trời trời xám xịt, nhờo nhờo những mảnh tuyết

trắng xóa. Ngó mãi phát chán nên phe ta ngó đất. Đất cũng mênh mông một màu trắng rợn người. Trong vườn sau, giữa các bụi gai là những vết lõm khá rộng và sâu. Chân nai là những vết nhỏ, hai hay ba lõm cạnh, chân thỏ là những vết lõm cạnh hơn nữa. Con chi mà vết chân to bằng dấu chân người đi giày số 10? Chẳng lẽ gấu mò ra đến đây, chắc phải đói lắm nên mới phải lang thang đi kiếm ăn xa rừng như thế

này? Các vết chân nằm giữa các bụi gai thấp, con gấu kia chắc phải đi lom khom để chui qua các lỗ hổng thấp và hẹp?

Nghĩ đến gấu, Dế Mèn ái ngại, con người đồn rừng, bạt núi xây nhà cất đường sá, đuổi thú rừng đi mãi tận đâu. Không biết loài gấu này ăn uống những gì? Thức ăn trong rừng đã cạn? Bây giờ Dế Mèn bưng ra mấy gói cà rốt hay khoai tây có giúp nó bớt đói? Nuôi dưỡng thú →

→ rừng như thế có trở thành việc khuấy rối làng xóm không vì gấu không phải là loài thú hiền lành như nai như thỏ? Hồng biết, bạn ơi, hồng biết? Bần khoản như thế nên Đế Mèn cứ chờ, chờ gặp mặt con thú để lại vết chân rất sâu trên băng đá kia.

Trời ngưng đổ tuyết nên phe ta xông pha mò qua nhà Mẹ Mìn thăm Dưa Muối. Nghỉ học không có bạn nên con bé buồn xo. Nó không thể ngồi yên một chỗ quá 5 phút nên cuồng chân cuồng cẳng, chạy lên xuống cầu thang liên tục, vừa chạy vừa la hò rủ rê Đế Mèn chơi trò đuổi bắt với nó. Hết đuổi bắt là màn trồng cây chuối, từ trên ghế con bé ngả người cho đầu đụng xuống đất và bác Đế Mèn giờ hai chân nó lên trời.

Hai bác cháu vừa đùa vừa la hét om sòm. Một tuần nay Dưa Muối ôm ấp mấy con ngựa nhồi bông, đặt tên con ngựa màu trắng là “Run”, con màu nâu là “Bronco”, xếp hàng mấy con ngựa rồi bắt Đế Mèn chụp hình. Dưa Muối đã bắt đầu thích chụp ảnh, và chỉ chụp những thứ nó muốn. Con bé nhìn ngắm và chụp ra mấy tấm ảnh có bố cục khá đẹp, không biết vì may mắn hay Dưa Muối đã biết nhìn ngắm? Cháu nhất định đòi đặt hai con ngựa lên đầu bác Đế Mèn để chụp ảnh, giải thích thế nào cũng không xong. Phe ta biểu rằng ngựa để chạy đua, để kéo xe, để thổ hàng hóa ... chứ

không thể nào đặt trên đầu trên cổ. Con bé lắc đầu quây quây rồi chơi màn ôm cổ năn nỉ, *auntie, please*. Không biết từ bao giờ mấy đứa con nít đã biết trò dỗ ngọt như thế? Chắc bắt chước cha mẹ đã quen tai?

Buổi chiều xuống rất nhanh, khi con bé đi ngang bác G., thường thì nó phải ôm cổ bác hôn một cái để “đóng thuế” nên con bé tìm cách trốn tránh, vừa né vừa khúc khích. Lần này Đế Mèn mách nước con bé đi vòng nên vừa qua khúc quanh, Dưa Muối reo lên đắc thắng “all right” và la hét “cám ơn bác”. Nàng thắng lớn nên thích ý reo hò.

Thế rồi buổi tối ngừng hẳn khi bác G. vô tình ôm Dưa Muối nhắc bóng lên đầu. Con bé òa khóc, tiếng khóc uất ức giận hờn như thể bị lừa gạt, ức hiếp. Hóa ra trò chơi vẫn tiếp tục, nó đã thắng nhưng bây giờ lại “thua” vì bất cẩn, bị bác ôm cứng. Đế Mèn ôm cháu dỗ dành, giữa tiếng khóc, nó

nức nở phân trần “Uncle G. trapped me”. Nghe Dưa Muối nói, Đế Mèn lặng người, bàng hoàng ngẩn ngơ mất mấy giây. Ở tuổi non dại kia, làm sao nó hiểu và biết dùng chữ “trap” hay “gài bẫy” như thế? Tình huống nào tại sân chơi bé nhỏ, việc gài bẫy đã xảy ra? Trong sách vở hay trong những cuộn phim hoạt họa mà Dưa Muối xem hàng ngày? Người ta đã “gài bẫy” nhau như thế nào?

Sự quan sát kia xảy ra quá sớm để con nhỏ ghi nhớ bài học và bây giờ đem ra giải thích, bác G. “thắng” nhờ gạt cháu? Hình ảnh kia sâu đậm như vết chân trên băng đá trong đầu óc của đứa nhỏ 4 tuổi?

Chao ôi là bần khoản, vết chân trên đá của con thú lạ và tiếng la hét phản đối sự “gài bẫy” của con nhỏ Dưa Muối trong buổi chiều cuối tuần, mấy hình ảnh cứ vương vীu, theo đuổi Đế Mèn ...

Hoa đào vẫn nở

Tối thứ Sáu mệt mỏi sau một tuần lễ cày cuốc, xem tin tức mà phe ta ngồi ngó màn hình và chỉ thấy những hình nhân đối thoại, không hiểu và không nhớ họ đã nói những gì. Hình như ta cần thoát khỏi bức tường vô hình bao bọc chung quanh, thay đổi không gian may ra sẽ giúp ta hồi sức? Thế là đặt phòng và Đế Mèn qua Washington DC 2 ngày cuối tuần. Hình như hoa đào ở đó sắp nở? Chuyến đi không sửa soạn.

Thứ Bảy cuối tuần mà thành phố chật cứng, dường như ai cũng có cùng ý nghĩ, đi ngắm hoa đào nở?

Ở quảng trường rộng, người lớn con nít thả diều và có những quầy chữa bệnh cho những con diều quật quẹo không bay không lượn, kite’s doctor. Người đông quá xá là đông.

Phe ta tránh đám đông đi bộ ra bờ hồ ngắm hoa. Trên đường, Đế Mèn đi ngang vườn uất kim hương, tulip library, hoa mới nở một khoảnh nhỏ, phần lớn khu vườn, gốc hoa mới nhú màu lá xanh non.

Năm nào hoa đào cũng nở, mặc thời tiết thay đổi lúc ấm lúc lạnh. Những cành hoa khảng khiu chia nhánh từ thân cây già cỗi. Có những thân cây đã mục, đã rỗng và vết cắt cửa còn tươi. Cây

đau ốm rỗng ruột được con người giải phẫu, chữa bệnh. Máy gốc cây già thân đã bị cưa gần nửa, từ hốc mắt sâu trở những nụ mảnh mai hàm tiếu. Đang mùa hoa nở nên cây đầy hoa, không có lá. Giữa những nụ hoa tươi, bừng bừng sức sống là những nhánh cây gầy ốm trơ xương. Sự tương phản giữa sức sống và cái chết không thể nào rõ ràng hơn được nữa.

Ba năm liền, Đế Mèn đến đây để ngây ngất với đất trời trong mùa xuân, trong ánh nắng tươi và những cội hoa đào. Tuyệt giá thế nào, đau ốm sâu nào thế nào, cây vẫn đơm hoa những nụ phơn phớt hồng. Mùa đông ảm đạm dài quá nên phe ta khao khát nắng ấm, thêm hơi mặt trời bừng bừng trên sân cỏ. Có cái chi rất nhiệm màu về những cội anh đào già cỗi trở hoa, như thể thân cây già nua kia cố gắng, một lần nữa tặng hết sự sống cho cuộc đời sự sống đơm hoa.

Anh đào màu phơn phớt nhẹ nhàng, hình ảnh của đôi má tươi hồng không phấn son rực rỡ, nét đẹp của chuyện tình nhẹ nhàng nhưng đầm thắm mà rừng rừng hoài. Như phe ta quay đi mà vẫn tần ngần ngó lại từng cội hoa là mình bên hồ. Đẹp quá xá là đẹp chẳng trách bá tánh chen chân mà đi ngắm hoa.

Bạn ạ, màu hoa đáng hoa hình như không khác năm ngoái, nhưng năm

này nổi ngây ngất kia có nhuốm một chút buồn. Ngày tháng đi qua, anh đào vẫn nở, chỉ có ta... thay đổi?

Khi công chúa đáng ghét

Thứ Bảy mưa tầm tã. Hôm nay Đế Mèn đưa công chúa đi chích ngừa cúm H1N1 lần thứ nhì. Con nít dưới 10 tuổi cần chích hai lần để có đủ kháng thể mà chống chọi với giống cúm lan nhanh như gió thổi. Tuần lễ vừa rồi có 35 đứa trẻ chết vì cúm, cha mẹ không biết nên cứ giữ ở nhà không đem đi khám bệnh kịp thời.

Dưa Muối khá lì, nó không khóc tiếng nào, cũng như lần chích ngừa đầu. Bà Y Tá vừa rút kim, nó đã nhảy khỏi lòng Đế Mèn, chạy đi tìm rổ kẹo. Máy đứa con nít chích xong là được gắn “huy chương” đồ lấp lánh (I got a shot) và được thưởng một cái kẹo

xanh đỏ tùy ý. Hình như việc tưởng thưởng là điều quan trọng. Trước khi rời nhà, Dưa Muối đã mặc cả đòi đi chơi sau khi đi chủng ngừa. Phe ta đồng ý sẽ dắt nó đến Chuck E Cheese, một loại sân chơi trong nhà, nơi đủ mọi thứ đồ chơi dụ khị con nít và dụ tiền bố mẹ. Mỗi trò chơi là 25 xu, kéo dài trên dưới 2 phút!

Đang chơi trò đi trốn đi tìm với con bé thì Mẹ Mìn bước tới và vô tình thô mật vào căn nhà gỗ nhỏ xíu để «hù» con. Thế là Dưa Muối lăn ra khóc vì mẹ nó không biết chơi và «phá đám». Chao ôi, con nhỏ vừa khóc vừa la, mặt mũi đỏ kẹ, nước mắt nước mũi chan hòa, đập chân đập tay trên sàn nhà. Ầm nó khỏi mặt đất thì Đế Mèn ầm không nổi một đứa nhỏ 40 cân Anh đang vùng vẫy, giãy giụa. Công chúa dễ yêu xinh xắn mọi ngày hiện nguyên hình nữ chúa bù loa xấu xí. Đồ

thế nào cũng không được ngay cả sau lúc Mẹ Mìn nói xin lỗi rồi biến luôn chờ con bé nguôi cơn hờn giận.

Nửa tiếng rồi 45 phút ngồi cạnh một đứa trẻ la hét không ngừng khiến Đế Mèn muốn điên đầu. Không ưa nước mắt lại càng khó chịu khi gặp người bù lu bù loa, khóc kể, con nhỏ này gõ đúng vào nỗi khó chịu của Đế Mèn nên phe ta bực bội vô cùng. Nó mới có 4 tuổi mà tai ngược thế này thì lúc lớn làm sao kham?

Một tiếng trôi qua, con nhỏ vẫn gào thét dai dẳng. Đã bù lu bù loa lại còn lè nhè, dai nhách. Bây giờ thì phe ta hết kiên nhẫn. Bỏ con bé gằm thét trên sàn nhà, Đế Mèn đứng dậy ra hiệu cho bố nó đứng đằng xa. Phe người lớn đành chơi trò «xa luân chiến» xem chừng nào con nhỏ này gào thét hết hơi?

Đế Mèn rút ra một góc riêng vì bắt gặp mình nổi giận. Có cái chi về một con người kêu la, kể lể, vật vã ăn vạ khiến ta bực bội? Sự bất kham của chính mình hay cái thói dùng nước mắt và sự giận dữ để thúc ép người khác làm theo ý nó? Và từ lúc nào công chúa dễ yêu học được cái thói quen đáng ghét kia? Làm thế nào để nó ngưng cái trò ăn vạ nọ?

Đế Mèn lên cơn nhức đầu, và 2 viên ibuprofen chẳng ăn thua gì!

TLL

Boston tăng giá

Không phải vật giá mà giá trị cuộc đua chạy bộ Boston Marathon năm 2026. Hiệp hội Thể thao Boston (Boston Athletic Association: BAA) yêu cầu các ứng viên chặng đua 26.2 dặm phải nhanh hơn 5 phút so với những năm trước để giành được suất dự thi.

Chủ tịch kiêm Giám đốc điều hành của BAA, cho biết: “Mỗi lần điều chỉnh tiêu chuẩn, chúng tôi đều thấy các thí sinh tự nâng lên những tầm cao mới. Hiện có 36,406 đơn ghi danh tham gia vòng loại Boston Marathon 2026, nhiều hơn bao giờ hết!”.

Marathon Boston là giải marathon hàng năm tổ chức tại Boston (Massachusetts). Đây là giải chạy bộ đường dài lâu đời và quy mô bậc nhất thế giới, khởi tranh lần đầu năm 1897. Mặc dầu điều hành dưới hình thức phi lợi nhuận nhưng vẫn có nhiều giải đáng giá, người về nhất nhận thưởng khoảng 150,000 đô la.

Trên đường thiên lý tại cuộc thi Boston Marathon năm 2022

Cánh điều ra “biển”

Ở Việt Nam, điều là một trò chơi thôn dã, đôi khi người ta nhắc đến hình ảnh con điều như một ký ức tuổi thơ, lớn lên không mấy ai còn thiết tha với con điều nữa. Nhưng ở Thái thì khác, chơi thả điều được nâng lên thành chuyên nghiệp và có vô số những cuộc thi thả điều hàng năm. Trên thế giới đầy nhóc những cuộc thi thả điều. Tại Mỹ có ngày hội điều quốc tế The Washington State International Kite Festival (WSIKF), được thành lập năm 1981 tổ chức vào mỗi tháng 8.

Các điều thủ chuẩn bị “bắn” một con voi điều lên trời tại lễ hội điều Portsmouth International Kite Festival, tổ chức hàng năm ở Anh Quốc.

Scotland “giải cứu” Khối thịnh vượng

Úc bất ngờ tuyên bố rút lui việc tổ chức Đại hội thể thao Khối Thịnh Vượng Chung (Commonwealth Games) vào năm 2026 với lý do vật giá tăng vèo vèo. Trong khi cả đám chung hững thì Scotland giờ tay xin nhận lãnh.

Commonwealth Games do Anh quốc thành lập năm 1930 và có 74 quốc gia/lãnh thổ tranh tài mỗi 4 năm. Đây có thể xem như một dạng Olympic thu nhỏ, nhưng mỗi ngày một teo tóp do nhiều quốc gia né tránh tổ chức vì sợ lỗ lã.

Nữ lực sĩ Jayne Nisbet (Scotland), một trong những hoa hậu thể thao tại Commonwealth Games.

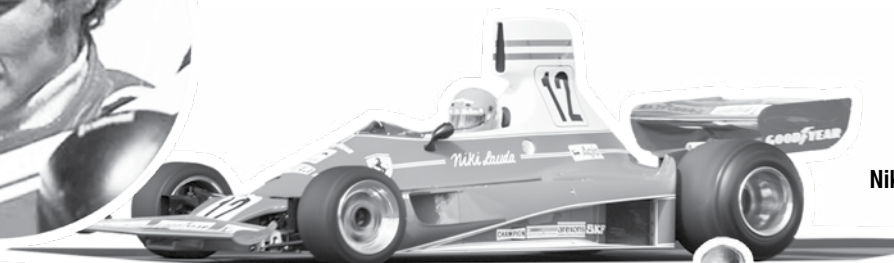

Ngày này năm xưa...

4-10
1975

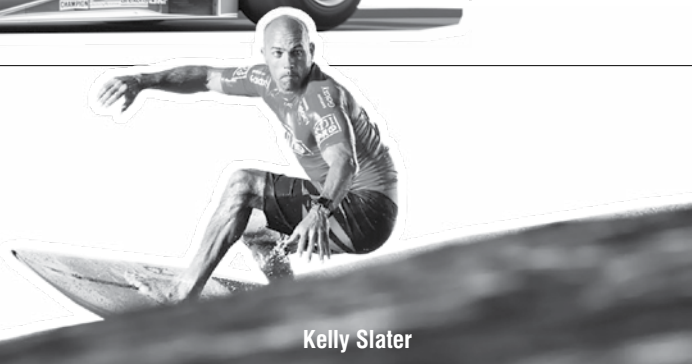
Niki Lauda (Úc) lần đầu tiên giành cúp vô địch Grand Prix ở cuộc đua Formula 1 World Drivers Championship tại Watkins Glen (New York).

Niki Lauda và chiến mã

3-10
2008

Kelly Slater (Mỹ) giành chức vô địch lướt sóng (surfing) thế giới lần thứ 9 sau vòng 3 giải Billabong Pro ở Mundaka, Tây Ban Nha.

Kelly Slater

4-10
1998

Mick Doohan (Úc) giành chiến thắng tại cuộc đua mô tô (motorcycle race) với chiếc Honda tại Australian Grand Prix, tổ chức ở Phillip Island (Úc).

NHỮNG TRẬN SẮP TỚI CỦA ĐỘI TUYỂN MỸ

OCT 12
THÂN HỮU

NAM HOA KỲ vs PANAMA
8:00 PM CDT | SÂN Q2 STADIUM, AUSTIN, TEXAS, USAI

OCT 15
THÂN HỮU

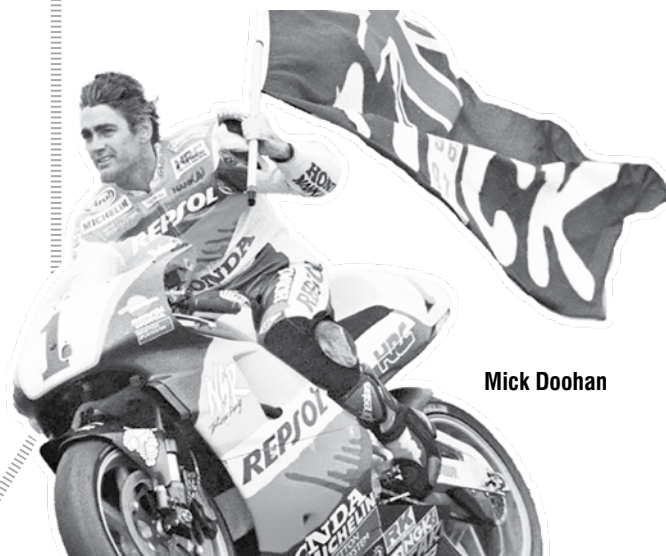
NAM HOA KỲ vs MEXICO
9:30 PM CDT | SÂN ESTADIO OLÍMPICO PASCUAL GUERRERO, SANTIAGO DE CALI, COLOMBIA

OCT 16
FIFA U17 WORLD CUP

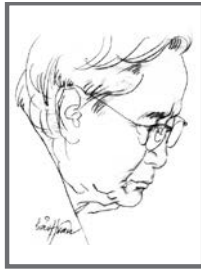
NỮ U-17 US vs SPAIN
3:00 PM CDT | SÂN FÉLIX SÁNCHEZ STADIUM, SANTO DOMINGO, DOMINICAN REPUBLIC

Một số trận bạn có thể xem tại FOX, ESPN2 hoặc Telemondu (công ty con của NBC, tiếng Tây Ban Nha)

* CST cũng là Central Time (CT)

Mick Doohan

TIM NGUYỄN
GARLAND, TX.

Mùa thu đang về... Ở đâu
đó, lá bắt đầu nhuộm vàng.
Nhìn sắc lá, chợt nhớ tới
mùa thu trên những cây cầu
ngày nào. Ôi, những năm
tháng đã xa...

Mùa thu, trên cầu...

Trước hết là chiếc cầu Woodbridge trong một đoạn văn ai đó đã viết:

...Mùa thu đã về trong nắng. Thu này, buổi sáng người còn đi bộ lững thững từ nhà ở phố M. qua con đường Barranca xuống đến bờ hồ? Tiết trời bắt đầu hơi lạnh rồi đấy. Cái lạnh, tuy vậy, chưa thấm qua chiếc áo màu tím lilac khoác trên người đầu. Vừa đi vừa ngước nhìn lên hàng cây bắt đầu ngả sang màu vàng mơ. Rồi nhìn xuống mặt hồ. Hồ thì xanh như màu trời ngày ấy. Một đám mây trắng, như bông, nằm trong đáy nước. Những chú vịt con vẫn bơi lội tung tăng bên vịt mẹ. H. không nghĩ đây là bầy vịt khác. Cô không muốn thay đổi mọi trật tự đã được thiết lập riêng đối với cô và người ấy. Cho nên cô vẫn cho là bầy vịt con năm xưa dường như chúng chưa bao giờ lớn từ ngày chia tay.

Đi dưới hàng cây buổi đầu thu, cô chợt nhớ lại ca từ một khúc hát người đã chép tặng cô: *Xin cho bốn mùa đất trời lặng gió / Đường trần em đi hoa vàng mấy độ / Nhưng đường cỏ lá/ Từng giọt*

sương thu / Yêu em thật thà... (TCS) Từ bờ hồ, cô đi về phía cầu Woodbridge. Những trái thông khô rụng đầy hai bên bờ cỏ. Trên cầu lúc này có đôi tình nhân đứng bên nhau, tay trong tay. Cô chợt thấy lại khung cảnh cách đây ngoài 3 năm. Lần chia tay trên cầu ngày ấy hóa ra là vĩnh biệt. Sẽ không bao giờ nhìn thấy nhau nữa. Cô nhắm lại lời ca: *Xin cho bốn mùa đất trời lặng gió...* Hình như mắt cô chợt bắt gặp một hình ảnh khi nhìn sang bên kia cầu, chỗ đậu xe dưới hàng cây phong trước tiệm sách Barnes and Noble. Vẫn còn ai đứng đó, yên lặng nhìn về phía cô. Và có tiếng gọi H. ơi, H. ơi trong gió. Rồi trong chớp mắt, tiệm sách biến mất, bãi đậu xe biến mất. Chỉ còn hàng cây phong với những chiếc lá đổi màu. Một mình cô đứng lặng dưới trời thu ...

Cũng vẫn khung cảnh mùa thu về trong nắng. Nhưng là ở cây cầu trên sông Dương Tử trong một truyện thật ngắn của Liễu Hạ. Nhân vật đi qua mùa thu bây giờ là một kỹ nữ có tên Lucy Chang. Cô làm việc ở một quán rượu, vừa tiếp khách vừa hát. Chồng Lucy, người nhạc sĩ nghèo mà cô đã phụ tình bỏ đi từ 2 năm nay, vừa qua đời vì bệnh ung thư. Đau khổ, hối tiếc và tuyệt vọng, cô đi, mắt mở lớn vô hồn, mái tóc cắt ngắn highlight đỏ và bạc rực cháy, chiếc khăn shawl quàng cổ bay trong gió mùa thu. Mùa thu. Mùa thu tan nát trong lòng cô, mặc dù những hàng phong ven sông rộ lên màu vàng đỏ pha nâu, rực rỡ. Cô đi, như mộng du, không nghe không thấy gì, mặc cho hàng đoàn xe tải và xe buýt âm âm chạy qua lòng cầu. Đến giữa cầu,

BẢO HUÂN MICROSOFT AI

cô dừng lại, tựa mình vào lan can, nhìn xuống dòng nước. Nước sông Dương Tử mùa này đục ngầu, chảy cuộn cuộn. Một cánh chim vút bay qua đầu cô, để rặng tiếng kêu lạnh sắc. Nhắm mắt lại, cô trườn mình ra ngoài lan can cầu...

Gió mùa thu lồng lộng trên dòng Dương Tử ... Giữa lúc ấy, một bàn tay nắm chặt lấy vai cô, kéo giật trở lại. Cô bàng hoàng mở mắt. Có tiếng người nói: “Cô ngu lắm. Bộ đời này không còn gì để cô lưu luyến, không còn hy vọng hay giá trị gì để cô vì nó mà tiếp tục sống sao. Cô muốn chết, muốn tự tử hả? Được lắm. Tôi không giữ cô nữa. Bây giờ, cô cứ nhảy xuống sông Dương Tử trăm mình đi. Mùa thu, nước sông lạnh lắm đấy!”

Lucy vẫn đứng bên lan can cầu, mở mắt nhìn, rồi bật khóc. Trước mặt cô là người đàn ông sống trong chung cư, ở cạnh phòng cô. Đêm đêm đi làm về, cô thường

BẢO HUÂN MICROSOFT AI

nhìn thấy ánh đèn phòng ông. Ông ta đã lớn tuổi, khuôn mặt dài, mái tóc điểm bạc bồng bênh, thường cười và chuyện trò với cô mỗi lần gặp nhau ở cầu thang. Thỉnh thoảng ông ghé lại uống ở quán rượu. Lucy biết ông là kịch tác gia chưa gặp vận may và chưa nổi tiếng.

Người đàn ông nói: “Tôi đến quán và biết sự hối tiếc và nỗi tuyệt vọng của cô. Sáng nay, tôi thấy cô dậy sớm và đi như người vô hồn, tôi đi theo. Thế rồi...”

Nắng vẫn rực vàng trên cầu và bên kia sông, trên hàng phong. Mùa thu...

TN

SỨC KHỎE LÀ VÀNG!

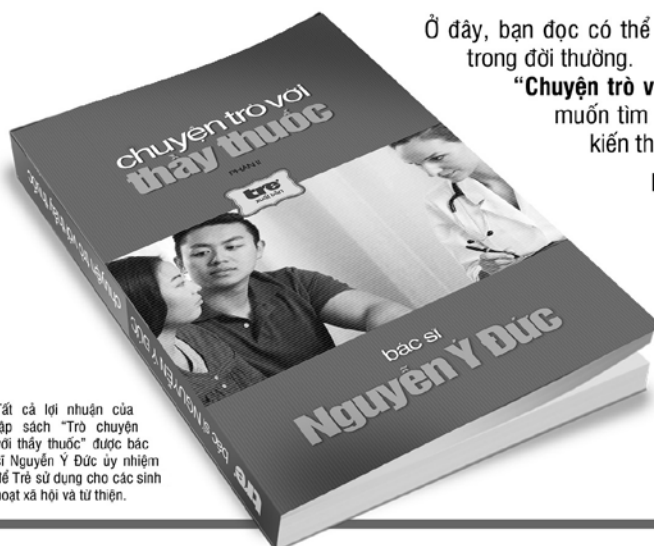
CHUYỆN TRÒ VỚI THẦY THUỐC (TẬP 1 & 2)

Trẻ xin hân hạnh giới thiệu “Chuyện trò với thầy thuốc” Tập 1 & 2 vừa mới phát hành.

Ở đây, bạn đọc có thể tìm thấy những kiến thức đa dạng trong đời sống, rất thiết thực trong đời thường.

“Chuyện trò với thầy thuốc” tập 1 & 2 sẽ là một cẩm nang quý báu cho bạn muốn tìm những câu giải đáp y khoa thiết thực trong đời sống và bổ sung kiến thức về sức khỏe.

Là món quà tặng vô giá đến những thân nhân cao tuổi.

Tất cả lợi nhuận của tập sách “Trò chuyện với thầy thuốc” được bác sĩ Nguyễn Ý Đức ủy nhiệm để Trẻ sử dụng cho các sinh hoạt xã hội và từ thiện.

MUA SÁCH XIN LIÊN LẠC

TEL: 972.675.4383 | EMAIL: INFO@TRENWS.NET

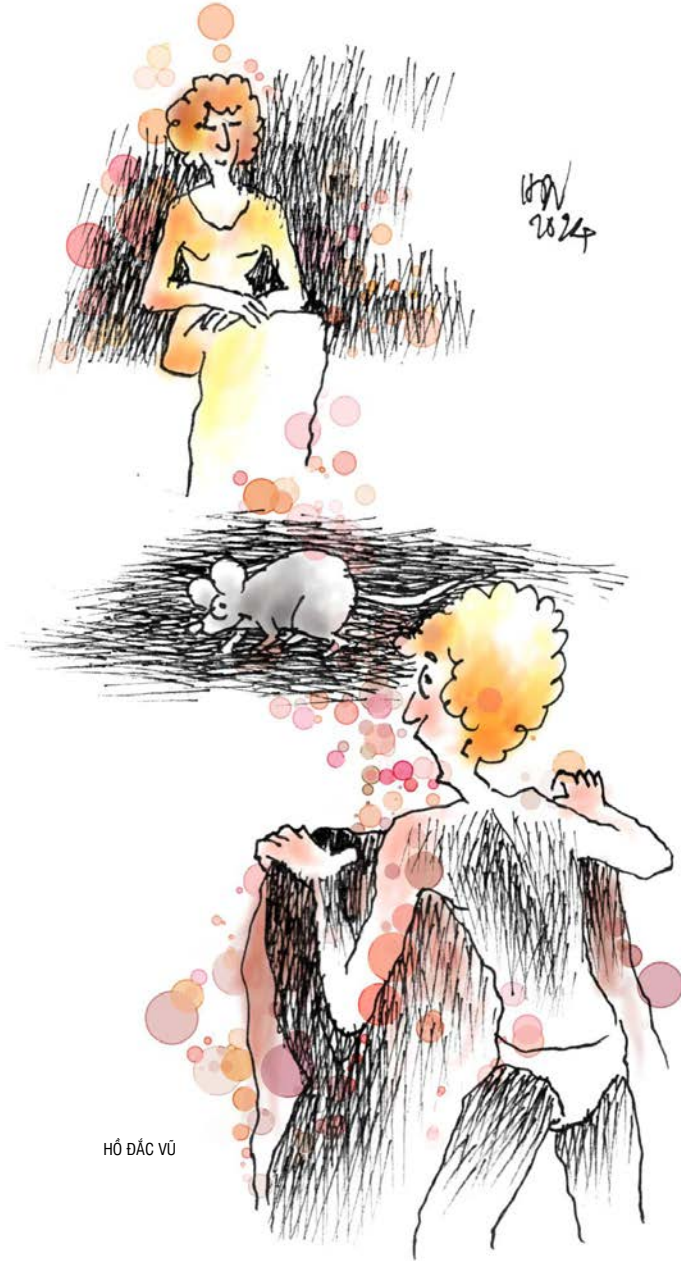
MUA TẠI TÒA SOẠN: 3202 N. SHILOH RD., GARLAND, TX 75044

GỬI VỀ NHÀ: GIÁ \$ 15 (CỘNG CƯỚC PHÍ)

MUA QUA AMAZON.COM VỚI GIÁ \$20/CUỐN

LỜI GIỚI THIỆU: Hector Hugh Munro (18-12-1870 - 14-11-1916), Được biết đến nhiều hơn với bút danh Saki và thường được gọi là H. H. Munro. Ông là một nhà văn người Anh có những câu chuyện dí dỏm, tinh quái và châm biếm xã hội, văn hóa thời Edward. Ông được các giáo sư, học giả người Anh coi là bậc thầy về truyện ngắn. Thường được so sánh với O. Henry và Dorothy Parker.

HỒ ĐẮC VŨ

HỒ ĐẮC VŨ
MELROSE, MA

Theodoric Voler đã được nuôi dưỡng từ nhỏ cho đến khi tới tuổi trung niên bởi một người mẹ yêu thương. Mỗi quan tâm chính của bà là tránh khỏi cho con mình cái mà bà gọi là “Những thực tế thô thiển của cuộc sống”. Khi chết, bà để lại Theodoric một mình trong cuộc đời vẫn như xưa, và thô thiển hơn nhiều so với những gì mà người mẹ đã tránh cho anh. Đối với một người có sự giáo dục như Theodoric, ngay cả một chuyến đi xe lửa đơn giản cũng đầy rẫy những phiền toái nhỏ nhặt, bất thường.

Khi ổn định xong chỗ ngồi trong toa hạng hai vào một buổi sáng tháng 9, Theodoric cảm thấy trong người bị xáo trộn và mất bình tĩnh. Anh ta đã ở nhà của một mục sư vùng nông thôn trước đây. Chắc chắn, đó là những người không phải hung dữ hay ồn ào,

‘Con chuột’

nhưng sự quán xuyến của họ trong công việc phục vụ và nội trợ, lỏng lẻo đến mức gây ra bi kịch. Chiếc xe ngựa ở đó, chờ anh đến nhà ga, mà chưa bao giờ được đặt vé trước, khi giờ khởi hành của anh gần kề, người xà ích của xe ngựa đã biến mất tiêu. Trong trường hợp khẩn cấp này, Theodoric, tự thấy mình cần phải hợp tác với cô con gái của mục sư, trong nhiệm vụ điều khiển chiếc xe ngựa. Công việc đòi hỏi 2 người, mò mẫm trong một căn nhà phụ, thiếu ánh sáng được gọi là chuồng ngựa, nồng nặc mùi nước tiểu với phân ngựa, những chỗ khác thì hôi mùi chuột. Theodoric không sợ chuột, anh đã xếp chuột vào những sự việc thô thiển hạ cấp hơn của cuộc sống và cho rằng, nếu Chúa, với một chút can đảm về mặt đạo đức, có thể đã nhận ra từ lâu rằng, chuột không phải là thứ cần thiết trong cuộc sống và Ngài đã hô biến tụi nó lâu rồi.

Khi đoàn tàu chạy ra khỏi ga, Theodoric tự tưởng tượng rằng, mình đã thả ra mùi nồng nặc của chuồng ngựa, và có thể đã dính một vài cộng rơm rạ mốc meo trên bộ quần áo đẹp đẽ của mình.

May mắn thay, người duy nhất còn lại trong toa, là một phụ nữ trạc tuổi anh, có vẻ mê ngủ hơn là dòm ngó người khác. Chuyến tàu sẽ chạy suốt cho đến ga cuối cùng

trong khoảng một giờ nữa. Đây là toa xe kiểu cũ không có hành lang, do đó, đâu có người đồng hành nào khác có thể xâm phạm vào sự riêng biệt của Theodoric. Tuy nhiên, xe lửa chưa chạy tới tốc độ bình thường, trước khi anh nhận biết rõ ràng rằng, anh không phải ngồi một mình với người phụ nữ đang ngủ say, thậm chí cũng không một mình trong bộ quần áo của chính mình. Một chuyển động âm áp, rón rén trên da thịt Theodoric cho thấy sự hiện diện không được chào đón, của một con chuột hoang, đã nhảy vô trong áo quần anh, hiện tại đã “tạm trú” trong đó. Có thể là khi anh đang vất vả đeo ngàm thiếc, và thắng mấy con ngựa vô xe, nó đã chui vô người anh.

Những cú đập lén, những cái lắc người và những cú véo dử dỗi không thể đuổi được con chuột, kẻ đột nhập vô thân thể của Theodoric. Đây là một con chuột “nhà nghề” trong việc ở kén, và anh, người chủ hợp pháp của bộ quần áo, nằm tựa lưng vào đệm, cố gắng tìm ra một số biện pháp để chấm dứt tình trạng sở hữu song đôi này. Không thể tưởng tượng được rằng, Theodoric, người ở vị trí chủ nhân chứa chấp con chuột bụi đời, phải tiếp tục suy nghĩ trong cả giờ, tìm cách tống khứ nó ra khỏi bộ

đồ của mình. Mặt khác, anh nghĩ, không có cách gì chắc ăn hơn việc cởi tuốt quần áo sẽ giúp anh thoát khỏi con chuột xâm nhập thân thể bất hợp pháp này. Nhưng! Cởi quần áo trần truồng trước sự chứng kiến của một phụ nữ!... Không! Cho dù với mục đích cao cả nào, đây là một hành động xúc phạm thuần phong mỹ tục, anh sẽ xấu hổ tột độ.

Chưa hết! Người phụ nữ trong trường hợp này có vẻ như đang ngủ say, và con chuột ở kén đang cố gắng thám hiểm khắp người Theodoric. Nếu có sự thật nào trong lý thuyết luân hồi, thì con chuột bụi đời này chắc chắn trước đây từng là thành viên của Câu Lạc Bộ leo núi Alpine. Đôi khi trong lúc háo hức, nó bị trượt chân và tuột khoảng nửa inch, và ngay sau đó, vì sợ hãi, hay đúng hơn là nóng nảy, nó đã bắt đầu cắn. Theodoric đang bị lôi kéo vào công việc táo bạo nhất trong đời mình. Anh chầm chầm canh chừng người phụ nữ đồng hành đang ngủ say bên kia, cố không gây tiếng động, rồi anh nhẹ nhàng cột hai đầu tấm thảm dưới sàn vô thanh giá đỡ ở hai bên toa tàu, như căng một tấm màn lớn treo ngang khoang. Trong căn phòng thay đồ chật hẹp mà Theodoric đã chế ra, anh ta tiến hành một cách vội vàng cởi bộ đồ

để giải thoát con chuột ra khỏi người. Khi con chuột được gỡ ra, đã phóng một cú nhảy điên cuồng vô tầm thăm, và dĩ nhiên là tấm thảm tuột dây cột ở hai đầu, rơi xuống với một tiếng bịch thót tim, và cũng đúng ngay lúc đó, người phụ nữ đang ngủ đã mở lớn mắt. Với một chuyển động gần như nhanh hơn cả con chuột, Theodoric nhảy lên tấm thảm, kéo những nếp gấp rộng của nó lên cao tới cằm che cơ thể trần truồng của anh và té lăn vô góc xa hơn của xe, anh cảm lạnh chờ đợi tiếng la hét, chửi rủa của người phụ nữ. Nhưng cô ta chỉ nhìn một cách im lặng vào người bạn đồng hành kỳ lạ của mình.

Cô ấy đã nhìn thấy bao nhiêu... Thấy cái gì? Theodoric tự hỏi, và cô nghĩ thế nào về tư thế ở trường hiện tại của anh?

- Tôi nghĩ là... Tôi bị cảm lạnh.

Anh liêu lĩnh nói.

- Thực sự, tôi xin lỗi.

Cô trả lời.

- Tôi chỉ định hỏi anh có mở cửa sổ này được không?

- Tôi nghĩ đó là bệnh sốt rét.

Anh nói thêm, rằng đánh lập cập, vừa sợ hãi vừa muốn ủng hộ cái bệnh lão của mình.

- Tôi có một ít rượu mạnh trong túi, xin vui lòng lấy xuống đưa cho tôi.

Người phụ nữ, bạn đồng hành của Theodoric nói.

- Tôi cho rằng bạn đã bị sốt rét khi ở vùng nhiệt đới?

Theodoric, người, chỉ biết tới vùng nhiệt đới bằng thùng trà được gửi cho hàng năm từ ông chú ở Ceylon. Cảm thấy rằng ngay cả bệnh sốt rét lão khoét cũng đang tuột khỏi tay mình. Liệu có thể? Anh tự hỏi, có thể nói rõ sự thật về con chuột bụi đời ở kẻ cho cô ta nghe không?

Bỗng nhiên, cô hỏi.

- Anh sợ chuột à?

Anh trả lời, mặt càng đỏ bừng hơn.

- Không, trừ khi tụi nó bu vô với số lượng lớn. Tại sao cô lại hỏi vậy?

- Ở đây có nhiều chuột, vừa rồi tôi có một con bò trong quần áo của mình... Tôi đã ném nó đi.

Theodoric nói bằng giọng gần như không phải giọng của chính anh.

- Vậy à? Đó là một trường hợp khó xử nhất

- Chắc chắn là như vậy nếu anh mặc quần áo quá chật. Cô nhận xét.

- Nhưng tôi cũng bị một con chui vô người. Tôi phải bỏ nó đi khi cô đang ngủ, anh tiếp tục.

Sau đó, nuốt một ngụm nước bọt, anh nói thêm: Chính việc loại bỏ nó đã đưa tôi đến tình trạng trần truồng này.

- Chắc chắn việc bỏ đi một con chuột nhỏ sẽ không gây ra bệnh sốt rét ớn lạnh.

Cô ta kêu lên, với một thái độ mà Theodoric cho là khinh

bỉ. Rõ ràng là cô đã tìm ra điều gì về tình trạng hiện tại của anh và đang cười vô sự thô tục đó. Toàn bộ máu trong cơ thể Theodoric dường như đã tập trung lại trong một màu đỏ bừng trên khuôn mặt với một nỗi nhục nhã, giống như vô số con chuột, len lỏi lên xuống trong tâm hồn anh.

Cứ mỗi phút trôi qua, con tàu lại càng tiến gần đến ga cuối đông đúc và nhộn nhịp. Người bạn đồng hành của Theodoric có thể đã chìm vào giấc ngủ. Những cái liếc lén lút mà anh thỉnh thoảng nhìn cô, chỉ để thấy một sự tỉnh táo không chớp mắt.

- Tôi nghĩ bây giờ chúng ta chắc hẳn đã đến gần ga rồi. Cô nhận xét ngay sau đó.

Theodoric ném tấm thảm qua một bên và hấp tấp mặc bộ quần áo xộc xệch. Anh thấy được những nhà ga ngoại ô buồn tẻ chạy vụt qua cửa sổ. Sau đó, khi anh ngồi trở lại ghế. Đoàn tàu chậm lại cho đến khi ngừng hẳn.

Người phụ nữ lên tiếng.

Cô ấy hỏi. - Anh có vui lòng giúp...

Rồi ngần ngại.

-... Gọi cho tôi một người khuân vác để đưa tôi tới taxi không? Thật xấu hổ khi làm phiền... Lúc anh đang bị sốt và không được khỏe...

Người phụ nữ, ngược mắt, thở dài.

- Nhưng tôi bị mù... Điều này khiến tôi không làm được gì ở nhà ga xe lửa.

SAKI (H. H. MUNRO)
HDV lược dịch

Mời bạn đặt câu hỏi với mục

An Sinh Xã Hội (Social Security) là những vấn đề về:

- Trợ cấp hưu trí
- Trợ cấp người già
- Trợ cấp tàn tật

Do cô Angie Hồ Quang phụ trách. Nếu quý bạn có câu hỏi xin email đến Ban Biên Tập Trẻ tại:

bientap@trenews.net

Phúc Lợi Xã Hội [Texas Health and Human Services Commission (HHSC)] là cơ quan quản trị các chương trình trợ giúp các gia đình với các dịch vụ về thực phẩm, chăm sóc sức khỏe, bao gồm các chương trình Phụ nữ, Trẻ sơ sinh và Trẻ em (WIC), Trợ cấp Y tế cho Trẻ em (Children's Medicaid, Hỗ trợ Dinh dưỡng Bổ sung (Supplemental Nutrition Assistance Program-SNAP).

Mục "Phúc Lợi Xã Hội" do cô Cindy Thu Hoàng là nhân viên của bộ Y tế Tiểu Bang, phụ trách.

Nếu quý bạn có bất kỳ thắc mắc gì, xin gửi câu hỏi về:

bientap@trenews.net

LỜI TÒA SOẠN: Trần Huỳnh Duy Thức - cựu tổng giám đốc của Công ty Dịch vụ điện thoại Internet OCI - vừa được lời khỏi nhà tù vào ngày 21/9/2024. Ông bị bắt vào tháng 5/2009 với tội danh "có ý đồ lật đổ chính quyền nhân dân" và bị kết án 16 năm tù.

Trước chuyến đi Mỹ của ông Tô Lâm ngày 21/9/2024, CSVN thả ông Thức ra khỏi nhà tù như một cử chỉ hòa hoãn. Ông Thức từng có một câu nói nổi tiếng "Tôi không lật đổ chính quyền gì cả, tôi chỉ chống cường quyền và tôi sẽ còn chống cho đến khi nào còn thấy nó."

Mời bạn cùng chia sẻ cảm xúc này với nhà thơ Nguyễn Hàn Chung

NGUYỄN HÀN CHUNG

Đọc ảnh một cựu tù nhân mới ra tù đi ăn phở

Trần Huỳnh Duy Thức

*Tóc anh bạc quá nhiều rồi
Mười lăm năm rưỡi. Cuộc người cùm gông
Tội à? Tội cứu non sông.
Tây? Không. Sống chết trong lòng quê cha.*

*Không thêm ký giấy xin tha
So Tổng thống Mandela, kém gì!
Tù nhân nhận tội, xin đi
Mỹ, Tây ai dám so bì cùng anh?*

*Trên đầu còn ít tóc xanh
Tôi tin anh vẫn định ninh tác lòng
Đâu như một kẻ lưu vong
như tôi, hèn nhất ngay vòng gửi xe!*

*Chúc anh dưới búa trên đe
vẫn hiên ngang giữ lời thề trong lao!*

NHC

HOUSTON TX 21/9/2024

NHẠC SĨ ANH THY

xin như hoa sóng tan trong đại dương

Nhạc sĩ Anh Thy tên thật là Phạm Văn Khổn (1943-1973), quê quán ở Thái-Bình và theo làn sóng người miền Bắc di cư vào Nam sau hiệp định Genève năm 1954. Được thọ giáo với nhạc sĩ Y Vân từ nốt nhạc đầu tiên và tại lớp học nhạc “gia đình” này, ông quen biết với các nhạc sĩ khác như Y Vũ, Nhật Ngân và Trần Thiện Thanh. Nhạc sĩ Trần Thiện Thanh thương mến người “em nuôi” hiền lành và đặt cho bút danh Anh Thy, đọc lái từ chữ “Y Thanh” (‘Y’ trong Y Vân và ‘Thanh’ trong Trần Thiện Thanh).

TÁM VẠN
ĐỨC QUỐC

Nhạc sĩ Anh Thy gia nhập OLVNCH (Quân lực Việt Nam Cộng Hòa), ngành hải quân và được điều về hải đoàn Xung Phong 32 rồi văn phòng tâm lý chiến hải quân VNCH. Bên cạnh những sáng tác về hải quân như *Biển tuyết*, *Hải đăng*, *Hải quân Việt-Nam*, *Hoa biển*, *Mất buồn hải đảo*, *Một đêm hải hành*, *Tâm tình người lính thủy*, *Trùng dương vương mắt em* v.v. Anh Thy cũng được nhắc nhở qua nhiều nhạc phẩm như *Cô bạn học*, *Đừng gọi anh bằng chú*, *Lời nguyện cầu nửa đêm*, *Đám cưới nghèo*, *Anh về một chiều mưa* v.v.

“Hoa biển” là nhạc phẩm nổi tiếng nhất của nhạc sĩ Anh Thy, tên bài hát được mượn từ tựa của một bài thơ cùng tên trong tập thơ “Lướt sóng” của thi sĩ Vũ Thắt. Do số lượng lớn khán thính giả gửi thư yêu cầu và được phát đi, phát lại nhiều lần trên làn sóng điện với tiếng hát Nhật Trường trước ngày miền Nam thất thủ nên gây ra sự ngộ nhận bài hát này là của nhạc sĩ Trần Thiện Thanh. Nhạc sĩ Anh Thy là nạn nhân duy nhất qua đời trên chuyến xe bị lật trên đường đi công tác từ Cam-Ranh ra Quy-Nhơn ngày 21 tháng 4 năm 1973.

Giống như bao trai tráng lớn lên giữa hoàn cảnh chiến tranh, nhạc sĩ Anh Thy gia nhập hải quân và làm bạn với biển trời xa xôi, bao la

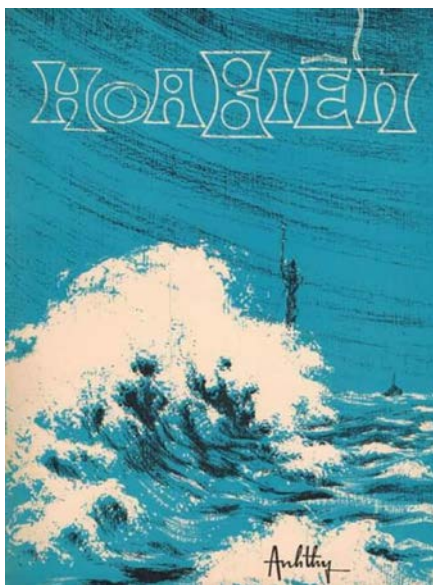
sóng nước. Con tàu tách bến, phố thị xa dần, ngọn đèn đêm cũng bụi ngùi đưa tiễn. Trùng dương bát ngát, trời nước một màu xanh thắm và những bọt sóng trắng xóa, nhấp nhô được ví von như những cánh hoa biển lung linh, ngầy ngất ..

Trùng khơi nổi gió lênh đênh trên sóng thấy lung linh rừng hoa

Màu hoa thật trắng, ôi hoa nở thắm ngất ngây lòng thêm

Vượt bao hải lý chưa nghe vừa ý lác lư con tàu đi

Chỉ thấy bọt nước tan theo ngọn sóng dâng hoa kia mịt mù

hình bìa tờ nhạc “Hoa biển”

Ngày nắng, đêm mưa hay những khi đất trời thịnh nộ, nổi cơn giông bão khiến cho người lính trẻ xa nhà chợt thấy lòng mình chơi vơi và nhớ nhung người nơi hậu tuyến. Chiến cuộc còn dang dở nên ngày tương phùng còn diệu vợi, xa xôi. Gửi về người thương một chút ân cần và mong cho tình mình mãi trắng trong như màu hoa biển ..

Tại em khi xưa yêu màu trắng

Tại em suy tư bên bờ vắng

Nên đêm vượt trùng anh mong tìm gặp hoa trắng về tặng em

Cho anh thì thầm

Em ơi tình mình trắng như hoa đại dương

Chấp nhận làm người lính biển là chấp nhận cuộc đời hải hồ, lênh đênh theo muôn trùng sóng nước. Người thương dù có giận, có buồn nhưng xin hãy cảm thông cho nhiệm vụ người trai thời đất nước

còn tao loạn. Dù xa nhau nhưng vẫn nhớ về nhau và nét buồn vẫn vương khóe mắt sẽ tan biến nhanh chóng như bọt sóng, như hoa biển trên mặt đại dương mênh mông, dạt dào ...

Biển khơi không mang hoa màu trắng

Tàu anh xa xôi chưa tìm bến

Nên em còn hờn, nên em còn buồn

Sao chưa thấy anh sang

Em ơi giận hờn

Xin như hoa sóng tan trong đại dương

“Hoa biển” với lời ca nhiều cảm xúc chân thành và cũng là cuộc đời lênh đênh của nhạc sĩ Anh Thy, mượn biển trời làm nhà, mượn bọt sóng gom thành những chùm hoa tươi thắm theo từng bước chân người lính thủy trên vạn nẻo đường xa. Cuộc đời ngắn ngủi của nhạc sĩ Anh Thy cũng được xem như là bọt biển mong manh, dễ vỡ và sớm hòa tan vào lòng đại dương thăm thẳm, mịt mù.

TV (21.04.2024)

Anh Thy (trái),
Mặc Thế Nhân
(phải)

VÉ ĐI VIỆT NAM

TUẦN LỄ TỪ

03-10-2024 - 09-10-2024

TÊN HÃNG	STOP	TẠI	GIÁ TIỀN
ANA	2	LAX, HND	\$1.208
JAPAN AIRLINES	2	LAX, HND	\$1.212
EVA AIR	2	LAX, TPE	\$1.212
AMERICAN AIRLINES	2	LAX, HND	\$1.261
AMERICAN/JAPAN	1	HND	\$1.357
JAPAN AIRLINES	1	HND	\$1.265
UNITED AIRLINES	2	ORD, HND	\$1.371
CATHAY PACIFIC	2	LAX, HKG	\$1.374
VIETNAM/UNITED	2	SFO, ICN	\$1.404

*Giá vé thay đổi trong ngày
*Mỗi tiểu bang có giá khác nhau

TỈ GIÁ HỐI ĐOẠI

NGOẠI TỆ	VIỆT NAM
ĐÔ LA MỸ	\$24,370 VN ĐỒNG
EURO	\$26,712 VN ĐỒNG
ĐÔ LA CANADA	\$17,643 VN ĐỒNG
ĐÔ LA ÚC	\$16.300 VN ĐỒNG
YEN NHẬT	\$165.11 VN ĐỒNG
TIỀN US	NGOẠI TỆ
1USD	143,929 YEN NHẬT
	0.89592 EURO
	0.75217 BẢNG ANH
	1.35699 CANADA
	0.84886 THỤY SĨ

Ngày nay trong lịch sử

4/10/1669

Ngày 4 tháng 10 năm 1669, là ngày mất của họa sĩ Rembrandt, họa sĩ Hòa Lan. Ông được coi là một trong những họa sĩ vĩ đại nhất trong lịch sử hội họa Châu Âu nói chung và Hòa Lan nói riêng. Các tác phẩm của Rembrandt đã đóng góp quan trọng vào Dutch Golden Age (Thời đại hoàng kim của Hòa Lan thế kỷ 17).

Tác phẩm nổi tiếng của Rembrandt "The Anatomy Lesson of Dr Nicolaes Tulp" (Bài học giải phẫu của Bác sĩ Nicolaes Tulp -1632)

4/10/1965

Ngày 4 tháng 10 năm 1965, đặc công Việt Cộng đặt 2 quả bom ở sân vận động Cộng Hòa, Sài Gòn. Vụ nổ khiến 11 thường dân thiệt mạng, 42 người bị thương..

Tải những người thương vong ở sân Cộng Hòa sau vụ VC đánh bom.

LỜI GIỚI THIỆU: Những phát biểu của những người lãnh đạo, đôi khi được xem là chân lý, lời vàng thước ngọc. TT Nguyễn Văn Thiệu nổi tiếng với câu “Đừng nghe những gì CS nói, mà hãy nhìn những gì CS làm”. Lãnh đạo CSVN cũng phát biểu rất nhiều, được dân mạng xem như “thước đo” về khả năng của họ. Mời bạn theo dõi chọn lọc của Bánh Bèo...

Không biết những người dân lên mạng cầu cứu vì mắc kẹt, đói, khát ... bởi bị cô lập, mất liên lạc giữa bão lũ và các nhà báo trong nước đăng tin người dân lên mạng kêu cứu có bị Bí thư Tỉnh ủy Thái Nguyên - Trịnh Việt Hùng cho phạt vì nói sai ý ổng?

Trong vô số lần nhận hối lộ, cũng có đôi lần ông Nguyễn Tử Quỳnh (cựu Chủ tịch tỉnh Bắc Ninh) từ chối nhận hối lộ một lần vì... ngại. Mà ngại ngại gì, xin thưa:

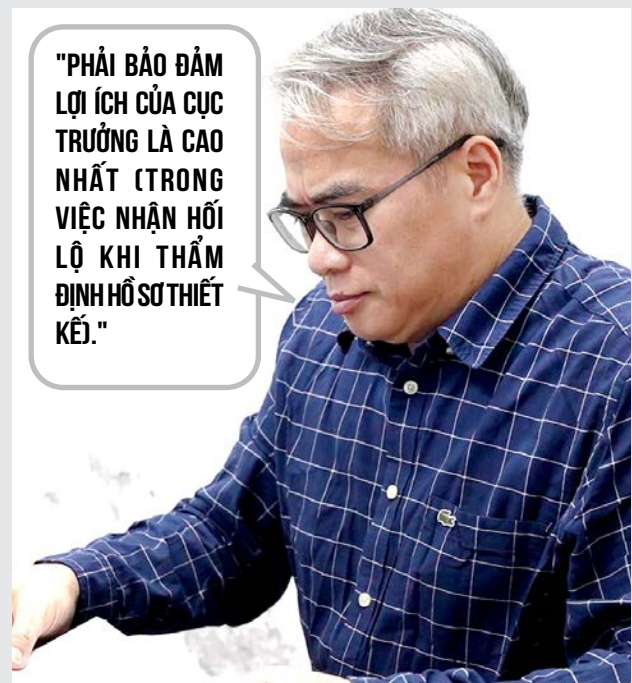

Nếu thay từ "nhỏ" thành từ "lớn"...

Lê Thị Thu Hằng
Thứ trưởng Bộ Ngoại giao CSVN, kiêm Chủ nhiệm
ủy ban về người Việt Nam ở nước ngoài

Sợ cấp dưới qua mặt trong việc nhận hối lộ, ông Đặng Việt Hà (cựu cục trưởng Đảng kiểm Việt Nam) phải thẳng thắn yêu cầu các phòng chuyên môn:

Hiện đại - hại nhau

DU UYÊN
SAIGON, VN

Công nghệ có thể tạo ra hoặc phá hủy nhiều thứ, ngay cả mạng sống con người, nhưng nó không thể tạo ra hoặc phá hủy người tốt.

1. Điện thoại “cục gạch” và máy nhắn tin

Điện thoại “cục gạch” là tên gọi quen thuộc của các mẫu điện thoại với thiết kế đơn giản, sử dụng bàn phím vật lý và chỉ bao gồm chức năng chính là nghe, gọi điện, nhắn tin, nghe đài radio. Loại điện thoại này được gọi là “cục gạch” vì nó bền, lỡ va đập hay rơi xuống đất hoặc... chọi người ta, tưởng là bể khi pin vắng đường pin vỏ đi đường vỏ nhưng thật ra thì chủ nhân chỉ cần lượm mọi thứ lên gắn vô xài tiếp tục.

Tin buồn là từ giữa tháng 9-2024, nhiều hãng điện

thoại “cục gạch” chỉ sử dụng công nghệ 2G ở Việt Nam đã thật sự trở thành cục gạch, vì chỉ còn chức năng “chọi”. Việt Nam chính thức tắt sóng 2G. Mạng 2G là công nghệ mạng di động viễn thông thế hệ thứ 2, đây là thế hệ mạng di động đầu tiên sử dụng kỹ thuật số để truyền dữ liệu. Mạng 2G được thương mại hóa lần đầu tiên ở Phần Lan vào năm 1991 bởi nhà mạng Radiolinja và nhanh chóng trở nên phổ biến trên toàn thế giới. Giờ đây, mạng 2G trở nên lỗi thời và dần được thay thế bởi công nghệ 3G, 4G, 5G... Mỹ đã bắt đầu tắt sóng 2G từ năm 2017, Nhật Bản tắt sóng 2G từ năm 2010,

Hàn Quốc tắt sóng 2G từ năm 2011, Singapore tắt sóng 2G từ năm 2017, Thái Lan tắt sóng 2G từ năm 2019...

Giới trẻ thì luôn hào hứng với những điều mới, nhưng những người lớn tuổi, những người có thu nhập thấp hoặc những người không thích thế giới internet ồn ào thì đây là một sự thay đổi lớn. Chuyện quan trọng nhất chắc chắn là phải mua điện thoại mới với một số tiền không nhỏ với người cao niên hoặc người có thu nhập thấp (vì đa số người xài điện thoại “cục gạch” là người có thu nhập thấp). Ngoài ra, do rất nhiều người đổ xô đi mua điện thoại mới, đa số vẫn duy trì thói

quen cũ là tìm mua điện thoại “cục gạch” khác nhưng có hỗ trợ mạng 4G khiến thị trường điện thoại “cục gạch” trở nên sôi nổi, dẫn tới thiếu hàng và tăng giá các loại điện thoại cổ lỗ sĩ này. Vì vậy, nhiều người lớn tuổi, đa số thời gian ở nhà chứ không đi đâu đã quyết định là quay lại xài điện thoại bàn ở nhà, món đồ hầu như bị “thất sủng” kể từ lúc muôn ngàn thứ điện thoại di động ra đời.

Không biết sao mà trùng hợp, khi chỉ cô 5 bà 7 chú 9 xóm tôi xôn xao vì ba cái đồ cổ điện thoại “cục gạch” hay điện thoại bàn như trên, ở nơi xa xôi bên kia địa cầu cũng hoảng loạn vì cái gọi là “máy nhắn tin” - thứ mà tôi đời của tôi đã không còn thông dụng, được ra đời từ những năm 1950 của thế kỷ trước.

Tôi cứ tưởng thời nay không ai còn xài loại máy này, nhưng nhờ tin tức thời sự tôi mới biết mình thiếu hiểu biết. Máy nhắn tin vẫn còn rất được việc. Theo Google, trong bệnh viện ở một số quốc gia vẫn sử dụng máy nhắn tin, sử dụng hệ thống liên lạc riêng và có thể đáng tin cậy hơn trong trường hợp khẩn cấp hoặc nếu mạng WiFi hoặc điện thoại bị lỗi. Spok, công ty cung cấp dịch vụ nhắn tin cho bệnh viện, cho biết các thiết bị này chạy bằng pin và tín hiệu của chúng có thể “đi qua

bê tông và thép khi tín hiệu điện thoại thông minh không thể đi qua”. Ngoài ra, máy nhắn tin vẫn được các lực lượng ứng cứu sử dụng trong những năm gần đây. Ở Úc, chúng được sử dụng trong các mỏ và nhà máy hóa chất, nơi tia lửa phát ra từ sóng điện thoại có thể gây nguy hiểm. Máy nhắn tin cũng được sử dụng bởi nhân viên tại các địa điểm cơ sở hạ tầng quan trọng, bao gồm các nhà máy điện và hạt nhân, và tại các nhà thầu quốc phòng. Do sóng vô tuyến phổ biến hơn mạng di động. Chúng có sẵn ngay cả ở những khu vực không có mạng di động (Mobile network), và do ít chức năng mà máy nhắn tin có thể hoạt động trong

nhiều tháng chỉ với một cục pin, đây lại là một lợi thế lớn ở những vùng xa xôi nơi nguồn cung cấp điện là vấn đề.

Ở thời buổi công nghệ cao, máy nhắn tin được coi là thiết bị công nghệ thấp, và rất nhiều người dùng loại máy này chính vì “công nghệ thấp” của nó. Bởi vì chỉ nhận được tin nhắn qua tần số vô tuyến, nên máy nhắn tin không thể bị theo dõi hoặc truy tìm, trong khi điện thoại di động lại phát ra tín hiệu thời gian thực rất dễ bị lần theo. Một loạt vụ tấn công nhằm vào thành viên cấp cao đã khiến tổ chức vũ trang thân Iran - Hezbollah ra quy định hạn chế dùng điện thoại di động, chủ yếu

sử dụng máy nhắn tin nhằm tránh bị theo dõi. Tránh vô dưa gặp vô dưa, tổ chức này đón nhận tin dữ khi hàng ngàn máy nhắn tin, máy bộ đàm phát nổ đồng loạt, làm hàng ngàn người bị thương và nhiều người chết. Không biết sắp tới, tổ chức này có nghĩ tới cách gửi thư bằng bồ câu hay không?

Nếu tôi là con dân Liban, chắc tôi sẽ kinh sợ mọi máy móc quanh mình lúc này. Nhưng do tôi chỉ đọc câu chuyện từ xa, có thể ngồi phân tích và suy ngẫm, tôi thấy thứ mà chúng ta nên sợ nhất vẫn là con người. Chính con người đã tạo ra công nghệ, chính con người đã dùng công nghệ để giết con người...

2. Kích nổ đồng loạt

Tôi không biết người ta đã làm thế nào họ có thể kích nổ cùng lúc hàng ngàn công cụ liên lạc, nhưng việc “kích nổ cùng lúc” hàng ngàn, thậm chí hàng triệu kẻ xấu thì ai chơi mạng xã hội ở Việt Nam sẽ rất dễ thấy. Đi vào các nhóm, trang tin tức đồng người, lúc nào bạn cũng dễ dàng nhận ra hàng ngàn người có cùng “tư tưởng” với nhau, bình luận na ná nhau, tất cả đều được dùng để tôn vinh chính quyền và trù dập những ai có cái nhìn trái chiều về xã hội Việt Nam. Đây là những trái boom luôn tồn tại,

Mảnh vỡ của máy nhắn tin sau khi nổ - NGUỒN: TWITTER

luôn nổ lốp bốp mỗi ngày ở trong điện thoại bất kỳ ai.

Thật đáng tiếc, phải chi việc tốt được “kích nổ đồng loạt” như vậy thì xã hội mỗi bữa đều có cầu vồng, pháo bông và dân cư mạng Việt Nam không bị xếp vào nhóm có văn hóa thấp trên mạng. Điều này có thể đổ thừa cho công nghệ chăng? Rồi ràng là không.

Công nghệ có thể tạo ra hoặc phá hủy nhiều thứ, ngay cả mạng sống con người, nhưng nó không thể tạo ra hoặc phá hủy người tốt. Vì làm người tốt là một sự lựa chọn, rất nhiều người làm chuyện tốt mà họ chưa từng biết internet là gì, cũng có rất nhiều người dùng công nghệ để lan tỏa điều tốt lành và tình thương yêu. Xin kết bài bởi một quan sát nhỏ về cuộc sống của anh Phan Vĩnh Kha:

“Buồn, vui và tức cười

Có một nhóm Facebook tên là Bạn cần - tôi tặng (SAIGONGIVE), mình vừa lạc vào và đọc được 3 bài đăng đúng như tiêu đề ở trên. Một người tặng 3 kg gạo cũ, “để cho gà hoặc nấu cho động vật ăn”, nhưng có người vào xin để về ăn vì nhà hết gạo, con nhỏ, bán vé số bị giật, buồn!

Một bà vợ chuẩn bị bữa cơm tối khá ngon cho chồng nhưng chồng mắc “đi chơi trung thu” (với cô nào khác?) nên bà vợ rao tặng bữa cơm đó. Ủa

Những người dùng công nghệ (mạng xã hội) để làm điều tốt đẹp - NGUỒN: PHAN VĨNH KHA

không biết chồng cổ còn không sử dụng cái gì khác không? Vui.

Một bạn tặng tám nệm, bạn khác nhanh nhẹn xin. Sau đó, người đi xin nệm đăng lên trang khác rao bán 400K (nick khác, nhóm khác). Lập tức có đứa đi méc với bạn tặng nệm và bạn hủy tặng ngay (bạn kia chưa kịp lấy đã tận dụng rao bán). Tức cười.

Buồn vui lẫn lộn, nhưng thấy yêu Sài Gòn hơn từ những mẩu chuyện như thế này.”

DU

Người Sài Gòn không cần công nghệ cũng có thể làm điều tốt đẹp - NGUỒN: FACEBOOK

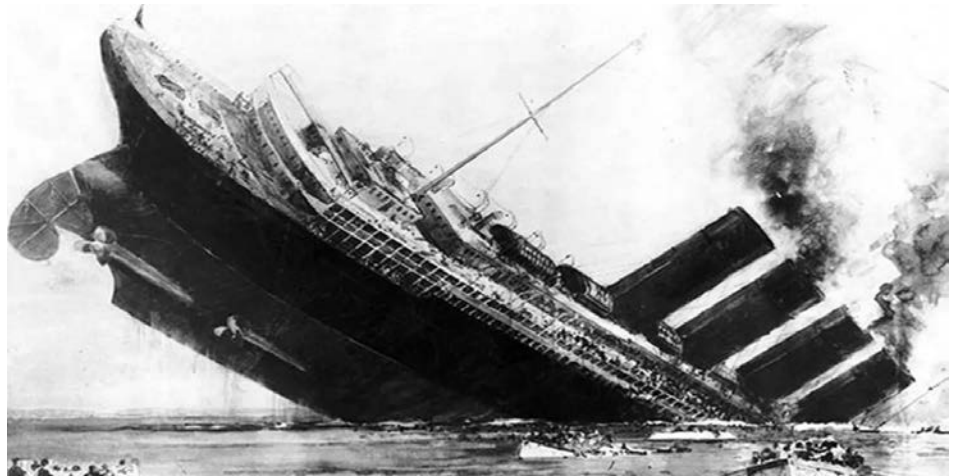
HOÀNG VŨ

Khi hạ thủy một con tàu mới đóng, người ta đập vỡ một chai rượu champagne vào mũi tàu, để tàu sẽ không bị chìm. Nếu chai rượu không bể, thì là điềm xấu. Truyền thống này, gọi là "lễ thanh tẩy", có từ thiên niên kỷ thứ ba trước Công Nguyên. Ngoài rượu champagne, các loại chất lỏng khác như rượu vang đỏ, whiskey và nước cũng đã từng được sử dụng. Tất nhiên, đó chỉ là mê tín, nhưng một con tàu đã bỏ qua bước này, chính là Titanic.

Chìm tàu

2 KỲ - KỲ 1

■ Titanic đã chìm vào năm 1912 - có lẽ là vụ đắm tàu nổi tiếng nhất - mãi đến năm 1985 mới được tìm thấy. Việc phát hiện này là sự hợp tác giữa các nhà nghiên cứu Pháp và Mỹ, trong đó có Dr. Robert Ballard, năm 1977 đã tìm kiếm Titanic nhưng không thành công. Các đội nghiên cứu đã sử dụng thiết bị sonar và video tiên tiến nhất lúc bấy giờ để khám phá đáy biển.

■ Titanic đã truyền cảm hứng cho bộ phim cùng tên năm 1997, giành được 11 giải Oscar. Nó cũng truyền cảm hứng cho việc thông qua một luật quốc tế mới, quy định các tiêu chuẩn an toàn tối thiểu cho tàu thuyền trên biển, về xuống cứu sinh và áo phao. Hơn 1,500 người đã thiệt mạng, một phần vì 20 xuống cứu sinh của Titanic chỉ có thể chứa khoảng một nửa số hành khách -- và nhiều xuống trong số 18 chiếc đã hạ thủy mà không chở đầy hoàn toàn. Nếu được, gần 500 người nữa có thể được cứu sống.

■ Năm 2010, 168 chai rượu champagne nguyên vẹn được trục vớt từ một con tàu cổ không tên bị đắm ở biển Baltic, giữa Thụy Điển và Phần Lan. Rượu này được ước tính có tuổi đời khoảng 170 năm. Các chuyên gia đã nghiên cứu và sau đó thử nghiệm rượu, cho là thứ champagne uống được lâu đời nhất thế giới. Rượu đã được ủ rất tốt trong làn nước sâu và mát.

■ Con tàu có tuổi thọ ngắn nhất là chiến hạm khổng lồ Vasa của Thụy Điển. Vì tàu được thiết kế kém nên chìm chỉ vài phút sau khi hạ thủy năm 1628, trước sự chứng kiến của nhân viên hải cảng và đám đông tụ tập để xem. Hầu hết người trên tàu đã bơi vào bờ an toàn, nhưng 30 người đã thiệt mạng. Xác tàu Vasa chìm dưới nước hơn 300 năm. Năm 1961, nó được trục vớt lên và biến thành bảo tàng mở cửa vào năm sau.

■ Những vụ đắm tàu là thảm họa chết chóc đối với con người, nhưng lại khuyến khích sự phát triển của đời sống biển. Tàu càng lớn, càng nhiều sinh vật có thể sống trong và trên xác tàu. Những xác tàu chìm thu hút các loài cá lớn nhỏ, lươn, cá mập, cũng như sinh vật phù du (plankton), tảo và san hô. Năm 2005, Brisbane, một tàu chiến đã ngừng hoạt động của Hải quân Úc đã bị đánh chìm có chủ đích ngoài khơi bờ biển Queensland để trở thành một rạn san hô nhân tạo (artificial reef).

(còn tiếp 1 kỳ)

Suy Đi Ngẫm Lại

Để biết sự thật, bạn phải tìm cả hai mặt của câu chuyện.

WALTER CRONKITE

Thông tin dối trá có đủ thời gian chạy một vòng quanh thế giới trước khi sự thật kịp cột dây giày.

TERRY PRATCHETT

Củi khô dễ đốt, ngựa già dễ cưỡi, sách xưa dễ đọc, rượu cũ dễ uống, bạn già dễ thân.

KHUYẾT DANH

MINH HẢI

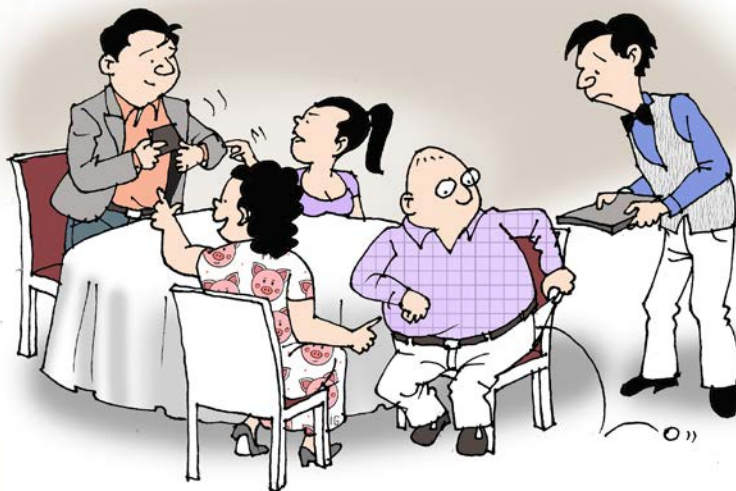
Đi ăn ngoài với cha mẹ vợ

Một độc giả hỏi bà Emily Post:

Bố mẹ vợ tôi, hiện đã về hưu, thường mời vợ chồng tôi mỗi hai tháng đi ăn tối ở một tiệm sang trọng và ông bà luôn dành phần trả tiền. Điều này khiến tôi cảm thấy khó chịu vì cả hai ông bà đều có số thu nhập cố định còn vợ tôi và tôi đều là những viên chức lương cao. Vợ tôi thì bảo việc trả tiền bữa ăn là do ông bà già tự nguyện nhưng tôi biết đó là một hy sinh của hai người. Vậy thưa bà tôi có nên dành phần trả tiền không.

- BÀ EMILY POST TRẢ LỜI: mặc dầu việc chi phí cho bữa ăn ở nhà hàng có thể gây ảnh hưởng cho ngân khoản ít ỏi của hai ông bà già nhưng họ cảm thấy đó là niềm vui hơn là nỗi khổ tâm vì chi phí. Bạn và vợ bạn là khách mời đặc biệt của ông bà vậy nên để ông bà vui với niềm vui này. Bạn có thể chia sẻ bằng cách thỉnh thoảng mời ông bà đi ăn ngoài. Bạn và vợ bạn cũng có thể mời ông bà dự một bữa ăn thân mật ở nhà bạn thay vì đi ăn ở nhà hàng. Hãy tìm cách vui hưởng với ông bà mà không làm họ mất đi sự tự chủ hoặc làm giảm hứng thú của việc khoản đãi người thân. Khi ông bà mời vợ chồng bạn đi ăn và lãnh phần trả tiền thì bạn nên tỏ vẻ biết ơn và vui thích chứ đừng cảm thấy mình có lỗi.

MH- THEO ETIQUETTE

BẢO HUÂN

BẢO HUÂN

ĐẶNG MỸ HẠNH
HÀ NỘI

Chuyện cái cây

Cái ngày cơn bão quân nát cả Hà Nội, tảng sớm là cả khu sốc nặng nhìn cái thân cây hai người ôm đổ nghiêng, bộ xúc tu rề chồi lên thoi thóp. Súc gỗ vạm vỡ tì vào nhà lão niên chăm thể dục nhất phố. Mất mấy bữa là tay lái xe nào cũng dợm dợm ngó chừng để phóng vụt qua. Ông “giai may-ô” dù giữa hay cuối tuần cũng đọc chiếc may-ô tập thể dục. Tai ương ập đến, sạt một góc ban công nhà, ổng hốt hải “sập trụ nhà người ta rôôôi”, sợ cái gốc cây cổ thụ táng luôn căn lầu 5 tầng phố cổ.

Mấy cụ già thời cỏi trường tắm mưa cũng từng leo trèo, bắn bi, pháo đất quanh gốc cây này. Yêu tinh Yagi mới đó đã làm cụ cổ thụ liêu xiêu rồi. Giờ mái hiên nhà tôi chịu trận tắm nắng, khoảng trống để lộ ra những mảng bê tông trắng hoắc. Cái nóng dài hơi hơn.

Chẳng bao giờ tôi lại đứng giữa cơn cuồng phong typhoon nộ nạt đủ mọi âm thanh rú rít. Chẳng

biết tấm tôn nào còn thể trụ hay chậu kiểng nào còn lốc khỏi bưng bay. Cư dân nội đô vốn là những kẻ mù màu thực vật. Hàng chục ngàn cây đổ, những tán hoa sữa, gốc bàng, gốc sấu... nó có ở đó hay mất đi cũng hiếm ai hình dung cái cho đi của một đời cây. Cái chen sống khắc nghiệt để tồn tại của đại ngàn giữa rừng bê tông.

Những thứ mất mát chẳng thể lên tiếng như đàn sóc đuôi đỏ hay cái gốc cây đại thụ xù xì – cái bóng cây già cội đã thuộc về ký ức tôi. Mỗi sớm trước hiên nghe lá reo, chim hót và lũ sóc chuyển cảnh. Cái tiết tấu sinh động của sự sống chợt lạc hăng nhịp điệu. Tôi hoe mắt nhìn con sóc đuôi đỏ trở về nhà, bồn chồn tới lui trên cái thân cây trơ cụt trụi lá. Con Yoda nhà tôi giờ chẳng còn ngược nhìn cái tán cây rung rinh tuốt trên cao vợi, quấy đuôi sủa âm ỉ đoán mưa sắp đến nữa rồi. Mấy ngày vào ra ngõ ngõ, bản thân tiếc nhớ cái bóng đỏ thương quen. Đâu chỉ là một cái bóng cây, với tôi nó là sự sống của tâm hồn.

Một điều tôi biết là con phố sẽ chẳng còn cổ nữa nếu thiếu đi hàng cây. Mùa của phố là mùa

của cây đổ lá, mùa của cây ra hoa, của “dàn phun sương” đàn ve ra rả. Gốc cây của quán trà đá, rít điệu cày, hót tóc dạo, hay là chỗ ngả lưng của cậu Grab nằm ngang yên xe. Đám sấu, bàng lãng, bàng lá đỏ, cơm nguội hay thứ hoa sữa hăng hăng sức mùi mới là nhân vật chính của phố.

Đã mấy tuần sau bão Hà Nội vẫn nguệch ngoạc như những nét ký họa tồi, gốc cây, bùn đất la liệt, tiếng cưa rít từng chập, tiếng quét dọn hô hào. Ngang lại phố Nhà thờ, tiếc cái gốc đa già rễ nông, chỉ một cơn oanh tạc là đổ rạp. Bão lũ qua đi – tôi xót cho những đời Người, đời Cây...

Dân tình tay quành, tay chấp dứt, tay livestream... cái cảnh di dời cụ cây đông như hội Diên Hồng quân sư quạt mo. Cội xà cừ mấy ngày mới dọn dẹp, chẳng biết đàn sóc đuôi đỏ đã tản cư về đâu. Mất dấu cái cánh gà của tán cây, sáng ra chưa kịp dụi mắt đã thấy rõ ông may-ô gập uốn bụng thế Du-già. Hàng xóm cạnh bên tạt nhanh dàn rèm tránh nhiệt lượng mặt trời. Tôi thì... tưới nước tiêu sâu với cái giàn leo sứ quân tử mới bén rễ.

ĐMH

làm gì khi hết dầu?

Từ lâu, các khoa học gia đã tiên liệu một ngày mỏ dầu trên trái đất sẽ sạch bách không còn một giọt. Các loại điện xanh, như điện gió, điện nước như muối bỏ biển cho nhu cầu nhân loại. Điện nguyên tử thì nguy hiểm và không phải phù hợp cho mọi quốc gia.

Một chương trình sản xuất điện vĩ mô, có thể xem là chương trình duy nhất mà các chuyên gia hàng đầu thế giới, kể cả những quốc gia thù nghịch nhau, như Mỹ, Nga, Trung Quốc, Ấn Độ, Anh, Pháp, Nhật... gạt bỏ bất đồng để ngồi chung cùng nhau thiết kế ...

CẨM TÚ

C hương trình đó có tên là “Nuclear fusion” tạm dịch là lò nhiệt hạch, đây là lò phản ứng tổng hợp hai nguyên tử nhẹ kết hợp với nhau tạo thành một nguyên tử nặng hơn đồng thời giải phóng một lượng năng lượng khổng lồ.

Phản ứng nhiệt hạch này gọi là plasma.

Nó là gì?

Lý thuyết về phản ứng nhiệt hạch đã định hình vào những năm 1930, các nhà khoa học đã âm thầm và miệt mài tìm cách khai thác.

Cuộc họp của các chuyên gia toàn thế giới thảo luận về năng lượng nhiệt hạch (NGUỒN ẢNH: WWW.ITER.ORG)

Nếu phản ứng tổng hợp nguyên tử để tạo nhiệt này được chế tạo thành công, nó có thể cung cấp năng lượng sạch, an toàn và gần như vô tận cho toàn thế giới.

Phản ứng nhiệt hạch có thể tạo ra năng lượng trên mỗi ký nhiên liệu nhiều gấp 4 lần so với phản ứng phân hạch (được áp dụng trong các nhà máy điện nguyên tử hiện nay) và năng lượng tạo ra gấp 4 triệu lần so với đốt dầu hoặc than.

Lò phản ứng nhiệt hạch sử dụng hỗn hợp deuterium và tritium – những nguyên tử hydro có chứa thêm neutron. Mặt trời, cùng với tất cả các ngôi sao khác, cũng tỏa ra năng lượng từ loại phản ứng tương tự. Đó chính là năng lượng mà Trái đất nhận được từ mặt trời,

không có nó, sự sống trên hành tinh của chúng ta sẽ không tồn tại.

Những cú đánh lẻ

Trong công trình chung, nhiều quốc gia cũng tự mày mò lắp cho mình lò phản ứng nhiệt hạch (nuclear fusion) của Nam Hàn đã đạt được nhiệt độ đến 100 triệu °C trong 30 giây, là một thành công đáng kể.

Trung Quốc cũng hì hụi xây dựng cho mình lò phản ứng nhiệt hạch mà họ tuyên bố là lớn nhất thế giới và cho biết sẽ đưa vào sử dụng trong... 6 năm tới.

Bao lâu thì dùng được?

Hầu hết các nhà khoa học đều đồng ý rằng năng lượng nhiệt hạch khả thi vẫn còn phải mất

hàng thập kỷ nữa, nhưng những tiến bộ ngày càng nhiều và dữ liệu thu thập khả quan mỗi ngày.

Một thí nghiệm đã được thực hiện vào năm 2021 trên lò phản ứng nhiệt hạch thử nghiệm ITER được xây dựng ở Pháp, đây cũng là lò nhiệt hạch được xem là chuẩn mực của thế giới với sự góp tay của những chuyên gia

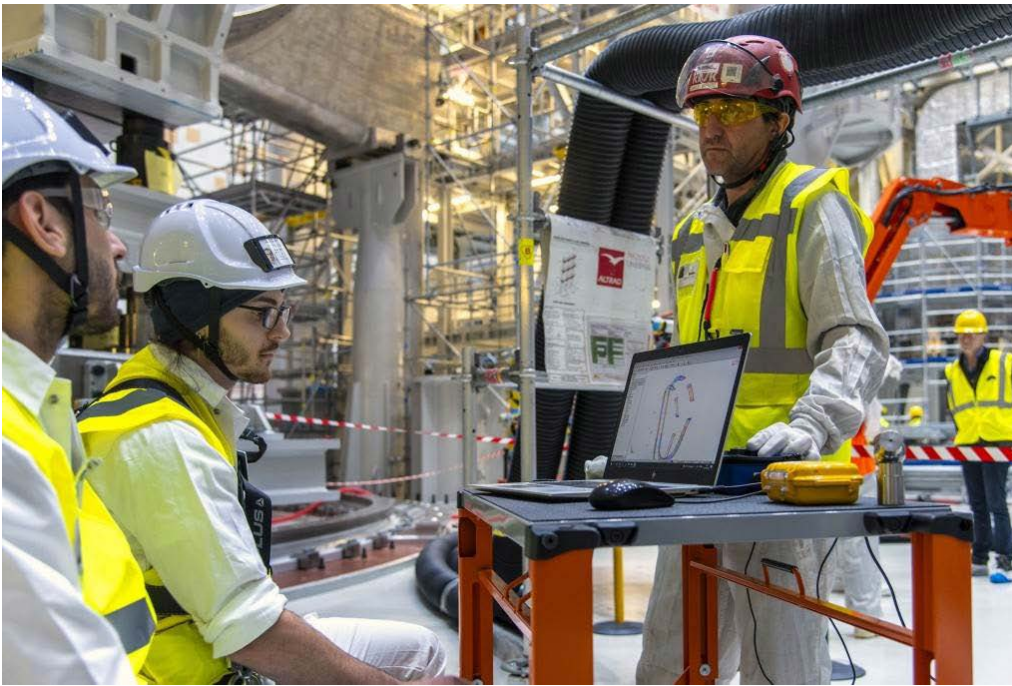
giỏi nhất toàn cầu có kết quả đáng khích lệ.

Lò ITER là gì?

Dự án ITER (International Thermonuclear Experimental Reactor) được đầu tư và giám sát bởi 7 thành viên Liên minh Châu Âu và Ấn Độ, Hàn Quốc, Nhật Bản, Nga, Trung Quốc, Mỹ ... Việc xây dựng tổ hợp ITER khởi công năm

Mọi thứ bắt đầu từ bản vẽ (NGUỒN ẢNH: WWW.ITER.ORG)

Các chuyên gia tập đoàn SIMANN (SIMIC-Ansaldo) đo đạc dữ liệu của bình hút chân không tại lò nhiệt hạch ITER (NGUỒN ẢNH: WWW.ITER.ORG)

2013 với chi phí ban đầu 14 tỉ đô la. Tuy nhiên, nay đã đội lên 20 tỉ euro. Công trình này được xây dựng kế bên cơ sở Cadarache tại Saint-Paul-lès-Durance, Provence, ở miền Nam nước Pháp.

Đến nay, có tất cả 35 quốc gia tham gia vào dự án này một cách trực tiếp hoặc gián tiếp. Mục tiêu của ITER không chỉ là tạo ra lò phản ứng nhiệt hạch mà rộng hơn thế, bao gồm việc phát triển công nghệ, kỹ thuật ... trong tương lai, cho toàn thế giới.

Những thiết bị kỹ thuật được gửi đến từ nhiều quốc gia để xây dựng lò nhiệt hạch ITER (NGUỒN ẢNH: WWW.ITER.ORG)

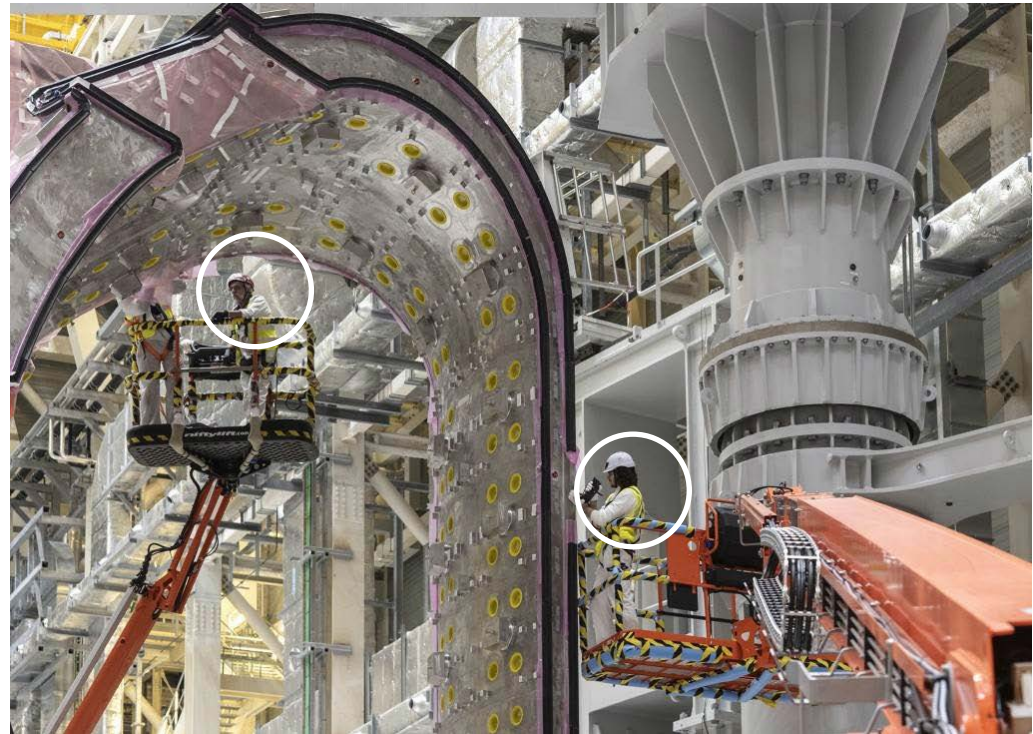
Khởi đầu từ đâu?

Mặc dầu ITER bắt tay vào việc năm 2013 nhưng trước đó rất lâu, một số khoa học gia đã phát hiện ra loại năng lượng này từ năm 1930, nhưng giữ bí mật. Do quá phức tạp để đơn lẻ thực hiện, họ tìm đến Trung tâm Nghiên cứu Năng lượng Nguyên tử Thế giới IAEA (The International Atomic Energy Agency) đề nghị hợp tác.

Sau đó một cuộc họp được chính thức của các chuyên gia quốc tế vào năm 1960. Năm 1961 Hội nghị Năng lượng Nhiệt hạch Quốc tế (Fusion Energy Conference) đầu tiên do IAEA tổ chức. Tiếp theo, kể từ năm 1974, IAEA triệu tập hội nghị hai năm một lần để thảo luận về kế hoạch phát triển. Phải thừa nhận vai trò của International Fusion Research Council (Hội đồng Nghiên cứu Nhiệt hạch Quốc tế) đã đóng vai trò quan trọng để thiết lập một sự hợp tác toàn cầu trong nghiên cứu lò nhiệt hạch.

Những bất ổn

Một thử thách lớn nhất là khi lò giải phóng ra một nhiệt lượng cực lớn khoảng 100 triệu °C, gấp 6 lần nhiệt độ ở tâm mặt trời, thì những nguyên vật liệu hiện có chưa đủ khả năng để tiếp nhận, nó có thể làm tan chảy cả lò chứa. Có lẽ các nhà khoa học sẽ còn đánh vật

Các chuyên gia (ô tròn) làm việc tại lò nhiệt hạch ITER (NGUỒN ẢNH: WWW.ITER.ORG)

với nó một thời gian nữa để lưu giữ nhiệt lượng một cách hiệu quả và an toàn nhất.

Lợi ích của lò nhiệt hạch

Nguyên vật liệu để tạo ra phản ứng nhiệt hạch rất dồi dào, chúng có thể được chiết xuất từ nước biển với chi phí rẻ rẻ. Nguồn cung cấp nhiên liệu này sẽ thừa mứa trong hàng triệu năm.

Các lò phản ứng nhiệt hạch rất an toàn, không tạo ra chất thải hạt nhân tồn tại dai dẳng như các lò phản ứng nguyên tử, không thải ra chất phóng xạ. Hơn nữa, quá trình xảy ra nhiệt hạch khó kích hoạt nên không dễ xảy ra tai nạn. Phản

ứng nhiệt hạch chỉ có thể hình thành trong những điều kiện vận hành nghiêm ngặt, plasma sẽ tự nhiên chấm dứt, mất năng lượng rất nhanh và tắt ngúm trước khi gây ra thiệt hại.

Khi nào đến đích?

Sau 10 năm thiết kế, chuẩn bị địa điểm và sản xuất, việc lắp ráp lò nhiệt hạch ITER tại Pháp, được xem là lò nhiệt hạch quốc tế lớn nhất thế giới. Nơi đây sẽ bắt đầu tiến hành các thí nghiệm thu hoạch năng lượng đầu tiên vào nửa sau của thập kỷ này và các thí nghiệm thực sự đưa vào sử dụng dự tính sẽ bắt đầu vào năm 2036. Nếu mọi chuyện suôn sẻ, nhà máy điện

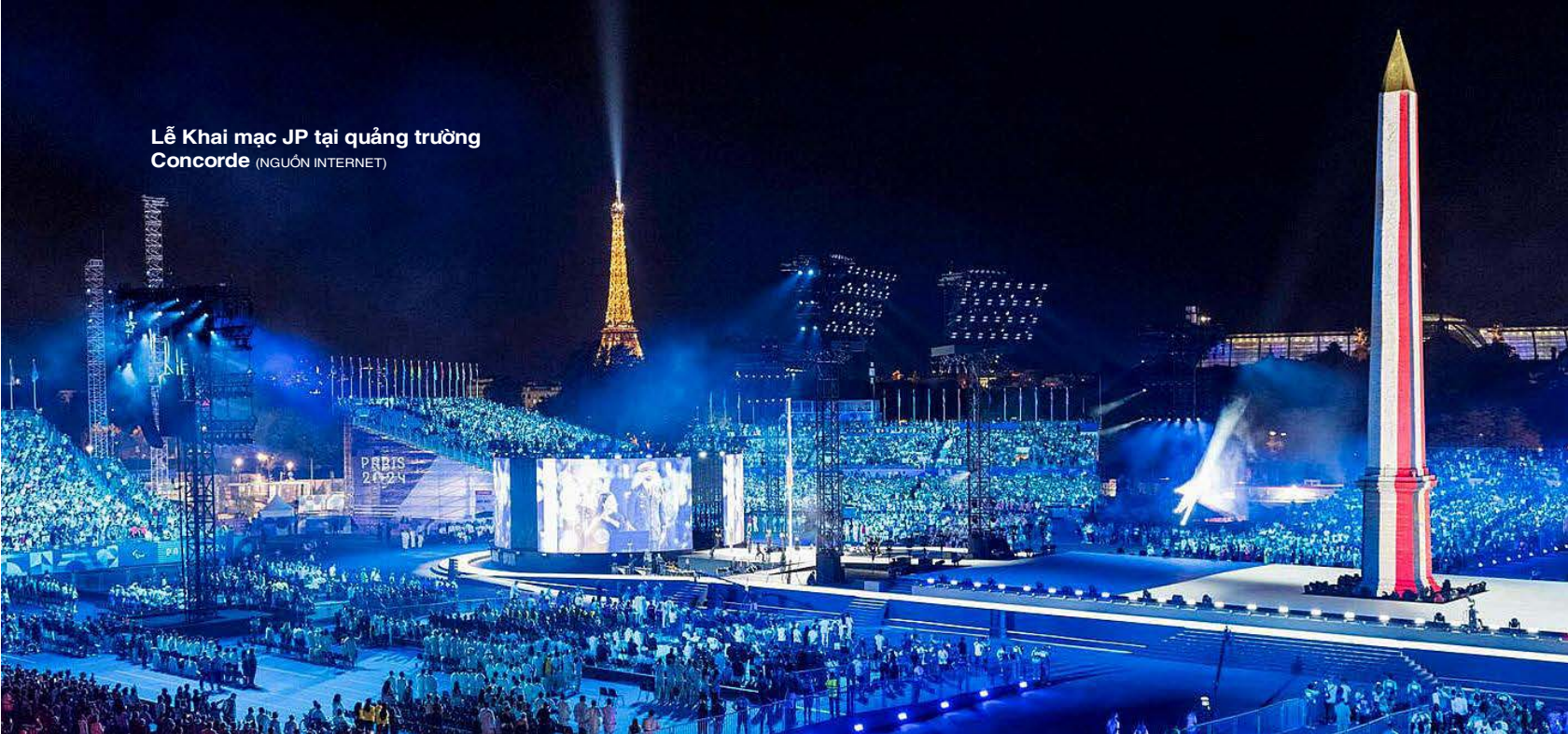
nhiệt hạch sản xuất điện có thể được xây dựng ì xèo và vận hành rào rào vào năm 2050.

Kết

Theo tính toán của BP's Statistical Review (Trung tâm Thống kê Năng lượng Quốc tế), thế giới còn khoảng 193.5 ngàn tỉ mét khối dầu, lượng dầu đủ để phung phí trong vòng 90 - 120 năm nữa. Như vậy các khoa học gia còn khối thời gian để mò mẫm với việc sản xuất năng lượng nhiệt hạch. Hy vọng, khi lò nhiệt hạch đã đi vào hoạt động, chúng ta vẫn còn vô khối dầu thừa và ngưng hẳn việc đào phá thiên nhiên.

CT

Lễ Khai mạc JP tại quảng trường
Concorde (NGUỒN INTERNET)

Phi thường!

CỔ NGỰ
THIAIS, PHÁP

Cả hơn hai tuần sau lễ Bế mạc Thế vận hội (Jeux Olympiques / JO), Thế vận hội dành cho người khuyết tật (Jeux Paralympiques / JP) đã khai mạc tối 28.08 tại quảng trường Concorde, quảng trường lớn và đẹp nhất Paris (*). 4,400 tuyển thủ của 168 phái đoàn đại diện cho các quốc gia trên thế giới đã đi bộ dọc theo đại lộ Champs-Élysées để đổ vào quảng trường Concorde, trong tiếng vỗ tay chào đón của khoảng 30,000 người dọc hai bên đường và 35,000 người có mặt tại quảng trường. Nhìn trên bản đồ Paris, đây là một đường

Khởi hoàn môn với 3 Agitos của Thế vận hội dành cho người khuyết tật

Các đội tuyển quốc gia trên đại lộ Champs-Élysées (NGUỒN INTERNET)

kẻ thắng, được mệnh danh là «vương đạo», bắt đầu từ điện Louvre, băng ngang vườn Tuileries, qua quảng trường Concorde, xuôi theo đại lộ Champs-Élysées để đến đích Khải hoàn môn, đang mang dấu hiệu 3 vành bán nguyệt Agitos (**) đỏ tươi-xanh dương-xanh lục của JP.

Cái đỉnh của chương trình chính là trụ đá Obélisque (***), trung tâm của quảng trường Concorde. Dựng cao giữa sân khấu lộ thiên, được dàn đèn và ánh sáng *laser* hiện đại khoác áo mới, trụ đá của thế kỷ XIII trước Công Nguyên trở thành bộ phóng cho hàng trăm diễn viên trình bày nhiều hoạt cảnh ngoạn mục. Bên cạnh những diễn viên lành lặn, các diễn viên

Tuyển thủ cử tạ Việt Nam Lê Văn Công, với huy chương vàng (2016), bạc (2021), đồng (2024) (NGUỒN INTERNET)

Tuyển thủ banh da Pháp Aurélie Aubert đang thi đấu.

Tuyển thủ bơi lội Pháp Laurent Chardard (NGUỒN INTERNET)

khuyết tật, ngồi xe lăn, chống nạng, thiếu chân, mất tay, thấp bé ... cùng hăng say nhảy múa và không hề kém phần năng động. Đuốc Thế vận được 5 tuyển thủ đại diện cho hàng ngàn lực sĩ khuyết tật cùng nhau thấp sáng vạc lửa Thế vận đặt trong vườn Tuileries, ngay cạnh quảng trường Concorde. Buổi lễ Khai mạc JP 2024 kết thúc trong dòng nhạc dập dồn, phấn chấn: bản «Boléro» nổi tiếng của nhạc sĩ Pháp Maurice Ravel.

Ngay ngày hôm sau, các cuộc thi đấu, như được nhạc khúc «Boléro» của Ravel khởi động, diễn ra thật sôi nổi, hào hứng và... cảm động. Làm sao có thể diễn tả được cảm xúc của khán giả khi xem trận túc cầu giữa hai đội banh khiếm thị ngay dưới chân tháp Eiffel

Tuyển thủ khiếm thị và hướng dẫn viên trên đường đua

rực đèn: cả cầu trường im như tờ trong khi biển người vẫn lượn sóng nhấp nhô phát cò vung tay cổ vũ, khán giả tuyệt đối tôn trọng cầu thủ, dùng đôi tai để nghe tín hiệu phát ra từ trái banh đang lăn trên sân để tìm hướng đá vào khung thành đối phương. Làm sao diễn tả được niềm vui của gia đình, người thân một tuyển thủ thiếu

năng bước lên bục nhận huy chương trong tiếng quốc thiều hùng tráng? Làm sao diễn tả được sự xúc động lẫn phấn khích của hướng dẫn viên cùng tuyển thủ mù trên đường về đích? Làm sao diễn tả được niềm tự hào của Laurent Chardard, người mất một tay một chân vì bị cá mập tấn công khi đang trượt ván

năm 2016, đã vượt qua được chính mình, chuyển hướng sang môn bơi lội, để hôm nay khoác vào cổ chiếc *médaille* đồng Thế vận hội? Những cá kinh không tay không chân, những tuần mã mất chẳng thấy ánh sáng ấy, bất chấp mọi trở ngại, vẫn rẽ sóng, vượt đường giành thắng lợi, gặt hái một mùa huy chương lấp lánh.

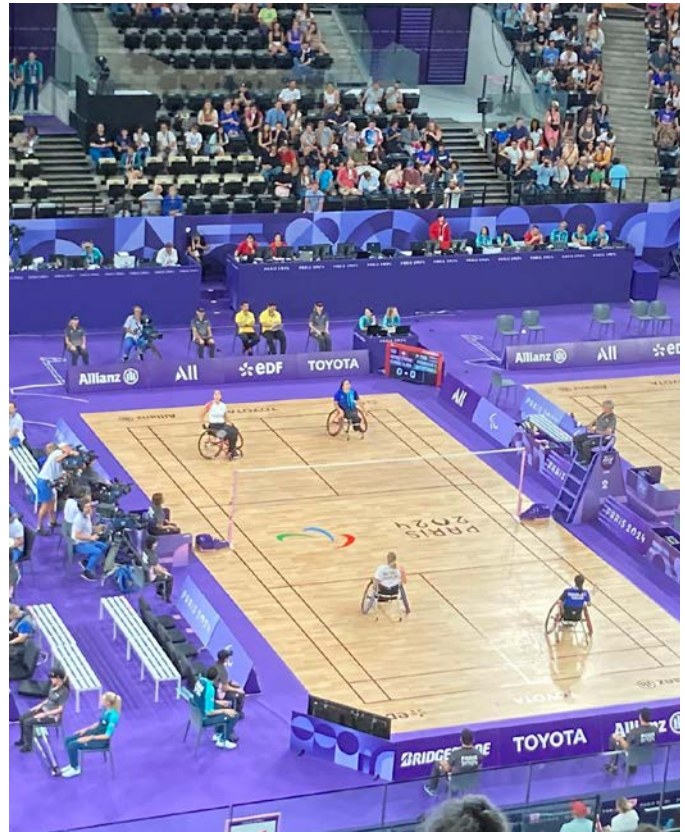
Hai trong số những tuyển thủ được hệ thống truyền thông Pháp thường xuyên nhắc đến trong 10 ngày thi đấu JP quả có kỳ tài. Aurélie Aubert, 26 tuổi, bị liệt não từ lúc sơ sinh. Cô cho biết: gặp nhiều khó khăn trong việc điều khiển thân thể, thường xuyên phải có người giúp đỡ trong các hoạt động thường ngày. Ấy vậy mà, ngồi trên xe lăn, Aurélie lại kiên trì tập ném banh da *boccia* đều đặn 10 tiếng một tuần từ cả một thập niên và đã đoạt huy chương vàng trong kỳ JP 2024 này. Cô được vinh dự cầm cờ Pháp trong lễ Bế mạc JP và sau đó, cùng các tuyển thủ khác, được Tổng thống Macron trao tặng Bắc đẩu Bội tinh (Légion d'Honneur). Người thứ hai, mang quốc tịch Ba Tây / Brésil: Gabriel dos Santos Araujo. Chỉ cao 1.21m, sinh ra đời với đôi chân teo nhỏ và thiếu cả hai cánh tay, nhưng chàng thanh niên 22 tuổi này đã thừa hưởng được ý

Trên đường chạy nước rút (NGUỒN INTERNET)

Tuyển thủ Ba Tây Gabriel dos Santos Araujo (NGUỒN INTERNET)

Cuộc thi cầu lông đôi nữ

chí mạnh mẽ của người mẹ. Biết trước con mình sẽ mang dị tật vì chân tay ngừng phát triển khi còn là bào thai, bà vẫn quyết định sinh con và đem con trai đến hồ bơi khi mới vừa 4, 5 tuổi. «Có tật, có tài», với 6 buổi tập tại hồ bơi mỗi tuần, Gabriel chuỗi người dưới nước như cá heo, đoạt 2 huy chương vàng, 1 đồng tại JP Tokyo và 3 huy chương vàng tại JP Paris. Tài khoản Instagram của Gabriel hiện có hơn 300,000 người thường xuyên theo dõi.

Phải chăng đó là những tấm gương sáng để chúng ta nhìn vào và suy gẫm? Những người mang dị tật bẩm sinh, những người

đang lênh lặn bồng một sớm một chiều, vì tai nạn, trở thành phế nhân, họ tiếp tục giữ vững ý chí, nghị lực và liên li chiến đấu với chính bản thân từng giờ, từng ngày để

vươn tới đỉnh cao. Còn chúng ta, chẳng lẽ cứ mãi đứng một chỗ than vãn thở dài với những eo sèo cơm-áo-gạo-tiền của cuộc sống hàng ngày mà không tự tìm cho mình

một đích nhắm để cùng nhau lao đến nhanh hơn-cao hơn-mạnh hơn (****)?

CN
THIAIS 09.2024

GHI CHÚ:

(*) Quảng trường Concorde / Hoà Hợp: rộng 7,5 mẫu, được 7 pho tượng mang tên các thành phố lớn của Pháp bao quanh, với hai đài phun nước Sông, Biển hai bên và trụ đá Obélisque đứng ngay giữa quảng trường. Đây chính là nơi vua Louis XVI, hoàng hậu Marie-Antoinette, một số hoàng thân quốc thích và cả những nhà cách mạng như Robespierre, Danton, bà Roland, các khoa học gia Lavoisier, Malesherbes... cùng hơn 1000 người khác bị đưa lên máy chém trong thời kỳ Khủng bố 1793-1794 của Cách mạng Pháp.

(**) Agitos: tôi vận động (tiếng la-tinh). Sau tháp Eiffel, quảng trường Concorde, Khải hoàn môn - Quảng trường Ngôi sao là công trình kiến trúc thứ ba được sử dụng trong dịp JO Paris 2024. Suốt từ chiều đến nửa đêm thứ bảy 14.09, hơn 80.000 người đã có mặt tại đây để chào đón " đoàn quân chiến thắng " gồm 300 tuyển thủ JO, JP Pháp và cùng thưởng thức một chương trình văn nghệ đặc sắc. Mặt tiền Khải hoàn môn Ngôi sao trở thành một màn ảnh khổng lồ multicolor.

(***) Trụ Obélisque: thuộc về đền thờ Amon ở thành phố Louxor, xây dựng từ thời Ai Cập cổ đại. Trụ dài cao 23m, nặng 222 tấn, có chạm khắc chữ tượng hình, được pho vương Ai Cập tặng cho nước Pháp năm 1830 để bày tỏ tình giao hảo giữa hai quốc gia. Với tuổi đời hơn 34 thế kỷ, trụ Obélisque được xem là công trình xưa nhất của Paris và của cả nước Pháp.

(****) Phương châm của Thế vận hội: " Citius, Altius, Fortius - Communitur " (tiếng la-tinh).

TÀI LIỆU THAM KHẢO:

<https://youtu.be/LCagXReEQ3M?feature=shared>
https://fr.wikipedia.org/wiki/Jeux_paralympiques_d%27%C3%A9t%C3%A9_2024
https://fr.wikipedia.org/wiki/C%3%A9r%C3%A9monie_d%27ouverture_des_Jeux_paralympiques_d%27%C3%A9t%C3%A9_2024
<https://olympics.com/fr/paris-2024/jeux-paralympiques/les-jeux/ceremonies/ceremonie-d-ouverture-paralympique>
<https://www.france24.com/fr/sports/20240914-la-parade-des-athl%C3%A8tes-la-cerise-sur-le-g%C3%A2teau-des-jo-de-paris>

TẠ PHONG TẦN
RANGE COUNTY, CA

TikTok

“Vùng vẫy” trước phiên tòa phúc thẩm liên bang

Những nỗ lực của lưỡng đảng nhằm cấm mạng xã hội TikTok trên toàn quốc được một tòa phúc thẩm liên bang xem xét kỹ lưỡng vào Thứ Hai (ngày 16 tháng Chín, 2024), nơi có nhiệm vụ cân nhắc xem việc xóa bỏ sự hiện diện của mạng xã hội Trung Cộng này tại Hoa Kỳ có vi phạm Tu Chính Án Thứ Nhất hay không, theo đài truyền hình KTLA 5.

Đại diện TikTok tại Hoa Kỳ và những người-sáng-tạo-nội-dung (gọi tắt là TikTokers) đã kiện về một luật mới có thể cấm ứng dụng này, đặt vấn đề tự do ngôn luận lên hàng đầu, nhưng cũng nêu ra một số vấn đề khác.

Vào sáng Thứ Hai, một hội đồng phúc thẩm liên bang gồm 3 thẩm phán tại thủ đô Hoa Kỳ sẽ nghe các khiếu nại của họ và quyết định xem có nên chặn luật cấm TikTok (có hiệu lực theo lịch trình vào ngày 19 Tháng Một) hay không.

Tổng thống Biden đã ký luật vào tháng Tư sau

Ông Shou Zi Chew trong phiên điều trần trước Ủy ban Năng lượng và Thương mại Hạ viện Hoa Kỳ, ngày 23 Tháng Ba, 2023. HÌNH: EVELYN HOCKSTEIN | REUTERS

khi luật này nhanh chóng được Quốc Hội thông qua với sự ủng hộ của lưỡng đảng, đưa ra mốc thời gian để công ty mẹ của TikTok có trụ sở tại Trung Quốc, ByteDance, bán nền tảng này hoặc phải đối mặt với lệnh cấm từ các cửa hàng ứng dụng online và mạng lưới của Hoa Kỳ.

ByteDance, công ty mẹ của TikTok, cho rằng việc thoái vốn là điều gần như không thể, nghĩa là luật này thực chất tương đương với lệnh cấm nền tảng TikTok chia sẻ video trên toàn cõi Hoa Kỳ.

“Chính phủ yêu cầu Tòa Án này chấp thuận lệnh hạn chế ngôn luận toàn

diện nhất trong lịch sử đất nước này - một đạo luật chỉ đích danh và đóng cửa một nền tảng ngôn luận được 170 triệu người Mỹ sử dụng” công ty ByteDance đã viết trong hồ sơ nộp lên Tòa Án.

TikTok đã trở thành tâm điểm chú ý của chính trường sau khi các nhà lập pháp ở cả hai đảng nêu lên lo ngại rằng ứng dụng này có thể bị Đảng Cộng sản Trung Quốc sử dụng để thu thập thông tin về người Mỹ và phát tán thông tin sai lệch.

Vào thời điểm đó, Giám đốc FBI Christopher Wray cũng cho biết cơ quan này lo ngại TikTok

có thể được sử dụng để thu thập dữ liệu cho “các hoạt động gián điệp truyền thống”, trong khi ông Brendan Carr, ủy viên Ủy ban Truyền thông Liên bang, cho biết ông cũng sẽ “hoan nghênh” lệnh cấm TikTok do “những mối đe dọa đặc biệt” mà nó gây ra.

Mặc dù ít nhà lập pháp đứng về phía nền tảng này, một trong những người ủng hộ mạnh mẽ nhất là Dân biểu Jamaal Bowman (D-N.Y.) người đã tổ chức một cuộc họp báo với các TikTokers bên ngoài Điện Capitol vào tháng Ba năm 2023. Dân biểu Mark Pocan (D-WI.) và Robert Garcia (D-CA.)

cũng tham dự sự kiện này để ủng hộ.

Sự chú ý gia tăng đối với TikTok đã khiến CEO (giám đốc điều hành) của công ty, Shou Zi Chew (Châu Thụ Tu), phải ra làm chứng trước Quốc Hội trong phiên điều trần gay gắt kéo dài 4 giờ vào năm ngoái. Mặc dù ông Châu khi đó khẳng định rằng TikTok không bán dữ liệu cho “bất kỳ nhà môi giới dữ liệu nào,” nhưng những người chỉ trích cho biết ông đã né tránh những câu hỏi quan trọng về cách ứng dụng này sử dụng dữ liệu đã thu thập được và mối liên hệ của ứng dụng này với nhà cầm quyền Trung Quốc.

Bằng cách ký dự luật thành luật, Tổng thống Biden chỉ cho ByteDance 270 ngày để bán TikTok hoặc chứng kiến ứng dụng này bị cấm khỏi các cửa hàng ứng dụng của Hoa Kỳ và các “dịch vụ lưu trữ internet” khác.

Một hội đồng gồm 3 thẩm phán tại Tòa phúc thẩm Hoa Kỳ ở D.C. Bằng cách lựa chọn ngẫu nhiên, đơn kháng cáo sẽ được thẩm phán Sri Srinivasan, do cựu Tổng thống Obama bổ nhiệm; thẩm phán Neomi Rao, do cựu Tổng thống Trump bổ nhiệm; và thẩm phán Douglas Ginsburg, do cựu Tổng thống Reagan bổ nhiệm, thụ lý.

Đầu tiên, hội đồng sẽ nghe luật sư của TikTok

trình bày, sau đó là luật sư của những TikTokers và Bộ Tư pháp, nơi có chức trách đang bảo vệ luật.

Các bên đã yêu cầu đưa ra quyết định trước ngày 06 tháng Mười Hai để bên thua kiện có thời gian nộp đơn kháng cáo khẩn cấp lên Tòa Án Tối Cao trước khi luật được khai triển theo lịch trình vào tháng sau.

Đại diện TikTok đưa ra một số lập luận về mặt hiến pháp chống lại luật này, tuyên bố rằng nó tương đương với việc chiếm đoạt không đúng cách, vi phạm Tu Chính Án Thứ Năm, chỉ trích công ty để trừng phạt và vi phạm các biện pháp bảo vệ quyền tự do ngôn luận của Tu Chính Án Thứ Nhất.

“Tu Chính Án Thứ Nhất yêu cầu Tòa Án này phải xem xét một hạn chế ngôn luận đặc biệt như vậy với sự cẩn trọng tối đa và sự giám sát chặt chẽ nhất,” công ty đã viết trong hồ sơ Tòa Án. “Tuy nhiên, Quốc Hội hầu như không giao cho Tòa Án này bất kỳ thông tin nào để xem xét. Quốc Hội không ban hành bất kỳ phán quyết nào, vì vậy không có cách nào để biết lý do tại sao đa số Hạ viện và Thượng viện quyết định cấm TikTok.” Tôi cảm thấy rất buồn cười vì họ (ByteDance) có thể viết ra được những câu này, khi mà một tỷ tư

dân Trung Quốc đại lục chỉ được phép xài mạng xã hội Weibo (Vi Bắc,) và dùng công cụ tìm kiếm Baidu (Bạch Độ.) Nhiều triệu người Trung Quốc đang sống tại Mỹ vẫn không dám có trương mục Facebook, trong đó có bạn học của tôi.

Chính phủ Hoa Kỳ đã dành phần lớn phản hồi bằng văn bản để bảo vệ luật này nhằm giải thích những lo ngại về an ninh quốc gia liên quan đến TikTok, mặc dù một số phần đáng kể trong bản tóm tắt đã bị xóa khỏi chế độ xem của công chúng (không công khai toàn bộ.)

“Với phạm vi tiếp cận rộng rãi của TikTok tại Hoa Kỳ, khả năng Trung Quốc sử dụng các tính năng của TikTok để đạt được mục tiêu bao trùm là phá hoại lợi ích của Hoa Kỳ tạo ra mối đe dọa an ninh quốc gia có chiều sâu và quy mô to lớn,” Bộ Tư pháp viết.

Chính phủ Hoa Kỳ cho rằng Tu Chính Án Thứ Nhất không áp dụng do công ty mẹ của TikTok thuộc **sở hữu nước ngoài**. Nhưng chính phủ vẫn khẳng định rằng những lo ngại về an ninh quốc gia của họ vẫn biện minh cho luật này, ngay cả khi các biện pháp bảo vệ theo hiến pháp đã mở rộng cho công ty.

Nhiều người bảo thủ đã đệ đơn kiện lên Tòa Án để bảo vệ lập luận của họ.

Danh sách này bao gồm Jeff Sessions và Michael Mukasey, những người lần lượt giữ chức tổng chưởng lý dưới thời cựu Tổng thống Trump và cựu Tổng thống George W. Bush.

Hai mươi một tổng chưởng lý tiểu bang Cộng Hòa đang tại nhiệm cũng ủng hộ luật này, gọi TikTok là “mối đe dọa độc nhất đối với người tiêu dùng Mỹ.”

“TikTok yêu cầu Tòa Án này tuyên bố rằng đại diện của người dân bất lực ở mọi cấp chính quyền trong việc ngăn chặn một thế lực nước ngoài thù địch theo dõi người Mỹ. TikTok và Đảng Cộng sản Trung Quốc không thể ẩn sau Tu Chính Án Thứ Nhất,” liên minh viết trong đơn kiện.

Trong khi đó, những người ủng hộ Tu Chính Án Thứ Nhất và các nhóm lợi ích theo chủ nghĩa tự do như Hội Cato đang ủng hộ TikTok, thúc giục tòa phúc thẩm tuyên bố luật này là vi hiến, “là dấu hiệu của ‘các chế độ đàn áp’.”

Mặc dù một tỷ tư người Trung Quốc ở đại lục và những người Trung Quốc đang sống ở Mỹ chỉ được dùng Vi Bắc và Bạch Độ của Trung Quốc, tôi cũng không ngạc nhiên nếu hội đồng phúc thẩm liên bang sẽ ngăn chặn luật cấm TikTok, bởi vì đây là nước Mỹ, bất cứ chuyện gì cũng có thể xảy ra.

TPT

Solheim Cup 2024

IAN BÙI
DALLAS, TX

Sau 7 năm dài chờ đợi, đội tuyển Hoa Kỳ cuối cùng cũng giành lại được chiếc cúp Solheim từ tay đội Âu Châu hôm 15/9. Đội trưởng Stacy Lewis (giữa) đã gỡ lại danh dự cho đội nhà sau khi để vượt mất chiếc cúp vào ngày cuối của cuộc tranh tài ở Tây Ban Nha hồi năm ngoái. ẢNH: @SOLHEIMCUPUSA/X

Giống như lần ra quân trước, đội tuyển Mỹ năm nay có sự hiện diện của Lilia Vũ, hiện đang là golfer đứng hạng nhì trên thế giới, cùng 4 tuyển thủ gốc Á Châu khác là Andrea Lee, Rose Zhang, Megan Khang, và Alison Lee (không có trong hình). Không những vậy, đây là lần đầu tiên một người gốc Việt đã làm nên lịch sử khi ghi được nửa điểm then chốt để mang chiến thắng về cho đội nhà. Ngày hôm sau, tên Lilia Vu đã xuất hiện trên các trang báo thể thao khắp nơi.

NGUỒN ẢNH: NHÀ THIẾT KẾ Y PHỤC DUNNING APPARELS

Bắt đầu từ năm 1990, Solheim Cup diễn ra mỗi 2 năm chẵn, xen kẽ với Ryder Cup của nam giới diễn ra vào năm lẻ. Sau khi Ryder Cup bị đình hoãn bởi vụ khủng bố 9/11/2001, hai cuộc tranh tài bị đảo ngược năm. Đến 2020 thì Ryder Cup bị hoãn lại sang 2021 vì đại dịch, thành thử cả hai cúp đều xảy ra vào năm lẻ. Sau mùa 2023, Solheim Cup được trả về vị trí năm chẵn như tiên khởi để khỏi trùng với Ryder Cup. Lần này cuộc thi diễn ra trên sân Robert Trent Jones ở Virginia, nơi cựu Tổng thống Obama là thành viên từ năm 2017

Ông Obama đến ủng hộ đội nhà 2 ngày trước giải (AP)

Đội trưởng Stacy Lewis kể lại, sau trận huê 14-14 tại Tây Ban Nha năm 2023 (và do đó không giật được cúp), cô đã khóc suốt suốt trên chuyến bay về Mỹ và thể sẽ phục thù. Một trong những chiến lược của Stacy Lewis là nâng cao tinh thần đồng đội bằng đủ cách, như cho các tuyển thủ của mình mang máy karaoke về khách sạn để ca hát. Thú vị nhất là khi Lewis cho phép cặp Megan Khang và Alison Lee cá độ với caddies của họ là nếu một trong hai người đánh vào được trái “hole-in-one” thì cả hai caddies phải cởi áo.

Caddies cởi trần sau khi Alison Lee (thứ ba từ phải) thắng cuộc ở hố số 2 (SCOTT TAESCH)

Công việc khó nhất cho đội trưởng của Ryder Cup hay Solheim Cup là ghép cặp các tuyển thủ để đánh đôi trong các trận “four ball” hay “best ball”. Họ phải hiểu rõ tánh tình, tâm lý, thể lực cũng như ưu khuyết điểm của mọi cầu thủ để có thể chọn chiến thuật tối ưu cho toàn đội. Trong giải này, Lewis đã thành công rực rỡ khi ghép Rose Zhang với Alison Lee. Trong 2 ngày đầu, cặp đôi nữ này đã khống chế đối thủ của họ một cách toàn diện, giúp Mỹ gác Âu Châu 10-6 để bắt đầu 12 trận đấu đơn vào ngày Chủ Nhật.

Rose Zhang (trái) và Alison Lee sau trận thắng chiều thứ Bảy (GREGORY SHAMUS)

Một trong những thành viên nổi bật khác của đội tuyển là Megan Khang, người Mỹ gốc H'Mong đầu tiên trong làng golf chuyên nghiệp LPGA. Sinh năm 1997, Megan hiện đứng thứ 14 trên thế giới và đây là lần thứ tư cô tham dự giải Solheim kể từ năm 2021. Được gọi là cheerleader của đội tuyển Mỹ vì lúc nào cũng thấy cô hò hét, yểm trợ tinh thần cho đồng đội những lúc cô phải chầu rìa, Megan đã chơi xuất thần trong 3 trận banh của mình và mang về cho đội Mỹ tổng cộng 3 điểm, tức không huê hoặc thua trận nào. Sau chiến thắng, Megan nói cô đã hết khản cả cổ nhưng sẵn sàng làm thêm “cả triệu lần nữa!” ẢNH: @SOLHEIMCUPUSA/X

Đáng nhớ nhất vẫn là cuộc huê “ngựa về ngược” của Lilia Vũ trong trận đơn thứ 9 ngày Chủ Nhật. Chỉ còn 2 hố để chơi, Lilia vẫn bị đối thủ gác 2 gậy – tức thua thấy rõ. Nhưng cô đã anh dũng birdie hố 17 để nhích lại gần thêm một gậy. Đến hố 18, Lilia đã khiến mọi người sững sốt với cú banh thứ nhì từ hơn trăm thước rơi gần sát lỗ. Khi ấy Mỹ đang gác Âu Châu với tỉ số 14-8. Chỉ cần nửa điểm nữa là thắng. Với trái birdie để ợt tại lỗ 18, Lilia đã gỡ huê trong gang tấc và mang lại nửa điểm cùng với chiếc cúp Solheim cho đội nhà. ẢNH: @SOLHEIMCUPUSA/X

Golf thường được biết đến như một môn thể thao cá nhân, nhưng những giải đồng đội như Ryder Cup, Solheim Cup hay President's Cup là cơ hội cho các golf thủ chuyên nghiệp đặt mình vào trong một môi trường hoàn toàn khác. Lúc bấy giờ ngoài tài nghệ cá nhân ra họ còn phải biết làm việc chung trong nhóm. Điều này không dễ. Bằng chứng là khi Tiger Woods được cặp với Phil Mickelson tại Ryder Cup 2004, hai chàng đã ... đánh đầu thua đó. Tất nhiên tài lãnh đạo của đội trưởng là một yếu tố quan trọng. Tuy bất ngờ nhưng không ai ngạc nhiên khi Stacy Lewis mời ông Obama bước ra hố số 1 để kích động tinh thần khán giả và đội tuyển Mỹ. Đôi khi tâm lý chiến chỉ cần có vậy. ẢNH: @SOLHEIMCUPUSA/X

Air fryer

HOÀNG HƯƠNG

Nồi chiên không dầu là món đồ dùng nhà bếp tiện dụng được nhiều người yêu thích. Làm sao để sử dụng thiết bị này một cách hiệu quả nhất? Dưới đây là những lưu ý:

■ Bảo vệ tốt lớp chống

dính của giỏ chiên. Khi vệ sinh nồi chiên không dầu, không nên dùng các dụng cụ hay chất tẩy rửa có tính mài mòn. Chỉ dùng các dụng cụ an toàn cho bề mặt chống dính bằng silicon hay có đầu bọc silicon khi nấu ăn.

■ **Tạo lớp lót dễ vệ sinh.** Bỏ một lớp giấy bạc hay giấy nến lên đáy giỏ chiên trước khi cho thức ăn vào nồi giúp việc vệ sinh nồi sau khi nấu ăn được nhanh gọn, dễ dàng. Đặc biệt là khi nấu những món có nước ướt giá vị.

■ Làm nóng (preheat) nồi.

Điều này không phải lúc nào cũng cần thiết, nhưng sẽ rất hữu ích khi muốn có một món áp chảo hoàn hảo. Bí quyết ở việc chọn nhiệt độ. Thường là 400°F khi làm món bít tết hoặc thịt quay, làm nóng nồi trong khoảng 3 phút trước khi bỏ thịt vào.

■ Dùng một chiếc nhiệt kế (thermometer) tốt.

Nếu nấu món thịt quay hay thịt gà và cần kiểm tra xem thịt đã chín chưa mà không cần cắt thịt ra (và làm mất đi phần nước thịt ngon ngọt), bạn cần một chiếc nhiệt kế. Nó cũng rất hữu ích khi làm món bít tết và burger khi bạn muốn đạt được độ chín chính xác theo sở thích cá nhân.

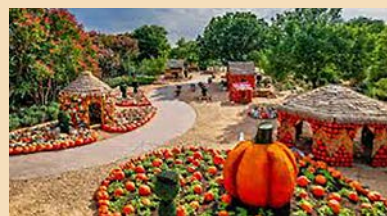

DALLAS Sự Kiện

AUTUMN AT THE ARBORETUM

21/9 tới 2/11. Thưởng lãm hoa mùa thu và trưng bày các loại bí đỏ mùa lễ Halloween. Có 6 căn nhà làm bằng bí đỏ mô tả đời sống cư dân Texas trong tiến trình thành lập tiểu bang.

Địa điểm: Dallas Arboretum and Botanical Garden, 8525 Garland Rd, Dallas TX 75218.
Giá vé: \$10-\$16.

KALEIDOSCOPE PARK GRAND OPENING

5/10 và 6/10. Khánh thành công viên Kaleidoscope Park. Có nhiều sinh hoạt dành cho gia đình, farmers market, zoo, vẽ mặt, games, trưng bày nghệ thuật và hàng thủ công. Trình diễn nhạc. Có bán thức ăn uống.

Địa điểm: Kaleidoscope Park, 6635 Warren Pkwy, Frisco TX 75034.
Giá vé: miễn phí.

STATE FAIR OF TEXAS

27/9 tới 20/10. Hội chợ giải trí lớn nhất của Texas với nhiều tiết mục: diễu hành, pháo bông, games, trình diễn nhạc, và nhiều món ăn đặc biệt chỉ có ở State Fair.

Địa điểm: Fair Park, 3809 Grand Ave, Dallas TX 75210.
Giá vé: \$24.

BẢO HUÂN

Người đầu thủ khoa

KIM LOAN
EDMONTON, CANADA

Lần đó gia đình chúng tôi bay qua Texas để dự lễ ra trường High School của Kevin, thằng cháu, con trai út của ông anh Tư.

Đại gia đình đi thành một phái đoàn, kéo đến hội trường của trường học, nhìn đám trẻ từng bừng nhốn nháo, hớn hở vui cười, gọi tên nhau í ới, lòng tôi cũng vui theo.

Chương trình bắt đầu, cả hội trường im phăng phắc, sau các thủ tục ban đầu, các bài phát biểu của các thầy cô giáo, hiệu trưởng, là phần phát biểu cảm tưởng của người thủ khoa,

valedictorian. Đó là một cậu bé Mỹ da trắng, cao ráo, khuôn mặt sáng sủa, có nụ cười thật dễ mến. Bài phát biểu không dài lắm, có những đoạn hài hước khiến mọi người cười nghiêng ngả, khi nói về những kỷ niệm với các bạn và thầy cô. Đoạn cuối thì cảm xúc lắng đọng, khi cậu nói về phút chia tay, về những dự định tương lai, cùng các bạn vươn tới những ước mơ, bước vào đời, giúp ích cho xã hội.

Kết thúc bài diễn văn, cả hội trường đứng lên vỗ tay thật dài, đầu đó vang tên của những tiếng huyết sáo, gọi thật to từ đám học

sinh: Matthew! Matthew! Matthew!

Ông anh tự hào quay qua nói với tôi:

- Đó là Matthew, chàng thủ khoa, là bạn thân của Kevin nhà mình đấy.

Khi tan buổi lễ các học sinh xúm xít gặp nhau chụp hình với mũ áo với những nụ cười tươi vui. Nhóm người lớn chúng tôi đứng ở một góc, chờ cho bọn trẻ chụp hình vui vậy đã đời với đám bạn. Một lâu sau, Kevin trở lại, dẫn theo Matthew và giới thiệu với tôi:

- Cô ơi, đây là Matthew, người đầu thủ khoa của

trường vừa đọc bài phát biểu lúc này đó cô.

Matthew tiến tới bắt tay tôi, bà chị dâu nhanh nhẩu nói tiếp:

- Nhóm chúng nó chơi với nhau từ năm lớp 10, Matthew thân với Kevin lắm, vẫn thường đến nhà chị để học bài hoặc đi chơi, xem phim mỗi mùa hè rảnh rỗi. Vậy mà đã sắp chia tay mỗi đứa một trường học, một ngành học khác nhau.

Tôi mỉm cười thân thiện với Matthew:

- Chúc Matthew đi tiếp con đường học hành được như ý nhé. Bài phát biểu hồi này hay lắm.

Matthew bẽn lẽn nhìn tôi, nói thank you. Tôi nhìn thằng nhỏ trở mã cao ráo đẹp trai với mái tóc hoe vàng và cặp mắt nâu màu hạt dẻ, lại học giỏi nên cảm thấy quý mến ngay. Tôi hỏi Matthew:

- Kevin nhà cô sẽ học ngành computer, còn Matthew sẽ học gì?

Matthew cười rạng rỡ:

- Con sẽ học bác sĩ thú y.

Tôi tiếc rẻ:

- Nếu thích học bác sĩ sao con không chọn y khoa chữa bệnh cho con người cũng là điều tốt, học bác sĩ chữa bệnh cho thú vật uống tài của con.

Matthew có lý của nó:

- Vì con yêu thú vật.

Nhiều học sinh ở Mỹ chọn

ngành học chỉ vì những sở thích dù những ngành học ấy không dễ xin việc làm, không thích hợp với điều kiện hoàn cảnh của mình, cuối cùng lãng phí cả thời gian và tiền bạc. Nhưng tôi không dám ý kiến gì thêm vì biết trẻ ở Mỹ thích làm theo con đường chúng chọn. Ngay như con cháu nhà mình chắc gì chúng nghe nói chỉ đến con nhà người ta. Con cháu Việt sinh ra lớn lên ở xứ này, tụi nó thích học gì, bố mẹ cũng khó cản. Ở Canada tôi có quen vợ chồng anh nha sĩ kia, cứ tưởng thằng con trai sẽ theo nghề của bố mẹ, nhưng nó lại chọn ngành chẳng thể ngờ tới: Art! Anh chị ấy lúc đầu cũng thất vọng, buồn bã, nhưng cuối cùng cũng phải chiều theo ý con. Cũng may, sau một năm học Art, nó chán và đổi qua học Kỹ Sư, ba má vui mừng an lòng vì sợ ngành Art khó kiếm việc chứ không có ý chê bai gì ngành này. Tôi tự nghĩ biết đâu Matthew chọn đúng, sau này Matthew sẽ thành công với clinic chữa bệnh cho súc vật, vì ở Mỹ người ta thích nuôi thú cưng và sẵn sàng chi tiền săn sóc chúng.

Chúng tôi đến nhà hàng ăn dinner, có Matthew theo cùng. Kevin và Matthew ngồi cùng xe với bà chị dâu tôi, còn vợ chồng tôi đi theo xe ông anh. Anh tôi kể:

- Tội nghiệp Matthew,

hoàn cảnh khá buồn, mẹ mất sớm khi nó còn bé, ba lập gia đình khác, Matthew ở với bà ngoại. Bởi vậy tụi anh thương cảm và yêu mến nó như Kevin, mỗi lần nó đến chơi, anh chị thường mời nó ở lại ăn cơm cùng gia đình nên Matthew quen dần và thân thiết với gia đình anh lắm. Hôm nay thằng nhỏ ra trường mà lại thủ khoa, bà ngoại thì già, còn bố nó cũng chẳng có mặt, thiệt là vô tình.

Bây giờ tôi mới hiểu vì sao Matthew cứ lẩn quẩn bên gia đình Kevin và cùng theo chúng tôi đi nhà hàng chiều nay. Lòng tôi bỗng dâng lên một nỗi cảm thương. Ngày vui của Matthew mà không có một người thân, trong khi Kevin nhà chúng tôi thì có quá đông người đi theo, chẳng biết Matthew có chạnh lòng?

Tôi hy vọng Matthew học giỏi, mai sau sẽ thành tài, là một bác sĩ thú y thành công, cuộc đời Matthew sẽ tốt đẹp hơn.

o o o

Nhưng thực tế không như tôi suy nghĩ và ước mong, sau khi tôi trở về Canada, thỉnh thoảng nói chuyện phone với ông anh, thì được biết, trong khi các bạn chuẩn bị vào đại học thì Matthew thông thả dành 1 năm... nghỉ xả hơi, gọi là "take a break".

Tôi nghe tin mà xót xa, lo lắng. Tôi nhớ đến chuyện Evelyn, một đứa cháu bên chồng của tôi ở Utah và đứa bạn thân của nó là Camila, cũng tốt nghiệp High School cách đây mấy năm. Evelyn vào học ngành Registered Nurse 4 năm trong khi Camila quyết định nghỉ 2 năm theo cha mẹ đi truyền giáo. Camila sẽ được cung cấp chỗ ăn ở miễn phí trong suốt thời gian 2 năm cô đi truyền đạo, Camila rất thích thú với công việc này, trước là được nghỉ xả hơi việc học hành cho đầu óc thanh thoi, sau là được làm điều tốt lành và có ích, đi truyền đạo sau này sẽ được lên thiên đàng.

Hai năm sau Camila trở về, cô bé thất vọng và hoang mang khi thấy Evelyn vẫn đang tiến triển việc học hành và tương lai trước mặt sẽ có công ăn việc làm, còn Camila cảm thấy khó khăn khi bắt đầu lại với sách vở, nó ghi danh học ngành y tá 1 năm cho ngắn gọn để mau ra trường có việc làm mà sinh sống nhưng cũng không học nổi, Camila phải buông bỏ việc học và đi xin việc receptionist trong một cơ sở y tế. Camila khóc và kể cho Evelyn rằng những lần đi truyền đạo không đẹp như cô nghĩ, khi cô gõ cửa nhà, người ta không thêm mở và nếu mở cửa thì cũng lạnh lùng từ

chối và tỏ ý không muốn bị cô gô của làm phiền lần nữa. Camila hối tiếc đã bỏ lỡ 2 năm không học hành, giờ thì cô không còn ý chí làm lại từ đầu nữa.

Một hôm, đang nói chuyện phone với bà chị dâu, chị cho biết Matthew vừa đến chơi, tôi mừng rỡ nhờ chị chuyển phone cho tôi nói chuyện trực tiếp với Matthew. Tôi dùng hết lời lẽ, từ ngữ English trong khả năng của mình, tha thiết khuyên Matthew đừng nghỉ ngắt quãng việc học hành, phí thời gian và một năm trời biết đâu sẽ có nhiều đổi thay làm hao mòn nhiệt huyết, nhưng Matthew nói đường đi còn dài, học lúc nào chả được. Trước khi cúp phone, biết khó thay đổi được ý nghĩ “take a break” của Matthew, tôi bắt nó hứa, tôi bắt nó thề, sau một năm phải đi học lại nhé, đừng lãng phí tuổi trẻ và tài năng của con. Matthew cười nhẹ, miệng cứ yes yes và cảm ơn tôi đã quan tâm đến nó.

Tôi biết đó là quan niệm kiểu Âu Mỹ, của nhiều học sinh ở Mỹ, con gái cả của cựu Tổng thống Obama cũng thế, cho rằng suốt thời gian trung học “vất vả” tốt nghiệp xong phải nghỉ ngơi rong chơi ... lấy sức. Tôi tin tưởng và hy vọng Matthew học giỏi, nghỉ một năm cũng không

ảnh hưởng lắm.

Một năm trôi qua, tôi nghĩ Matthew sẽ ghi danh vào đại học nào đó, hoặc thi vào ngành bác sĩ thú y như nó yêu thích, nhưng lại ngạc nhiên đến hụt hẫng khi nghe ông anh kể rằng Matthew sẽ... đi làm. Người anh họ của Matthew giới thiệu Matthew vào làm manager cho một hãng điện tử cùng với anh ta. Matthew nói cần tiền nên tạm đi làm công nhân rồi năm sau sẽ đi học.

Trời ơi! Tôi thất vọng, tôi lắm bầm, ông xã tôi phải lên tiếng:

- Em thích lo chuyện bao đồng quá nhỉ, con cháu trong nhà mình còn chưa nói được, em lại đi lo cho con người dưng.

- Anh nói vậy mà nghe được sao! Đúng, Matthew là người dưng, nhưng là bạn thân của Kevin cháu mình. Nhưng quan trọng hơn cả, là nó học rất giỏi, anh không nhớ Kevin từng nói, môn nào Matthew cũng đạt điểm xuất sắc đó sao, và anh ơi, em thương nó, vì nó mồ côi mẹ, không có ấm áp tình cha, nên em thực sự muốn nó phải thành công trên đường học vấn.

- Anh hiểu chứ, nhưng biết làm sao bây giờ, mong rằng nó sẽ chán việc làm và sẽ đi học như lời nó đã hứa với em.

- Thì em cũng mong như

thế. Con nhỏ Hà trong nhà thờ mình kia, con gái nó cũng xong High School, theo phong trào “one year break” xin vào bán hàng McDonalds, đến nay hơn 2 năm chưa thấy nó trở lại học, vì đi làm kiếm được chút tiền, hết hứng chuyện sách vở, bởi vậy em đang lo, sợ Matthew cũng sẽ như thế, nhất là khi nó không có cha mẹ bảo ban, dạy dỗ.

Cuối năm đó, tôi lại có dịp bay qua Texas thăm ông chú bị bệnh, lần này không thể ngồi yên được nữa, con cái nhà người ta mà tôi ăm úc sốt cả ruột như con cháu mình, tôi không muốn Matthew lãng phí thêm thời gian. Tôi nhờ chị dâu làm bún chả giò, kêu Kevin mời Matthew tới nhà ăn món mà Matthew rất thích. Lâu lâu hai đứa bạn gặp lại nhau cùng ăn món ngon nên không khí thoải mái vui vẻ. Tôi hỏi Matthew về chuyện đi làm, nó thành thật nói:

- Con muốn kiếm chút tiền tự lo cho bản thân, không như Kevin được cha mẹ thương yêu và chăm lo cả tiền bạc lẫn tinh thần.

Đúng thế, Kevin vào đại học không phải mượn nợ như bao sinh viên khác, con nhà Việt Nam hầu như đứa nào cũng được cha mẹ khích lệ học hành, hy sinh tối đa cho con ăn học, còn Matthew

thì ngược lại, bên cạnh nó không có cha mẹ quan tâm đến việc học của nó, như cây hoang tự mọc muốn ra sao thì ra. Sau một năm nghỉ học Matthew đã có chút thay đổi muốn đi làm một thời gian để kiếm tiền, rồi sau một năm đi làm điều gì sẽ xảy ra? Matthew sẽ quen dần với việc làm, quen dần với cuối hai tuần lãnh lương có tiền tiêu xài, sẽ xa rời thêm sách vở biết đâu sẽ không còn ý chí vào đại học?

Tôi kể cho Matthew nghe trường hợp Camila ở Utah và câu chuyện cô bé bên Canada đi làm McDonalds, rồi lại hết lời khích lệ, chỉ vẽ cho Matthew phải tiếp tục ngay việc học hành, hơn một năm qua rong chơi là quá đủ, là đã chậm hơn bạn bè cùng lớp rồi, đừng vì ham kiếm ít tiền mà bỏ phí thời gian. Hãy đi tìm tương lai tốt đẹp cho bản thân khi mà con học giỏi, có khả năng làm điều ấy.

Tôi nói để Matthew đừng mặc cảm:

- Không có tiền con cứ mượn “student loan” và chăm chỉ học hành. Học xong sẽ trả nợ mấy hồi. Bao nhiêu sinh viên đã mượn nợ như thế mà.

Rồi Kevin cùng kể cho Matthew về từng đứa bạn của nhóm High School, đứa học ngành nọ, trong khi Matthew là người tốt nghiệp thủ

khoa, học giỏi nhất trong nhóm, nhất lớp, nhất trường thì sao?

Tôi thêm vào, khích nó:

- Bao nhiêu người di cư đến Mỹ với giấc mơ Mỹ, còn con là người Mỹ chính gốc, sinh ra và lớn lên ở Mỹ, có khả năng học giỏi, chẳng lẽ thua họ sao?

Matthew ngồi nghe lặng thính một hồi lâu, nó cảm động:

- Chưa bao giờ có ai để ý đến chuyện học hành của con, cho con những lời nhắn nhủ yêu thương như cô. Con sẽ suy nghĩ lại chuyện này, trước mắt thì con vẫn phải đi làm, vì con đã dọn ra ở riêng, share phòng với người anh họ, con cần tiền để trang trải cuộc sống hiện nay.

o O o

Sau chuyến đi Texas đó, tôi vẫn theo dõi Matthew thông qua Kevin, nhưng chỉ được một thời gian ngắn thì Kevin cũng mất liên lạc với Matthew, có vẻ như Matthew đã dọn qua thành phố khác theo người anh họ, còn Kevin bận rộn với chuyện học Đại Học và với bạn bè hiện tại. Những người bạn thân thời trung học chỉ thỉnh thoảng nhắn tin nhau. Ngày Kevin tốt nghiệp kỹ sư cũng không biết Matthew nơi đâu mà mời bạn tham dự.

Tôi mất dấu tích

Matthew, tiếc nuối, trong khi ông xã tôi nửa đùa nửa thật: “Anh nghĩ, Matthew cắt đứt liên lạc với Kevin vì nó ngại “mụ cô” Canada nhiều chuyện, thích xen vào chuyện học hành của nó đấy. Em nhớ rút kinh nghiệm nha!”

Rồi câu chuyện cũng đi vào quên lãng, dấu đôi khi chúng tôi xem lại hình ngày ra trường High School của Kevin và Matthew, lại băng khuâng một chút buồn.

Đầu năm nay, chúng tôi lại bay qua Texas dự tiệc 40 năm Kỷ Niệm Ngày Cưới của vợ chồng ông anh. Tiệc được tổ chức tại một nhà hàng Seafood mới mở tại Arlington. Trong thời gian chờ tiệc bắt đầu, tôi đi ra ngoài trước cửa tiệm gọi phone cho cô bạn thân ở Dallas, nói chuyện xong, Kevin từ đầu bước tới, khuôn mặt rạng rỡ:

- Cô ơi, con sẽ cho cô một bất ngờ.

Tôi chưa kịp hỏi thì trời ơi, chính là Matthew đi theo sau, tiến đến bên tôi. Tôi mừng rỡ ôm lấy nó, trong khi Kevin tiếp tục hỗn hởi:

- Cô ơi, con báo cho cô một tin rất vui nữa nè, cô bình tĩnh chưa?

Tôi hồi hộp, nôn nao nhìn Kevin rồi nhìn Matthew, hai đứa nhìn nhau cười, rồi Kevin nói như hét lên:

- Cô ơi, Matthew đang

học năm thứ hai Y Khoa.

- Ôi, như một giấc mơ, cô thật hạnh phúc và mừng cho con, Matthew ơi!

Kevin hào hứng:

- Những năm qua Matthew cắt liên lạc với con vì nó trở lại trường, lo học thi MCAT (Medical College Admission Test), cứ ngỡ quên sách vở nhưng không ngờ điểm cao chót vót luôn nha. Matthew đã nghe lời khuyên của cô, là học bác sĩ y khoa sẽ giúp chính mình và những người khác. Trong bài Essay khi nộp cho trường Y khoa, Matthew đã nhắc đến cô, người là động lực thúc đẩy Matthew chọn Y khoa đó.

- Thật thế ư!?

Matthew gật đầu xác nhận, rồi kể:

- Tại buổi phỏng vấn, con có nói với họ, con nhớ mãi lời của cô từng nói với con: “Bao nhiêu di dân qua đây với giấc mơ Mỹ, còn con là người Mỹ chính gốc, sinh đẻ và lớn lên ở Mỹ, có khả năng học giỏi, chẳng lẽ con lại thua họ sao?”

Tôi nắm tay nó, xúc động hãnh diện:

- Cô cảm ơn con nhiều lắm, ý chí của con mới là quan trọng đấy. Con sẽ học chuyên khoa gì, hay chỉ là M.D (Medicine Doctor)?

- Dạ không, con sẽ theo ngành chuyên về

children, con cũng thích trẻ con như yêu thú vật vậy!

Sau đó, trong bữa tiệc, Kevin còn cho tôi biết thêm, vì Matthew đạt điểm cao nên có được vài học bổng hỗ trợ việc học, không phải mượn “student loan” quá nhiều.

o O o

Trên chuyến bay từ Texas trở về Canada, hai vợ chồng tôi nói đủ thứ chuyện, cuối cùng lại quay về chuyện Matthew. Ông xã tôi cười, gật gù:

- Thật là một cái kết tốt đẹp, anh sẽ đề nghị chính phủ Mỹ trao cho bà Tám Canada, là em đó, một Huy Chương khen thưởng.

- Khen thưởng gì chớ!

- Vì nếu không có em, nước Mỹ đã mất đi một bác sĩ nhi khoa, pediatrician.

Tôi e thẹn, mắc cỡ:

- “Ba Mươi chưa phải là Tết” anh nhé! Chúng ta hãy cùng cầu nguyện cho Matthew bên bờ trên con đường này, vài năm sau còn phải vào chuyên khoa, rồi sau đó là thời gian thực tập Hospital Residency, tổng cộng gần chục năm. Lúc ấy, Matthew chính thức là một Bác Sĩ thì em mới dám... nhận Huy Chương!

KL

EDMONTON, THÁNG 8/2024

Bốt mùa Thu

■ **Bốt Wellington nông thôn** cũng được ưa chuộng. Bốt Wellington thường có khóa buckle ở cổ bốt chống thấm, chống mưa cho các hoạt động ngoài trời, gót gác nông thôn nhưng giờ là phong cách đường phố. Không chỉ tiện lợi trong ngày mưa, mà cũng rất hiện đại, hợp với đầm denim maxi, áo trench coat hay đầm váy midi.

■ **Cổ bốt tròn, gót khối vát, đường khâu** chi tiết là một phần của bốt cao bồi Viễn Tây western boot. Mọi thứ với kiểu bốt này đều tinh tế hợp phong cách thành thị. Mang với quần bó hay ống loe, ống rộng, thậm chí đầm cũng OK.

■ **Đỏ burgundy là màu mùa thu**, nhưng chưa bao giờ túi xách, boots đỏ burgundy xuất hiện khắp trên sàn thời trang. Rất dễ phối hợp đồ phong cách mà không gắng gượng, hợp với nhiều màu dù đen, trắng, nâu tanin, xanh denim hay vàng bơ.

■ **Boots da lộn** là đồ kinh điển mùa thu, nhưng năm nay da lộn đặc biệt được ưa chuộng. Thanh lịch, ấm áp, kết hợp giữa cổ điển và hiện đại. Boots da lộn cổ cao hay thấp đều OK, nhưng boots cổ cao thịnh hành hơn. Hợp với trend váy, đầm denim và áo trench coat da lộn.

■ **Boots với dây quai strap, khóa buckle, dây nịt** ... nhìn mạnh mẽ và sắc nét - đó là kiểu boots moto khác biệt khi cầm thấy chán với những đôi boots trơn. Không chỉ phối hợp áo khoác da, áo len cừu shearling, mà còn mới lạ với áo blazer hay đầm nữ tính theo phong cách đường phố.

■ **Phong cách boho và retro trở lại và boots cưỡi ngựa riding boot** cũng là một ngay cả trên các nhãn hiệu xa xỉ nhất. Boots cưỡi ngựa đẹp với dáng đầm, váy midi vừa chạm cổ boots. Hoặc phối hợp boots cưỡi ngựa với quần jeans bó và áo trên quá khổ.

Thơ

Những ảnh bóng một thời

Thời gian trôi qua tưởng
là đã mất hút vậy mà
còn lưu lại nhiều ảnh
bóng. Vâng, đúng thế:

*nửa thế kỷ soi dòng
lịch sử / những đoàn
người đi. những đoàn
người thành bụi đất /
những thôn xóm trong
thơ. những thôn xóm
vỡ hoang hôn / thành
phố ấy nắng mưa xoi
mòn. gạch vỡ / nắng
mưa dài bãi bờ xa /
cách chim bay không
tới...*

Ấy thế mà ta vẫn còn
thấy lại một thời đã
qua với hình bóng của
Quách Thoại, Thanh
Tâm Tuyền, Cao Xuân
Huy, Đinh Cường, Bửu
Ý... qua những bài thơ
của bạn bè ở một thời
đã xa. Xin mời các bạn
đọc và tưởng nhớ.

SAO KHUÊ

■ NGUYỄN XUÂN THIỆP

phố ôn như hầu

*gửi Thanh Tâm Tuyền

*hồn trà mi
phố khuya
tôi đi từ cổ độ
về qua lối phù dung
thấy ngọn lửa vô thường cháy
gầy yếu
mảnh trắng treo nóc nhà
lặng nghe
mùa trong cây
ngọn gió thổi rộn, rập mái đường thi
gạch trong gạch. đá rổ. tường so le
khúc khuỷu lối xe bon
cành khô gãy
dội âm u
phố người
mấy thuở chưa phai vết máu ngày đi
thời gian
thời gian
mở mắt
những ngọn đèn cửa ô xưa
xanh cây. xanh khuya
phần thư xanh
về phố ôn như*

*hồi ôi
một lần qua cầu thệ thủy
thấy người
và mây
trôi
trôi hết những tà huy*

■ THANH TÂM TUYẾN

gửi Quách Thoại

Mặt trời mọc!
Mặt trời mọc!
Rừng rừng mùa hoa gạo
Q-T

Mây đục đục lên bờ cửa sổ
người nằm ôm chăn mỏng nhớ đời
bệnh viện thành công viên khuất nẻo
người ngủ một mình đợi chúng tôi
trời cao trời cao xin xanh biếc
hơi thở rất tròn quanh vành môi
không trách chúng tôi nhiều quên lãng
cửa ngoài chưa thoả vút tiếng cười
còn thương những kẻ đau rỏ máu
những chuyện hôm qua chuyện núi đồi
mai kia thân thể hoang từng mảnh
nằm đây rồi cũng rồi mây trời
Thoại ơi Thoại ơi không biết khóc
những dòng nước mắt ướt mặn môi
không chết trần truồng không thể được
chúng tôi đập vỡ những hình hài
cuộc sống phải thừa như không khí
cuộc sống phải thừa như sớm mai

đường hanh bệnh viện giòn tiếng bước
chúng tôi vào giữa lúc Thoại ngồi
xin trao thi sĩ vòng hoa tặng
chúng ta đã thắng giữa cuộc đời

■ TRỊNH Y THƯ

thương nhớ Cao Xuân Huy

Tháng ba đỉnh trời toác máu
lũ kên kên chao chiêng mùi tử khí trào dâng
tháng ba xác trẻ và người già

Nằm bên nhau thanh thản nghe gió vi vu
bờ lau Cửa Việt sóng bủa lớn
nuốt chửng—

Thành phố lạ, biển đen không đâu là nhà
tên tuổi râu quá cứng để nhớ
bản nháp cuộc đời viết mãi chưa xong

Đêm trở mưa, đi về như cơn mộng
rượu đỏ máu bầm cũng thế thôi
ngan ngát hoàng lan chờ bên khung cửa

Chưa xót viên đạn cũ còn sừng vết thương
tháng ba trở về bờ cát đỏ
tháng ba trôi đi như ngàn sương

Lạ thổ ngơi lạ cả tình
bên kia núi còn nghe đồng vọng
u uất đêm trăng—

Chờ ngày hóa thân
côi lạ vừa nằm xuống đã thấy biển xưa
cát trắng—mái nhà nâu và hàng dừa

Hãy trôi đi tháng ba.

■ ĐÌNH CƯỜNG

cào lá ngoài sân đêm

Tặng Bửu Ý

Chiều mù cây nhánh trơ
tối mù sương mất hút
giữa muôn trùng lạnh tằm
cuối năm rào lá đỏ

Suốt ngày nghe tiếng quạ
kêu ngoài hiên xanh rêu
đôi khi vờ ngủ muộn
giấc mộng đầy quạnh hiu

Chiều ra sông bến lạ
bên kia phố lên đèn
mới biết mùa đông gọi
một mặt trời không tên

Như người xưa nhớ bạn
cánh nhạn nhờ đưa tin
tôi một mình đứng lặng
cào lá ngoài sân đêm

October trích từ tiếng Latin “Octo”, tiếng Anh là “Eight”. Ngày nay, cho dù là con số 8, October vẫn được gọi tháng 10 với nhiều vui buồn và đặc biệt là tháng có nhiều “ma” nhất trong năm.

Người Anglo - Saxons gọi tháng 10 là “Winmonath” có nghĩa là “Wine month”, “Tháng rượu nho”.

Ở Bắc bán cầu, trăng tròn vào tháng 10 đã rọi sáng giúp cho thợ săn nên được gọi là “Hunter’s Moon”. Vào thời điểm này, người ta thường đi săn thú rừng lấy thịt dự trữ cho mùa đông.

GIÓ VIVU

VANCOUVER, CANADA

Những người sinh vào tháng 10 có tính hòa hợp, dễ giao tiếp và thu hút vì vừa thông minh vừa nhân từ.

Ngọc quý của tháng 10 là Opal và Tourmaline

Đá opal có nhiều màu sắc và hình dạng khác nhau do nhiễu xạ của ánh sáng. Đây là một loại đá ánh sáng không thể xuyên qua, khi ánh sáng chiếu vào, các dải sáng tách ra phản chiếu màu sắc óng ánh thật đẹp. Hiệu ứng nhiễu xạ này làm cho nhiều người tin rằng đá opal có chứa một năng lượng huyền bí siêu nhiên.

Người La Mã tin rằng đá opal tạo sức mạnh và quyền lực của tình yêu nên gọi là “Cupid Stone” tạm dịch “Ngọc tình yêu”. Nữ hoàng Cleopatra rất yêu thích loại nữ trang làm bằng đá opal, biểu tượng của tình yêu và hy vọng.

Người Ấn Độ cho rằng đá opal mang đến may mắn, sức khỏe, tài lộc, giúp nâng cao tinh thần và tâm linh an lạc.

Đá opal được tìm thấy nhiều nhất ở Úc và những nơi khác như USA, Brazil, Mexico, Madagascar, Tanzania và Ấn Độ.

Tourmaline là một loại đá quý có nhiều màu sắc, do pha trộn với nhiều kim loại như nhôm, sắt, magie. Theo tiếng Sinhala (Ấn Độ) “Tur-mali” có nghĩa là “đá quý đa sắc”.

Tháng 10

cười với ma

Đá Tourmaline

Đá Opal

Năm 1500 những nhà thám hiểm Bồ Đào Nha tìm thấy đá Tourmaline, họ gọi là “đá cầu vồng”, vì khi mặt trời chiếu sáng làm đá đổi màu đẹp lung linh huyền ảo.

Người Việt gọi Tourmaline là ngọc Bích tỳ hay đá nhiệt điện, vì mỗi trụ đá có một đầu điện dương (+) và một đầu điện âm (-) khi gia nhiệt thì đá sẽ tạo ra dòng điện có thể làm giảm từ trường của các thiết bị điện tử. Người Việt rất ưa chuộng ngọc bích tỳ ngũ sắc, vì ngoài giá trị trang sức còn mang ý nghĩa của phong thủy, giúp tăng cường sức khỏe, chống bệnh tật, đem đến nhiều may mắn và tài lộc.

**Hai bông hoa của tháng 10 là
Cosmos - Hoa Sao nháy và Marigold - Hoa Vạn Thọ**

Cosmos - Hoa Sao nháy hay còn gọi là Mexican Aster - Cúc Mỹ Tây Cơ. Hoa có nhiều màu sắc, thân cao mảnh khảnh, lung linh, lả lơi như vì sao nhấp nháy trong nắng gió. Hoa Sao nháy mang biểu tượng của tính giản dị, duyên dáng, hồn nhiên, vui tươi và yên bình.

Trong *Aromatherapy* - Hương pháp trị liệu - người ta dùng hương liệu lấy từ tinh dầu hoa Sao nháy để làm thư giãn, giảm căng thẳng. Xưa kia trong dân dã, người ta cũng lấy hoa làm thuốc chống sốt, chống viêm và trị bệnh về tiêu hóa. Người Việt, có nơi lấy thân cây non, lá cây hoa ăn sống, làm gỏi hay nấu canh vì hương vị rất giống trái xoài.

Marygold - Hoa Vạn Thọ - được ghép bằng 2 từ tiếng Anh cổ là *Mary* và *golde*. Màu của hoa tượng trưng cho vương miện vàng của Mẹ Mary (Mary's Gold).

Theo người Hy Lạp và Ai Cập cổ đại, Hoa Vạn Thọ mang biểu tượng của sự chữa lành và phục hồi. Họ còn dùng được tính của hoa chế thuốc hoặc cho vào nước uống để thêm mùi vị và màu sắc.

Riêng đối với người Mexico từ ngàn năm trước, hoa Vạn Thọ thường được dùng để cúng giỗ vào “Ngày của người chết - Dia de los Muertos - Day of the Dead”, như trang hoàng phần mộ, bàn thờ, đèn thờ để tưởng nhớ người thân yêu đã khuất. Người Việt cũng dùng hoa Vạn Thọ để cúng hoặc kết vòng hoa đám tang.

Hoa Vạn Thọ mang biểu tượng của sự đau buồn, tuyệt vọng và ngậm ngùi tiếc thương.

Cosmos - Hoa Sao nháy

Marygold - Hoa Vạn Thọ

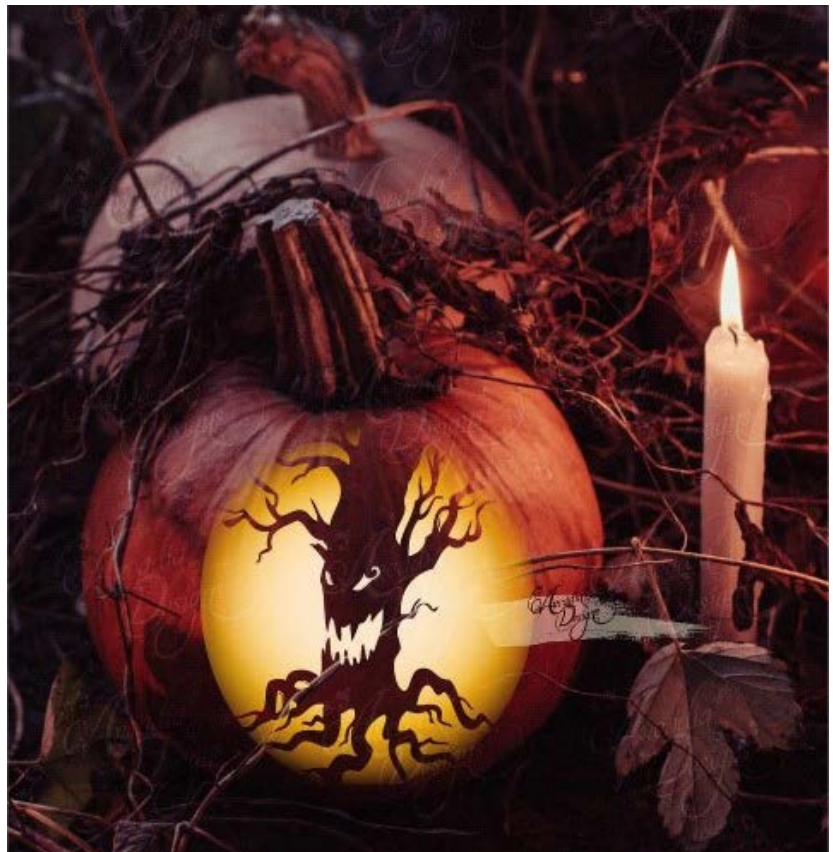
Oktoberfest – Lễ hội Bia lớn nhất thế giới ở thành phố Munich thuộc tiểu bang Bavaria, Đức quốc. Lễ hội Bia này bắt đầu năm 1810 và duy trì cho đến nay đã hơn 200 năm. Đây là một lễ hội truyền thống, kéo dài 16 ngày bắt đầu vào ngày Chủ Nhật đầu tiên của tháng 10. Hằng năm thu hút hơn 7 triệu du khách đến “nhậu” hơn 7.7 triệu lít Bia (2,000,000 US gal), một lượng Bia khổng lồ với hơn 50 loại Bia hảo hạng. Không chỉ thưởng thức Bia, mà còn có nhiều món “mồi” đặc sản, ăn xong quên cả đường về... như Weisswurst - xúc xích, Pork Hock - Giò Heo nướng giòn.

Ngoài món Bia hảo hạng, du khách còn thưởng thức những cuộc diễu hành độc đáo, vui nhộn, những trò chơi giải trí thú vị, những cửa hàng thủ công truyền thống của vùng Bavarian, và nhiều món ăn mang quốc hồn, quốc túy của nước Đức.

Tháng 10 năm 1886, nước Pháp đã ưu ái tặng bức tượng Nữ Thần Tự Do cho nước Mỹ. Bức tượng đã trở thành một biểu tượng được tôn vinh và ngưỡng mộ không chỉ ở nước Mỹ mà trên toàn thế giới với những quốc gia yêu chuộng tự do và hòa bình.

Lễ Tạ ơn - Thanksgiving ở Canada được tổ chức vào ngày thứ Hai của tuần lễ thứ nhì trong tháng 10, thường trùng hợp với “*Columbus Day*” ở Mỹ là ngày tưởng nhớ, ghi ơn Christopher Columbus đã đặt chân đến Châu Mỹ. Ngày nay còn được gọi là “*Indigenous Peoples’ Day*”- Ngày của dân bản địa, vì họ buồn bã chống đối cho rằng xưa kia ông Columbus đã chiếm đất đai, áp đặt chế độ thực dân lên người dân bản địa Châu Mỹ. Ở Canada, người ta tôn trọng và yêu quý gọi dân bản địa là “*First Nation*”, “*cư dân đầu tiên*”.

Happy Halloween! Trick or Treat?

Lễ hội “All Hallows’ Eve” hay còn gọi là “All Saints Day” vào ngày 31 tháng 10. Tiếng Anh buổi chiều tối là “*The evening*” được viết tắt là “*e’en*”, vì thế Hallows’ Eve, hoặc *Even*- được viết ngắn gọn là *Hallowe’en*.

Xưa kia, ở Anh quốc, Hallowe’en được biết đến là “*Nutcrack Night - Đêm hạt dẻ*”. Đó là thời gian gia đình tụ họp, uống rượu táo, ăn táo và nhâm nhi các loại hạt.

Ở Ái Nhĩ Lan, theo truyền thuyết “*Jack - O’- Lantern*” được lấy từ tên “*Stingy Jack*”, một người keo kiệt đã mời quỷ sứ uống rượu nhưng không muốn trả tiền. Jack lừa tên quỷ với một thỏa thuận trong đó ma quỷ không thể lấy đi linh hồn của Jack, nhưng Chúa cũng không cho linh hồn Jack được lên thiên đàng. Vì thế linh hồn Jack cứ lang thang vật vờ chốn trần gian với chiếc đèn lồng soi đường. Người ta thường khắc mặt ma quỷ lên củ turnip hoặc củ khoai và đặt trước cửa nhà hay cửa sổ vào đêm Hallowe’en để xua đuổi linh hồn của Stingy Jack và ma quỷ. Khi người Ái Nhĩ Lan di dân đến Mỹ vào thập niên 1840, rất khó tìm củ turnip nên họ đã dùng bí ngô thay thế.

Người dân Bắc Mỹ thích mua bí ngô và chạm khắc đèn bí “*Jack - O’- Lantern*” là một truyền thống đầy thú vị trong huyền thoại nhất quỷ, nhì ma... và đặc biệt tháng Mười “*ai*” (tui) cũng thích cười với ma (*-*)

GVV

NGÀY 13 - 9-2024

Luc Le

Thưa BBT Trẻ năm nay chúng tôi đã nhận được cuốn MEDICARE & YOU 2025 do chính phủ gửi đến tận nhà. So với năm 2024 thì năm 2025 có thật nhiều thay đổi quan trọng, nhất là phần D (Drugs). Vì tiếng Anh, rất nhiều người lớn tuổi còn rất yếu kém để thông hiểu rõ ràng. Xin quý báo vui lòng dịch thuật tóm tắt những điều lệ quan trọng nhất trong Medicare 2025.

Chúng tôi đã chuyển yêu cầu của bạn đến chị Angie Hồ Quang, chủ nhân mục “An Sinh Xã Hội”. Cảm ơn bạn.

NGÀY 19 - 9-2024

Thai An

Có nhiều thông tin thật hay về Paralympics mà gần đây trên báo Trẻ đã đăng. Báo Trẻ đưa tin về Olympic người khuyết tật nhiều khía cạnh, bài nào cũng hấp dẫn và thông tin rất hay, có những trường

hợp thật cảm động. Thành thạo em thấy có chữ JO, biểu tượng cho Olympic, viết tắt của Olympic em thường thấy là OG (Olympic Games), hoặc IOC (The International Olympic Committee) nhưng JO thì chưa thấy bao giờ (!)...Tại sao thành tích của Mỹ trong giải Paralympics 2024 kỳ này mỏng tênh vậy quý anh chị?

Những tác giả sống ở Pháp sẽ dùng JO (chữ tắt từ tiếng Pháp *Jeux Olympiques* = JO = *Olympic Games*).

Thắc mắc thứ hai của bạn cần một diện tích lớn hơn để trình bày, trong phạm vi giới hạn, chúng tôi xin tóm lược như sau: Mỹ không có “lò luyện” lực sĩ Olympic như TQ hay Nga, các đấu thủ tự lo liệu, thu nhập dựa vào sự bảo trợ của các doanh nghiệp. Tuy nhiên số người xem Paralympic ít hơn 92% so với Olympic chính. Khiến giờ phát hình khá lèo tèo dẫn đến lượng người xem và thu nhập từ quảng cáo, bản quyền TV thấp. Khi ít người xem và cổ vũ, những lực sĩ khuyết tật có tiềm năng tại Mỹ mất cảm hứng và động lực theo đuổi sự nghiệp thể thao.

Nếu bạn ở ngoài vùng Trẻ phát hành báo in, để nhận báo Trẻ FREE hàng tuần (bản PDF), đầy đủ bài vở. Xin email đến:

baotrehaingoi@gmail.com

trẻ

NHẬN IN SÁCH

NHẬN
IN ẤN | THIẾT KẾ | MINH HỌA

CÁC LOẠI SÁCH
VỚI SỐ LƯỢNG THEO YÊU CẦU

TỪ 50 CUỐN TRỞ LÊN
BÌA CỨNG HAY MỀM

MUỐN BIẾT CHI TIẾT, XIN ĐIỆN THOẠI

972.675.4383

Email: info@trenews.net

ĐOÀN XUÂN THU
MELBOURNE

Sài Gòn là rừng gòn. Prey Nokor, tiếng Miên “Prey” là “rừng” “Nokor” là “thành.”; thành trong rừng. Trước khi người Việt từ Miền Trung vào, nơi này vẫn còn là một khu vực hoang sơ rừng rậm. Vốn là đất của Miên, thời nhà Nguyễn, vùng đất này bị sáp nhập vào lãnh thổ Đại Nam, thành Lục tỉnh Nam Kỳ. 3 tỉnh Miền Đông (Đông của Sài Gòn) là Biên Hòa, Gia Định và Định Tường; đa phần rừng đất đỏ và trắng trổng. 3 tỉnh Miền Tây (Tây của Sài Gòn): Vĩnh Long, An Giang và Hà Tiên, đa phần đồng, ruộng, rẫy, vườn tược

Tính từ thế kỷ 17 trở đi, Sài Gòn, chưa tới 400 năm, đã mấy lần thay ngôi đổi chủ. Trước 1975, là thủ đô của nước VNCH, Sài Gòn sống đời

thành trị chỉ vỏn vẹn 5 năm thời Đệ Nhất Cộng Hòa của Tổng thống Ngô Đình Diệm. Tới năm 1960, vâng lệnh Nga, Hoa, CSBV xâm lược Miền Nam. VC làm nội ứng. Mỹ bỏ đi. Sài Gòn sụp đổ. CSBV vào, người Sài Gòn ra biển. Bây giờ Sài Gòn đa phần là Ba ke hai nút.

Từng là đất Miên, nhưng người Khmer ở Sài Gòn không đông. Người Khmer chủ yếu tập trung ở các tỉnh Miền Tây như: Trà Vinh, Sóc Trăng, Bạc Liêu, và An Giang. Tại sao vậy? Chằng qua đồng bằng sông Cửu Long, cũng là đất Miên. Với giống cát màu mỡ phù sa, sông rạch chằng chịt thích hợp cho người Khmer làm rẫy, ruộng, lập thành phum (là thôn), sóc (là làng). Mấy tỉnh Phong Dinh (Cần Thơ),

Ba Xuyên (Sóc Trăng) tui không biết gì nhiều cho tới khi rời Mỹ Tho đi Cần Thơ học; ra trường đi dạy, tui mới biết khá khá về Cần Thơ. Rồi tui cưới vợ, hai thằng con tui chôn nhau cắt rún ở đây, ở Cần Thơ cho tới ngày tui bỏ Cần Thơ ra đi.

Mới đây trên ‘Google Images’, tình cờ tui gặp William Ruzin, một lính Mỹ, phóng viên chiến trường, Với máy Minolta và Yashica, ông ghi lại hình ảnh Cần Thơ, vào năm 1968, làm phần số tui xa quê suốt mấy chục năm nhìn thấy vẫn bồi hồi xúc động. Xin cảm ơn ông!

Tui nhớ từ trong chợ Cần Thơ đi Trà Nóc hướng Long Xuyên hoặc đi Cái Răng hướng Sóc Trăng, chừng 5 km, bà con mình đi xe lam. (Lambretta và Vespa, số tay, của Ý hầu hết là hai bánh. Tuy nhiên cũng có xe ba bánh và thùng sau để chở khách). Xe lam chạy có lộ trình nhưng có thể ngừng bất cứ chỗ nào để bắt hay thả khách.

Trong thành phố muốn đi bất cứ đâu mình bắt xe lôi. Xe lôi đậu chờ tài nơi nhiều khách vắng lại như: Bến xe mới đường Hùng Vương, chợ Cần Thơ đường Hai Bà Trưng, Bệnh viện

Xe đạp lôi

Xe lôi Goebel

Thủ Khoa Nghĩa đường Nguyễn An Ninh,

Từ cuối thập niên 1950, Miền Nam nhập cảng các xe gắn máy Đức như: Goebel, Sachs, Puch. Tuy xi lanh (cylinder) chỉ 50cc, xe Đức có sức kéo mạnh hơn xe Mobylette (của Pháp) nên được dùng để kéo xe lôi, chở được tới 4, 5 hành khách.

Xe Goebel, Sachs, Puch của Đức, Suzuki của Nhật xài xăng pha nhớt, động cơ 2 thì (2-stroke engine), piston (nén và xả). Xe Honda SS 50, (“SS” viết tắt chữ “Super Sport”) của hãng Honda, động cơ đốt trong 4 thì (4-stroke engine); piston: nạp, nén, đốt cháy và xả; ít hao xăng, ít hư hỏng. Xe Nhật ăn; xe Đức thua.

Thời thơ ấu, mừng Một Tết, từ Ngã ba Hòa Tịnh, theo ba với má về thăm Nội ở làng Phú Kiết, Bến Tranh, Mỹ Tho bằng xe lôi ‘bình bịch’.

Ngày bỏ nước ra đi, vợ chồng con cái, 4 người,

ngồi xe lôi ra Bến Xe Mới đi Sài Gòn để tuần sau bay đi Úc.

Xe lôi có hai phần: Chiếc xe gắn máy. Thùng xe lôi có mui gắn phía sau xe chở được 4, đôi khi tới 5 người. Không gì đã hơn lên xe lôi, xui khiến sao đó, được ngồi gần một em ‘dèm đẹp’. Bỗng trời đổ mưa to. Tài xế trùm cái poncho màu ô-liu của lính kín đầu; rồi lấy bạt trong thùng xe ra, che cho khách tối hù, kín mít. Trời chớp ngoằn ngoèo, sấm âm ì. Em sợ trời đánh em; em ép sát vào tui như ép cá lia thia. Tui muốn chiếc xe lôi chạy hoài, chạy hử đi; đừng tới nơi nhà cha nội. Chở tui xuống địa ngục, (go to the hell), tui cũng đi. Ước là có, muốn là được; ông trời bèn cho em, tức con vợ của tui bây giờ đó. Sau chuyến xe lôi đó, em về nâng khăn, móc túi tui. Nâng khăn thì tùy bữa buồn vui; vì tánh tình em, cũng như cái măng xông (manchon) hay lên dầu sống. Dầu ông lên

Xe lôi Honda SS 50

bà xuống, tình tui có thể em quên; nhưng tiền tui em luôn nhớ. Em móc túi tui. Tui hết tiền, thành kếp Minh Phụng, “Áo vũ cơ hàn”, tuồng “Đêm lạnh chùa hoang” của soạn giả Yên Lang, tui móc bọc. Em hành hạ tui. Em biến đời tui thành địa ngục.

Tui ước chi đời tui giống như thằng cha trong bài hát của ông Vinh Sử: “Trên chuyến xe lam đông người chiều nao. Tui mình không quen mà ngồi bên nhau. Trời mang nhiều trớ trêu chi? Người chưa hề biết quen gì. Sao ngồi gần như tình nhân si? Em xuống xe lam đi vào hẻm sâu. Anh vội theo chân ngõ hồn xôn xao. Làm quen chuyện văn dăm câu. Niềm vui mộng ước ban đầu. Trong đã rồi mặt ngoài còn e. Ngờ đâu yêu đương như đám lục bình. Trôi theo con nước vô tình. Em lấy chồng người ta giàu có. Tình em se cát đã tràng biển Đông. Anh muốn tìm vợ cho xong Nhưng ngại

thêm gặp kẻ bạc lòng...”

Phải chi trời cho tui ngồi gần em, cọ quẹt chút đỉnh thôi, rồi đường ai nấy đi; thì tình lỡ (như cùi) nó đẹp hơn nhiều há?!

Khi bài này còn viết nháp, tui ‘save’ vô ‘Document’ trong cái ‘computer’ của tui. Em như FBI rình rập coi tui có bạc trắng lửa hồng không? Em nhờ thằng cháu nội tui đang học an ninh mạng bẻ cái ‘password’, cái mật khẩu, của tui cho em. Đọc xong bài, em gởi cái “email” đe dọa tui như vậy: “Kiếp trước bà là diên chủ. Ruộng cò bay thẳng cánh; chó chạy cong đuôi, Ông một cục đất chọi chim không có. Làm tá diên không nghèo cho sạch mà còn lấu cá, đong lúa ruộng toàn là lúa lép. Ê trả xong; rồi theo con ngựa bà nào cũng được.” “Hu hu! Má ơi! Chim vào lồng biết thuở nào ra?”

ĐXT

DU FACE

LTS: Facebook là một mạng xã hội (social networking service) phổ biến rộng và có tầm ảnh hưởng rất lớn trên thế giới ngày nay. Ngoài khía cạnh giải trí, xả stress, giao lưu, lưu giữ nhật ký... Facebook còn được sử dụng như một phương tiện hiệu quả trong những cuộc cách mạng làm thay đổi tình hình thế giới. Hiện nay Facebook là một trong những lối thoát quan trọng để những trí thức, nhà báo, văn nghệ sĩ có khuynh hướng tự do đang sống tại Việt Nam cất lên tiếng nói của họ.

“FACEBOOK CÓ GÌ NGỘ” chọn lọc và giới thiệu với quý độc giả những ý kiến (comment) dí dỏm, tếu táo của cư dân trang mạng này và giữ nguyên văn cách thể hiện của họ.

Chúng tôi xin phép các tác giả trên Facebook được trích lại và chân thành cảm ơn.

BBT Trẻ

Thằng bạn xách một bao gạo từ Okayama (Nhật Bản) qua cho, lý do là bởi ... giá gạo bên Nhật tăng cao, thế là nó suy diễn ra Dziel Nôm nghèo đói bão lụt không có gạo ăn và xách qua cho.

Thiệt ra thì Việt Nam không thiếu gạo, xuất cảng quá trời lun, nhưng nhiều người dân Sài Gòn ăn gạo Campuchia, vì anh Hunsen tuy có chuyện này chuyện kia nhưng hổng chơi thuốc sâu, bằng chứng là côn trùng bán hà rầm.

Về đồng quê Việt Nam mới thấy sợ, ở mấy con kinh rạch ốc còn sống không nổi, vỏ chai thuốc sâu rầy, thuốc cỏ quảng lung tung, nó thấm xuống nước ngấm rồi ... chảy về bệnh viện Ung Bướu. Văng vẳng bên tai lời bác: “Có bao giờ ... được như thế này đâu ?!”

Gạo... (NGUỒN: FACEBOOK DO THƯƠNG VIỆT)

“Hãy cho tôi một điểm tựa, tôi sẽ nhắc bổng trái đất lên” là câu nói nổi tiếng của Archimedes (287-212 trước Công Nguyên). Ông là một nhà toán học, nhà vật lý, nhà phát minh huyền thoại người Hy Lạp. Hình của Archimedes được in ở mặt trước của Huy chương Fields, giải thưởng danh giá được coi là “Nobel Toán học” (vì giải Nobel không bao gồm lĩnh vực toán học), được Hiệp hội Toán học quốc tế (IMU: International Mathematical Union) trao 4 năm một lần cho những nhà nghiên cứu nổi bật.

Ờ-rê-ca (Eureka, nghĩa tiếng Việt là “tìm ra rồi”) là một giai thoại nổi tiếng về cách ra đời của “lực đẩy Archimedes” và của mục.. này.

La-de

Tranh vẽ của người Sumeria

Công thức làm bia

Từ bia tiếng Việt bắt nguồn từ tiếng Pháp bière. Khi thức uống này du nhập Việt Nam dưới thời Pháp thuộc thì người Việt một thời gọi bia là “rượu bọt”. Ở miền Nam Việt Nam trước 1975, bia được gọi là la-de.

Theo các bằng chứng khảo cổ thì bia đã ra đời ít nhất là hơn 7,000 năm Trước Công Nguyên ở vùng Lưỡng Hà, Iran ngày nay. Một bức vẽ 6,000 năm tuổi của người Sumeria tại Lưỡng Hà được cho là chứng cứ lâu đời nhất về bia, bởi nó miêu tả hình ảnh những người đang uống một thứ đồ uống từ một cái thùng. Thậm chí còn có một số công thức làm bia từ lúa mạch còn sót lại trong Thiên sử thi Gilgamesh (3,900 năm tuổi) của người Sumeria. Có thể thấy được, ở thế giới phương Tây cổ xưa, đặc biệt là ở Ai Cập và Lưỡng Hà bia đã được ưa thích.

Có nhiều sự tích về sự ra đời của bia, do tồn tại đã lâu nên nguồn gốc của bia có thể cũng chỉ là những câu

chuyện truyền miệng hoặc sự phỏng đoán dựa trên các dấu vết khảo cổ. Ví dụ như câu chuyện kể hồi khoảng 7,000 năm trước, tại vùng đất Mesopotamia - cái nôi của nhiều nền văn minh cổ đại, bia ra đời một cách tình cờ. Một người phụ nữ đã trộn ngũ cốc với nước và các loại thảo mộc. Hỗn hợp này được nấu lên để làm món ăn, nhưng điều kỳ diệu đã xảy ra: sau một thời gian, thứ chất lỏng đục, đặc và thơm nồng đã tự lên men, đó là bia.

Hoa bia bắt đầu được trồng và khai thác tại Pháp vào thế kỷ thứ 9, giống hoa này khi pha chế bia sẽ tạo nên vị đắng và giữ hương vị lâu hơn. Ở Anh trong thế kỷ 15, loại bia không chứa hoa bia thường được gọi là ale, bia có chứa hoa bia thì gọi là “bia” – “beer” tiếng Anh. Đến thế kỷ 16, các loại bia có nồng độ cao và bia sử dụng hoa bia đều được gọi là ale. Đến thế kỷ 16, trong một lần tình cờ khi bia được lưu trữ ở hầm lạnh một thời gian dài, nhờ vậy dòng bia lager (bia lạnh) đã được sản xuất nhiều hơn ale.

Theo các dấu vết cổ đại, bia từng được như món ăn chính yếu, đặc biệt trong những lúc thiếu lương thực. Một phần lý do là vì quá trình lên men tự nhiên của bia giúp ‘bảo quản’ được các chất dinh dưỡng từ ngũ cốc, đồng thời ngăn ngừa các bệnh từ nước uống không an toàn. Ở triều đại thời Babylon cổ, vua Hammurabi có đạo luật sản xuất bia phân phối cho mọi người như một phần ăn và không được bán mà chỉ trao đổi bằng lúa mạch. Ngày nay, bia không còn là thực phẩm chính yếu mà là một thức uống ưa thích của nhiều người, nhất là những người muốn tìm chút lãng quên đời nhọc mệt. Thi sĩ Tạ Ký (nhà thơ thời Việt Nam Cộng Hòa, giáo sư Trường Trung học Petrus Ký, Sài Gòn) từng biên:

*"Từng đêm chợ Đũi đắm sâu
Ly la-de đổ gọi đầu tóc xanh
Người sơn dã lạc kinh thành
Ngả nghiêng đáy cốc độc hành trong đêm."*

Các nghệ sĩ lần lượt bái Tổ Sân Khấu.

Tổ sân khấu là ai?

Ngày 8 tháng 9 vừa qua, các nghệ sĩ sân khấu tân nhạc, kịch, cải lương đã tề tựu tại Paris để cúng Tổ Sân Khấu theo truyền thống văn hóa Việt Nam lâu đời. Trong suốt 2 giờ đồng hồ, hội Cội Nguồn cùng các nghệ sĩ đã cùng nhau ôn lại lịch sử sân khấu Việt Nam từ xưa đến nay, tìm hiểu về những người đã có công đặt nền móng cho từng ngành nghệ thuật.

TRÚC TIÊN

Từ sân khấu chèo, tuồng, đàn ca tài tử, ca ra bộ, cải lương, kịch, tân nhạc, những người con xa xứ đã rơi lệ cùng Kiều trong trích đoạn «Má Hồng Phận Bạc,» cười nghiêng ngả với «Bùi Kiệm ghẹo Nguyệt Nga» qua điệu đàn ca tài tử «Tứ đại oán,» thưởng thức giọng ca truyền cảm của nghệ sĩ Kiều Lệ Mai (nay đã 75 tuổi) qua trích đoạn «Bên cầu dệt lụa...», bùi ngùi hát trong tim «Tôi yêu tiếng nước tôi từ khi mới ra đời...»...

Tổ thương, Tổ đái, Tổ trác hay Tổ phạt?

Ai ai chắc cũng đã nghe qua ít nhất một lần những câu như:

Tổ thương, Tổ đái, Tổ trác, Tổ phạt. Một nghệ sĩ dù lớn tuổi nhưng khi lên sân khấu vẫn được khán giả yêu thích đó gọi là Tổ thương. Hôm nào ra sân khấu diễn, dù hay dù dở cũng được khán giả vỗ tay hoà nhịp với mình, đó là Tổ đái. Hôm nào ra sân khấu bị nói vấp, hát không ra tiếng, đó là Tổ trác.

Trong các nghề sân khấu, các nghệ sĩ sợ nhất là bị Tổ phạt. Có những người hay chèn ép các bạn diễn viên, lên sân khấu dùng những thủ pháp để đìm bạn diễn. Những điều mình làm dù không ai thấy ai biết, nhưng Tổ thấy hết và sẽ phạt mình.

Thế ông Tổ Sân khấu là ai?

Sách vở Việt Nam không ghi rõ ngày tháng năm nghề Sân khấu ra đời. Nhưng khi nói đến «Đất Tổ» thì miền Bắc có đền Vân Thị thờ bà Phạm Thị Trân, tổ nghề hát chèo. Miền Trung ở Bình Định có đền ông Tổ hát bội Đào Duy Từ. Sân khấu cải lương miền Nam thì có ông Tổ Tống Hữu Định. Đó là những vị đầu có công sáng lập, mang tri thức ngành nghề sân khấu. Ngoài ra chúng ta cũng thường nghe nhắc đến tổ nghề kịch nói ông Vũ Đình Long, ông Trần Quốc Đĩnh tổ nghề hát xẩm, ông Đình Dự tổ nghề ca trù v.v.

Song song cũng có nhiều truyền thuyết về nguồn gốc Tổ sân khấu, song vẫn chỉ là những câu chuyện truyền miệng từ đời này sang đời khác. Giai thoại được nhiều người biết đến nhất là truyền thuyết về “Hai ông hoàng mê hát”. Chúng ta thường thấy trên các bàn thờ Tổ có hình hoặc tượng hai em bé. Chuyện kể về một vị vua không có con, sau đó dâng sớ làm lễ thì hạ sinh hai vị hoàng tử. Hai vị hoàng tử này lại quá mê ca hát, mê đến nỗi lén cha đi xem hát, rồi quên ăn, quên ngủ, kiệt sức, ôm nhau chết. Dù đã chết nhưng đêm đêm người ta vẫn thấy hai hoàng tử hiện về xem hát. Nhiều diễn viên kể lại rằng hai Hoàng Tử này rất linh và luôn phù hộ cho họ mỗi khi ra diễn. Sau này họ lập bàn thờ hai hoàng tử gọi

Ca ra bộ Bùi Kiệm ghẹo Nguyệt Nga - Kim Hoa trong vai Bùi Ông, Ngọc Phượng vai Bùi Kiệm, Trúc Tiên vai Nguyệt Nga

là Tổ nghề.

Trong hậu trường sân khấu hát chèo, hát bội, cải lương, đoàn nào cũng có một trang thờ Tổ rất trang nghiêm. Mỗi lần sắp bước ra sân khấu, đào kép phải trịnh trọng đến ngai Tổ, xá 3 xá, cầu

xin hát được vuông tròn.

Ăn thiện uống lành mới được tổ đãi?

Cúng Tổ nghề là một trong những nghi thức tâm linh quan trọng đối với mỗi người Việt Nam. Điều này thể hiện lòng cảm ơn, ghi nhớ công lao

người đi trước. Đó là biểu hiện cao quý của truyền thống Việt Nam «tôn sư trọng đạo», «uống nước nhớ nguồn», «ăn quả nhớ kẻ trồng cây».

Hầu hết tất cả các nghệ sĩ đều tin rằng, chỉ cần thành tâm khấn tổ nghề, đường sự nghiệp sẽ thuận lợi, kỹ năng biểu diễn tốt hơn và bản thân người nghệ sĩ sẽ được đón nhận nhiều hơn.

Tuy nhiên, để duy trì sự ổn định nội bộ trong đoàn hát, người xưa đã đặt ra những quy định, những điều cấm kỵ và mượn ông Tổ làm vị thần linh giám sát chặt

Trích đoạn Kiều gặp Từ Hải. Lý Kim Thanh trong vai Từ Hải, Trúc Tiên trong vai Kiều.

chê mọi hành vi tốt xấu của mọi người để thưởng phạt cho công minh. Ai siêng năng, chuyên cần thì được “Tổ độ”, quậy phá thiếu nghiêm túc thì bị “Tổ trác”, hỗn láo, xác xược với cô bác, bạn bè thì bị “Tổ phạt”, hay tội nghiệt nặng thì bị “Tổ lấy nghề”, già yếu bệnh tật đến nỗi phải đi xin ăn, hoặc điên loạn thì bị coi là “Tổ hành”, gần chết mà hát nghêu ngao, người ta cho là “hát trả nghề cho Tổ”.

Những điều kiêng cử

Từ chuyện ông Tổ, rất nhiều điều kiêng cử, mới nghe có khi tưởng là vô lý nhưng suy nghĩ kỹ thì vẫn hợp tính khoa học.

Trong giờ hoá trang chuẩn bị ra tuồng, hậu trường PHẢI GIỮ YÊN TĨNH, không được cười đùa giỡn hót, nói năng thô tục, huýt sáo... nếu vi phạm sẽ bị Tổ phạt, thì đó là yêu cầu chính

Bài Vọng cổ "Tình anh bán Chiếu", một sáng tác của cố nhạc sĩ Viễn Châu do Văn trình bày.

đáng để diễn viên bình tâm, tập trung để “sống” vào nhân vật của mình trước khi biểu diễn.

Để bảo vệ các nhạc khí, người xưa có điều NGHIÊM CẤM: ngoài giờ hát, không ai được động đến trống chiêng, trống kỳ, trống cơm (trừ trường hợp phải dùng trống chiêng để hiệu

lệnh riêng như họp toàn đoàn để phân vai hay làm việc chuyên môn, hoặc báo... giờ ăn cơm). Để lệnh cấm có thêm trọng lượng, người ta bảo rằng các trống là bộ phận trong cơ thể ông Tổ, cho nên ngoài giờ hát, trống cơm phải đem giao cho Ông, nhưng làm gối kê nằm ngủ. Giữ gìn

chặt chẽ như vậy cũng hợp lý vì nếu các trống hư hỏng sẽ khó sửa chữa và rất tốn kém, nhất là lúc đang hoặc chuẩn bị biểu diễn, hay đang lưu diễn xa xôi vùng... nước mặn đồng chua.

Người đi hát bị CẤM ĐI QUỐC VÔNG, với lý do cây vông dùng tạc tượng làm cốt Ông Tổ, nếu lấy gỗ mang dưới chân, đạo đồ ô uế, có tội với Tổ. Thật ra, thời ấy, đa số đào kép đều đi chân không (khi diễn mới mang hia, hài), chứ nếu mang guốc đi cồm cộp trên sân khấu sàn gỗ thì ai mà chịu cho thấu!...

TT

Các nghệ sĩ chụp hình lưu niệm trong ngày cúng Tổ Sân Khấu

TRIỆU MINH

Già là giai đoạn không ai tránh khỏi, trừ những người yếu mệnh. “Chống” già chỉ là để sao cho “lâu già” (làm thời gian chậm tới). Có 7 loại supplements (phụ dược) bồi bổ cho cơ thể nhằm mục tiêu đó: calcium, collagen, fish oil, magnesium, melatonin, vitamin B12 và vitamin D. Có những thứ bổ sung không cần thiết: vitamin C, probiotics, glucosamine và chondroitin. Loạt bài sau đây sẽ lần lượt giải thích từng loại.

Phụ dược “chống” già

NHIỀU KỲ - KỲ 4

Magnesium - Bổ cơ và thần kinh

TẠI SAO QUAN TRỌNG?

Cơ thể bạn sử dụng khoáng chất này để điều hòa huyết áp và lượng đường trong máu, tạo ra protein, và bảo đảm cơ thể và thần kinh hoạt động tốt. Lượng magnesium thấp trong cơ thể có thể góp phần gây ra chứng đau nửa đầu (migraine headaches) và chuột rút cơ (muscle cramps). Khoáng chất này có trong các loại legumes, nuts, seeds (đặc biệt là bí đỏ), ngũ cốc nguyên hạt (đặc biệt là quinoa) và rau lá xanh, cùng với các loại thực phẩm tăng cường bao gồm ngũ cốc (cereal), sữa và sữa chua (yogurt).

AI NÊN DÙNG?

Những người bị táo bón, mất ngủ, hoặc đau nửa đầu mãn tính (chronic migraines), nên dùng phụ dược magnesium. Nhưng những người khác cũng nên bổ sung vì gần phân nửa người ở Mỹ không nhận đủ lượng magnesium từ thực phẩm, đặc biệt là nam giới trên 70 tuổi, cũng như những người mắc bệnh đường tiêu hóa và tiểu đường loại 2.

CẦN BAO NHIÊU?

Nam giới cần 400 đến 420 mg magnesium mỗi ngày, trong khi phụ nữ cần 310 đến 320 mg. (Hai muỗng bơ đậu phộng có 54 mg; một cup hạt quinoa nấu chín có 118 mg). Nghiên cứu cho thấy các dạng magnesium hòa tan trong chất lỏng có thể được cơ thể hấp thụ hiệu quả hơn. Vì vậy, nên dùng bột magnesium hòa tan trong đồ uống thay vì tablets.

Có nhiều loại magnesium khác nhau: Nếu bạn gặp tác dụng phụ với một loại - chẳng hạn như đau bụng và tiêu chảy - hãy thử loại khác. Magnesium oxide thường rẻ nhất nhưng có thể gây ra tác dụng phụ ở bao tử nhiều hơn. Magnesium citrate và magnesium bisglycinate được coi là dễ hấp thụ hơn.

SẢN PHẨM ĐỀ XUẤT:

Nature Made
Magnesium Citrate
250mg Softgels
\$14.19 / 60 ct.

Kirkland Signature
(Costco) Magnesium
Citrate 250mg
Softgels
\$22.99 / 270 ct.

Thorne Magnesium
Bisglycinate Powder
\$48.00 / 6.5 oz.

Người bán sách ở thành Rabat

Đây là Mohamed Aziz, 72 tuổi, người bán sách được chụp ảnh nhiều nhất thế giới, ở thủ đô Rabat, Maroc.

Bán sách ở một đất nước mà 26% dân số vẫn chưa biết đọc là một hành động yêu thương thành phố, yêu nền văn học của đất nước mình và thế giới. Mồ côi cha mẹ từ năm 6 tuổi, Aziz có cuộc sống khó khăn; ông thậm chí còn không thể học hết cấp 3 vì sách giáo khoa quá đắt đối với ông. Ở tuổi 15 vào năm 1963, ông bắt đầu sự nghiệp bán sách chỉ với một tấm thảm trải dưới gốc cây với 9 cuốn sách.

Giờ đây hiệu sách của ông bán được hàng nghìn cuốn sách và ông dành cả ngày đắm chìm trong sách và đọc ngẫu nhiên những câu chuyện trong đó. Ông dành từ 6 đến 8 tiếng mỗi ngày để đọc và chỉ dừng lại để ăn, cầu nguyện, hút thuốc và giúp đỡ khách hàng. Thời gian còn lại, ông đi dạo quanh các khu phố để tìm kiếm những cuốn sách mà sau này ông sẽ rao bán trong cửa hàng của mình. Ông ấy nói rằng

Tiệm sách của Mohamed Aziz

Mohamed Aziz

đây là sự trả thù của ông ấy đối với tuổi thơ và sự nghèo khó của mình: “Tôi đã đọc hơn 4,000 cuốn sách bằng tiếng Ả Rập, tiếng Pháp, tiếng Anh hay tiếng Tây Ban Nha, điều đó có nghĩa là tôi đã sống hơn 4,000 cuộc đời. Mọi người nên có cơ hội đó! Tôi chỉ cần hai chiếc gối và một cuốn sách để tận hưởng một ngày của mình.”

Sau hơn 43 năm ở cùng một nơi, ông là người bán sách phục vụ lâu nhất ở Rabat.

Khi được hỏi tại sao ông lại để sách ở bên ngoài nơi có thể bị đánh cắp, ông trả lời rằng những người không biết đọc thì không ăn trộm sách, còn những người biết đọc thì không phải là kẻ trộm...

DH- THEO MY LAN PHAM FB

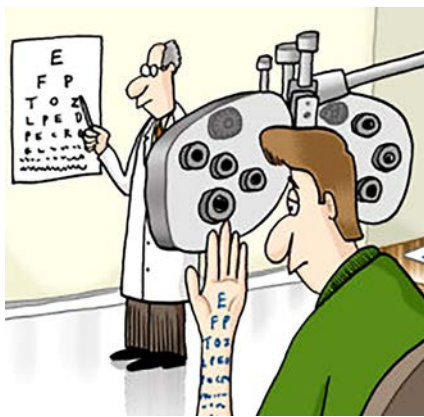
Bảo vệ sức khỏe của mắt

BẢO SƠN

Người ta dễ dàng bỏ qua những thay đổi của mắt và xem đó chỉ là do mình đã già đi nên mắt yếu. Nhưng những thay đổi ở mắt có thể là biểu hiện của nhiều vấn đề nghiêm trọng hơn, có thể đưa tới mù mắt hoặc là biểu hiện của một số bệnh khác. Vì vậy khám mắt thường xuyên sẽ giúp bảo vệ khả năng nhìn của mắt và phát hiện bệnh khác. Dưới đây là một số vấn đề cần quan tâm.

3. Dấu hiệu cho thấy mắt có vấn đề. Nếu thấy có thay đổi khi nhìn sự vật, tốt nhất là nên tham khảo ngay với bác sĩ chuyên về mắt. Những thay đổi này bao gồm: khả năng nhìn giảm ví dụ như thấy khó khăn khi đọc chữ nhỏ, nhìn màu không rõ, trông mắt bị lệch (lệ) hay bị mỏi khi nhìn lâu, nhức đầu vào cuối ngày, mắt bị đau hoặc ngứa kéo dài, mắt bị đỏ, nhìn một vật thành 2 ảnh (double vision), đốm đen nhỏ bay lượn lơ khi nhìn, nhìn thấy vật có hào quang, thấy có điểm sáng lóe khi nhìn.

4. Khi nào cần đi cấp cứu. Nếu thị lực bị mất thị giác ở một hoặc cả 2 mắt, cần đi cấp cứu ngay. Trong một số trường hợp, việc mất thị giác này có thể trở thành vĩnh viễn, nghĩa là bị mù hẳn, và trong một số trường hợp khác còn có thể gây chết người. Việc mất thị giác thỉnh thoảng có thể là: khi nhìn sự vật bị mờ đi, hoặc nhìn thấy tối chung quanh, hoặc thấy có màn đen che phủ một phần hay toàn bộ mắt, thấy ánh sáng chói lóe che phủ một phần hay toàn bộ mắt. Nếu gặp dấu hiệu này phải gọi ngay cấp cứu. Bệnh nhức nửa đầu cũng có thể gây mất thị giác tạm thời trong một khoảng thời gian. Phải thảo luận với bác sĩ xem mình có cần đi cấp cứu ngay hay không.

5. Có thể tự kiểm tra mắt không? Mặc dầu tự kiểm tra mắt ở nhà không thay thế được việc khám bởi một bác sĩ, nhưng đó là bước đầu để biết rõ tình trạng mắt. Người ta có thể dùng Snellen chart (xem tại <https://www.aaopt.org/eye-health/tips-prevention/home-eye-test-children-adults>) để đo thị lực hoặc dùng Amster grid (xem tại <https://www.macular.org/about-macular-degeneration>) để xem có bị thoái hóa võng mạc không. Một số loại smart phone cũng cung cấp ứng dụng để khám mắt nhưng cần phải gắn thêm dụng cụ nên cũng không tiện lợi lắm. Ngoài ra màu của mắt cũng thể hiện một số bệnh như ung thư da hay ung thư mắt. Nhưng cần lưu ý là một số thuốc uống, bị chấn thương hay bệnh khác cũng làm thay đổi màu mắt.

(còn tiếp)

DALLAS Sự Kiện

SIX FLAGS OVER TEXAS FRIGHT FEST

20/9 tới 3/11. Chương trình giải trí mùa Halloween với nhiều tiết mục khủng hoảng trích từ các phim kinh dị nổi tiếng như Stranger things, The Conjuring, Trick'r Treat, Chain Saw...

Địa điểm: Six Flags over Texas, Arlington TX 76011.
Giá vé: \$29 trở lên.

HISPANIC HERITAGE CELEBRATION

5/10. Lễ hội di sản của người Mỹ gốc Hispanic. Hòa nhạc các thể điệu salsa, mariachi, Tejano, R&B. Có bán thức ăn uống và đồ lưu niệm

Địa điểm: Levitt Pavilion, 100 W Abram St, Arlington TX 76010.
Giá vé: miễn phí.

THRASHER SLASHERS CAREPARK

4/10 tới 2/11. Giải trí Halloween với 3 khu nhà ma: Offworld, The house of 4 Suits, và Sunk. Trình diễn nhạc, games, chụp hình, quà lưu niệm...

Địa điểm: Alliance Skatepark at Grand Prairie, TX 75050.
Giá vé: \$35-\$50.

Các hộp đựng ram, thịt, chả ... không nắp đậy

Thức ăn hàng quán **CÓ AN TOÀN?**

2 KỲ - KỲ 2

Dịch vụ nấu ăn từ làng tràn ra phố

LÊ KUNG DIỄM
(BÀI VÀ HÌNH)
ĐÀ NẴNG, VN

Hơn 10 năm trở lại đây, ở Quảng Nam, dịch vụ nấu ăn lưu động phát triển mạnh. Đây thuộc loại hoạt động có điều kiện, dựa trên cơ sở các quy định do cơ quan quản lý nhà nước có thẩm quyền ban hành. Nguồn cung cấp thức ăn nấu sẵn cho các đám tiệc là do các nhóm nấu ăn tự phát của một số xã thuộc huyện Đại Lộc, Duy Xuyên, thị xã Điện Bàn, các thành phố Hội An, Tam Kỳ... Dần dần hoạt động này bài bản hơn, chuyên nghiệp hơn đáp ứng yêu cầu của thị trường trong và ngoài tỉnh lân cận.

Đâu cần, đây có ngay!

Dịch vụ nấu ăn lưu động là loại hình dịch vụ ăn uống phục vụ các đám tiệc, cưới hỏi, giỗ chạp, thôi nôi, gặp mặt, liên hoan đến sự kiện, hội nghị và không có địa điểm cố định. Lúc đầu tự phát từng nhóm nhỏ rồi nâng cấp dần thành cơ sở dịch vụ nấu ăn đám tiệc... Tên gọi khá phong phú, nào là dịch vụ nấu đám, nấu ăn lưu động, ẩm thực tiệc cưới, ẩm thực cưới hỏi trọn gói đến cơ sở hoạt động đa lĩnh vực như thêm trang điểm, in thiệp cưới kèm dựng trại rạp, trang trí phong màn, cổng hoa, bàn ghế, người dẫn chương trình...tất tần tật! “Lúc đầu một số chị em bà con tập trung lại nấu đám chạp. Có người nảy sinh ý tưởng trong lúc nông nhàn có ai tổ chức giỗ chạp chỉ chị em mình nhận đến nhà nấu cho họ lấy tiền công...Rửa là bọn tôi có việc làm đều đều. Đó là vào năm 2010”. Bà V.T.S quê thị trấn Ái Nghĩa, huyện Đại Lộc, kể lại bước đầu khởi nghiệp.

Tiếng lành đồn xa. Tiếng ngon đồn rộng. Nhóm nấu ăn của bà S có việc làm thường xuyên. Lúc đầu phục vụ trong thôn sau đến quanh xã rồi vượt ra khỏi lũy tre làng tiến ra huyện lỵ, sẵn đà vươn luôn ra các thành phố lớn ... Các nhóm nấu ăn này đã góp phần tích cực giải quyết việc làm

cho khá đông lao động nữ tuổi trung niên và cao tuổi; giải quyết đầu ra vịt, gà, rau củ quả cho nông dân tại địa phương. Đời sống kinh tế gia đình họ khởi sắc hơn. Sau này có nhiều cơ sở dịch vụ ẩm thực giải quyết việc làm thời vụ cho cả nam nữ thanh niên tại địa phương và thu nhập cho nhiều dịch vụ đồng hành khác như những cửa hàng cung ứng nước giải khát, bia rượu, bán trái cây; công nhân lao động dựng nhà vòm, trại rạp, chỗ bàn ghế; bộ phận âm thanh, ánh sáng...

Cuộc sống ngày càng thong thả hơn, nhiều gia đình có điều kiện kinh tế dồi dào không muốn... lẫn vô bếp vào những ngày gia đình có đám tiệc nên chỉ cần gọi điện thoại là có ngay dịch vụ nấu ăn lưu động đến nhà phục vụ trọn gói! Nếu đặt tổ chức tiệc cưới thì trao đổi qua điện thoại, dịch vụ cử người đến tận nơi tư vấn về thực đơn. Phụ trách một dịch vụ ẩm thực cưới hỏi, lễ tiệc ở TP Tam Kỳ tiếp thị rất... chuyên nghiệp: *"Món ăn chính là sự kết tinh giữa yếu tố văn hóa, trí tuệ và trái tim thông qua công thức nấu. Chúng tôi có một đội ngũ nấu bếp giàu kinh nghiệm. Dịch vụ có món khai vị nhẹ nhàng, những món chính nóng sốt, đậm đà và món tráng miệng thanh tao, nhẹ nhàng, luôn làm hài lòng người thưởng thức".*

Để tồn tại phải chấp nhận cạnh tranh

Từ tổ nhóm dịch vụ nâng cấp thành doanh nghiệp tư nhân, công ty ẩm thực có giấy phép kinh doanh hẳn hoi; cơ sở có đội ngũ nhân viên phục vụ thường xuyên, chuyên nghiệp; từ phục vụ sự kiện cá nhân đến hội nghị khách hàng ... Dịch vụ nấu ăn hoạt động rộng khắp. Để tồn tại nhiều cơ sở dịch vụ ẩm thực phục vụ khách hàng phải nói là đến... tận chân răng. Từ thức ăn nấu sẵn, bàn ghế, ly, tô, chén, đĩa cho đến cái xô đựng đá, cái kẹp gấp đá, bình đựng tăm xỉa răng cũng mang đến tận

nơi và thu về tận gốc. Gia chủ gần như không động đến móng tay ... dọn ra đẹp vô! Có cơ sở dịch vụ in danh thiếp quảng cáo, giới thiệu trên mạng xã hội, có địa chỉ, số điện thoại, hộp thư điện tử, trang thông tin điện tử tiếp nhận thông tin ghi danh đặt hàng và cả ... đường dây nóng! Bà L chủ của một cơ sở dịch vụ nấu ăn lưu động ở thị xã Điện Bàn, chia sẻ: *"Cạnh tranh dạo này gay gắt hơn trước nhiều. Có 2, 3 bàn mình cũng phục vụ, có khi khách yêu cầu mình phải ra tận Đà Nẵng. Trước kia giá mỗi bàn 10 người từ 1.1 triệu đồng đến 1.2 triệu VND nay 1 triệu VND cũng*

nhận. Tất nhiên món có ít hơn đôi chút... Công trả người phục vụ 250 đến 300 VND/ngày." Lấy ngắn nuôi dài, lấy phẩm chất thức ăn lẫn cung cách phục vụ chiều lòng khách nên nhiều dịch vụ nấu ăn lưu động ở Quảng Nam vẫn trụ được. Họ đang chịu áp lực bởi thị trường ngày càng nhiều dịch vụ ẩm thực cạnh tranh ... Với quảng cáo "Ngon - an toàn - giá cả hợp lý" không là gì so với cơ sở có quảng cáo "giảm giá sập sàn" thì không ít cơ sở dịch vụ nấu ăn lưu động nhỏ nhỏ ... lắc đầu ngao ngán, chào thua! Sau dịch COVID-19 thì tình hình hoạt động của loại hình dịch vụ ẩm thực

Dịch vụ nấu ăn bao luôn dựng rạp, nhà vòm...

này gặp nhiều khó khăn.

Gọi là có ngay có bảo đảm vệ sinh?

Khách hàng có nhiều sự lựa chọn dịch vụ nấu ăn lưu động qua các trang mạng lẫn thông tin truyền miệng. Nhưng hầu như rất ít người quan tâm đến việc cơ sở dịch vụ có bảo đảm an toàn vệ sinh thực phẩm (ATVSTP)! Thống kê của Chi cục ATVSTP cho thấy chưa có vụ ngộ độc thực phẩm nào xảy ra từ dịch vụ nấu ăn lưu động ở Quảng Nam. Góp phần phòng ngừa ngộ độc thực phẩm, các bệnh truyền qua thực phẩm do thức ăn đường phố, dịch vụ nấu ăn lưu động là thông qua việc kiểm soát được điều kiện bảo đảm ATVSTP. Sở Y tế Quảng Nam từng có kế hoạch, công tác bảo đảm ATVSTP đối với kinh doanh thức ăn đường phố, dịch vụ nấu ăn lưu động. UBND tuyến xã phường, thị trấn có trách nhiệm tổ chức, quản lý hoạt động kinh doanh thức ăn đường phố, dịch vụ nấu ăn lưu động trên địa bàn. Người kinh doanh dịch vụ nấu ăn

Những bàn tiệc được cung cấp bởi các dịch vụ nấu ăn

lưu động phải thực hiện việc khám sức khỏe và được cấp giấy xác nhận đủ sức khỏe; ký cam kết bảo đảm ATVSTP theo đúng quy định của pháp luật v.v. Nhưng đối với dịch vụ này công tác thanh tra, kiểm tra chuyên ngành, quản lý như thế nào; đội ngũ làm công tác ATVSTP có đủ nghiệp vụ chuyên môn; đã xử phạt bao nhiêu trường hợp không bảo đảm ATVSTP? Có thể nói những yêu cầu này thực hiện còn chưa tới nơi tới chốn. Vì vậy câu hỏi vẫn chưa có lời đáp!

Thành phố Hội An, Tam Kỳ, thị xã Điện Bàn và cả chục huyện khác có

cả hàng chục Dịch vụ ẩm thực chuyên nghiệp “trộn gói”... đều được các trung tâm y tế địa phương tổ chức tập huấn kiến thức ATVSTP cho người làm công tác quản lý ATVSTP và chủ cơ sở dịch vụ nấu ăn lưu động đồng thời ký cam kết bảo đảm ATVSTP... “Có dịch vụ nấu ăn này rất tiện lợi. Trước đây nhà tôi có chạp mả là anh chị em ở Đà Nẵng tập trung về sớm từ chiều hôm trước lo đi chợ mua sắm. Nay trước một tuần, đặt dịch vụ 10 bàn. Họ lo từ A tới Z, dọn lên, dọn xuống. Phần mình chỉ lo tiền trả cho họ thôi! Còn vệ sinh an toàn chi đó thì nói thiệt, phú cho

trời chó biết chi mô?”, ông L.D.N ở Điện Bàn phì cười. Nhiều cơ sở dịch vụ này giới thiệu nguồn nguyên liệu như thịt, hải sản, rau củ nhập từ các siêu thị, nhà vườn bảo đảm phẩm chất sạch, “bao tươi ngon”.

“Nay cơ sở dịch vụ nấu ăn đám rỗi rụng dần, ai trụ lại được là nhờ vốn dày, quyết bám nghề. Một phần vì kinh tế khó khăn, khách hàng giảm nhu cầu ăn nhậu, sợ do nồng độ cồn, phần khác vật giá leo thang nên giá thành cao hơn một chút khiến họ đắn đo nên dịch vụ co cụm lại thôi”, bà N.T.H.X. ở Duy Xuyên chép miệng!

Bài & ảnh LKD

Một “điện khí” (appliance - máy móc gia dụng) mua cách đây 30 năm, bây giờ có thể vẫn còn hoạt động. Nhưng ngày nay, các điện khí thường chỉ tồn tại được 10 đến 15 năm, một phần vì những thay đổi trong cách chúng được thiết kế và sản xuất.

Loạt bài sau đây sẽ đề cập đến tuổi thọ của tủ lạnh, bếp, máy rửa chén, máy giặt, máy sấy; khi nào đáng sửa khi nào nên mua mới, và đề xuất mấy loại tốt.

Các điện khí bền lâu

KỲ 2 - TUỔI THỌ CỦA BẾP

Các vấn đề bạn có thể gặp phải tùy thuộc vào kiểu bếp của bạn. Đối với những người sử dụng bếp nấu bằng gas, trở ngại về đánh lửa (ignition) là phổ biến nhất và có thể xảy ra với các prostyle models (kiểu chuyên nghiệp như nhà hàng) nhiều hơn so với các loại bếp gas khác. Đối với bếp điện, mặt bếp (smoothtop) có nhiều khi cần sửa chữa do bị sút mẻ hoặc trầy xước

TUỔI THỌ

11.6 đến 14.2 năm

NHỮNG GÌ DỄ HƯ

Bề mặt nấu, bộ phận đánh lửa gas, bộ phận gia nhiệt (heating elements), bảng điều khiển (control panels).

NÊN SỬA HAY THAY THẾ?

Các vấn đề nhỏ, như nút vặn bị hư, có thể sửa chỉ tốn \$10 bằng cách mua các bộ phận trên Amazon. Nhưng ngay cả khi cần gọi thợ chuyên nghiệp đến sửa chữa lớn hơn, thì đó cũng có thể là số tiền bỏ ra xứng đáng. Theo khảo sát, bất kỳ loại bếp nào cũng đáng sửa nếu bạn mới sử dụng nó trong 10 năm trở xuống. Chi phí sửa chữa trung bình là \$165 theo khảo sát của Consumer Reports; đối với sửa bếp kiểu pro-style (chuyên nghiệp), chi phí khoảng \$284. Nếu bạn đang phân vân về việc sửa hay thay thế bếp, thì có một động lực để mua bếp mới: Inflation Reduction Act (Đạo luật Giảm lạm phát) cho phép người tiêu dùng (tùy theo tiểu bang, hiệu lực đến năm 2032) được hưởng các khoản rebates (hoàn tiền) cấp tiểu bang -- thường lên đến 840 đô la khi mua bếp điện mới. Để xem các khoản hoàn tiền cho khu vực của bạn, hãy truy cập energystar.gov/rebate-finder.

BẾP ĐƯỢC ĐỀ XUẤT

BẾP GAS

← **LG**
LTGL6937F
\$2,600

GE
JGB735SPSS
\$850

ELECTRIC SMOOTHTOP

Frigidaire Gallery
GCFE3060BF
\$1,100

↑ **GE Profile PSS93YPFS**
\$1,800

ELECTRIC INDUCTION

Frigidaire Gallery
GCFI3060BF
\$1,400

↓ **LG LSIL6336FE**
\$2,500

THIÊN HƯƠNG

Bài trí phòng ngủ

Có một số cách bài trí phòng ngủ không chỉ bất tiện trong quá trình sử dụng mà còn khiến căn phòng trông thiếu thẩm mỹ.

■ **Không có đủ không gian lưu trữ đồ dùng.** Khi không có giải pháp lưu trữ đồ dùng phù hợp, phòng ngủ có thể nhanh chóng trở nên bừa bộn, thiếu sự thoải mái và mất thẩm mỹ. Khi tủ lưu trữ closet storage quá nhỏ, việc lắp thêm đồ nội thất lắp sẵn sẽ rất hữu dụng và tiện ích. NGUỒN: DECORILLA.

■ **Chọn sai kích thước thảm trải sàn.** Thảm quá nhỏ hoặc quá lớn có thể phá hỏng bố cục của căn phòng. Lý tưởng nhất là một tấm thảm kéo dài ít nhất một vài feet ra khỏi mép giường để tạo sự gắn kết và mang đến sự thoải mái cho bàn chân khi bước trên sàn.

NGUỒN: THE SPRUCE.

■ **Giường ngủ quá lớn.** Một chiếc giường quá lớn sẽ chiếm hết diện tích căn phòng, để lại ít chỗ cho các đồ nội thất thiết yếu khác và tạo ra bầu không khí ngột ngạt. Khi có phòng ngủ nhỏ, nên chọn giường nhỏ và thấp để tạo cảm giác thông thoáng. NGUỒN: HOUZZ.

■ **Bày biện quá nhiều đồ nội thất.** Việc chất quá nhiều đồ đạc trong phòng ngủ là một lỗi bài trí phổ biến, có thể khiến ngay cả những căn phòng rộng rãi nhất cũng trở nên chật chội và bừa bộn. Một phòng ngủ mắc phải lỗi này có thể tạo cảm giác hỗn loạn và choáng ngợp. NGUỒN: HOUSE BEAUTIFUL.

■ **Quá ít đồ nội thất.** Quá ít đồ khiến không gian trông thưa thớt, thiếu hấp dẫn và dường như chưa hoàn thiện. Khi có không gian lớn, có thể lấp đầy căn phòng bằng đồ nội thất như tủ âm tường lớn để lưu trữ quần áo hoặc đặt bàn ghế để tạo thêm một điểm nghỉ ngơi không phải là giường. NGUỒN: LIVINGECT.

■ **Không tận dụng cửa sổ và ánh sáng tự nhiên.** Cửa sổ và ánh sáng tự nhiên là một trong những thứ có giá trị nhất trong bất kỳ phòng ngủ nào. Một lỗi khác trong bài trí phòng ngủ là chặn cửa sổ bằng đồ nội thất hay rèm dày tối màu. Đặt giường hoặc các đồ nội thất lớn khác ngay trước cửa sổ gây cản trở luồng ánh sáng, làm căn phòng trở nên ảm đạm tối tăm. NGUỒN: JANE AT HOME.

Thuốc ngừa bệnh ung thư phổi

Ung thư phổi là nguyên nhân gây ra cái chết cho khoảng 1.8 triệu người mỗi năm trên toàn thế giới. Để giúp chống lại bệnh này, các nhà khoa học thuộc University Hospital London đã sáng chế một loại vaccine mới dựa trên liệu pháp miễn nhiễm mRNA. Khoảng 85% số người bị ung thư phổi là bị loại NSCLC (non small cell lung cancer). Loại này phát triển bệnh chậm nhưng khi phát hiện được thì đã lan ra các cơ quan nội tạng khác. Vaccine mới có tên là BNT116 đặc biệt là chỉ tập trung vào các tế bào ung thư, khác biệt với cách điều trị bằng chemo có thể hủy hoại luôn cả tế bào lành mạnh.

Có khoảng 130 người tình nguyện thử thuốc này ở 7 quốc gia khác nhau. Có người bị ung thư giai đoạn đầu, cũng có người ở giai đoạn chót. Thử nghiệm này sẽ giúp xác định BNT116 có an toàn không và có thể hoạt động như một biện pháp độc lập chống lại khối u không, và có kết hợp được với việc điều trị bằng phương pháp khác hay không.

Thuốc đã được tiêm cho bệnh nhân đầu tiên tại Anh quốc trong số 130 bệnh nhân tham dự thử nghiệm. Mọi người đều hy vọng thử nghiệm sẽ thành công và mở ra chương mới trong việc điều trị ung thư phổi và tiến tới vaccine điều trị các loại ung thư khác.

Cải xà lách có độ dinh dưỡng cao

Cải xà lách không phải là một món ăn ngon nhất, nhưng chúng ta vẫn thấy nó được kèm vào các món sandwich, bò hầm, gỏi cuốn ... nhằm làm tăng thêm dưỡng chất và vitamin. Gần đây đã có một cách giúp chúng ta ăn ít rau hơn nhưng lại được lợi ích cho sức khỏe nhiều hơn nhờ vào một loại xà lách do các nhà khoa học ở Tây Ban Nha sáng chế, có tên là Golden Lettuce. Nhờ kỹ thuật thay đổi gen, loại xà lách này có lượng beta-carotene rất cao giúp cho cơ thể tạo ra vitamin A. Đây là một loại antioxidant có ích cho sức khỏe mắt, hoạt động của hệ miễn nhiễm, phát triển tế bào, chống lại bệnh mất trí nhớ, bệnh tim và một số loại ung thư. Lượng beta carotene cao này làm cho lá cải có màu vàng, vì vậy được gọi là “Golden Lettuce”. Được biết lượng beta carotene trong cải này cao gấp 30 lần so với cải

binh thường. Hơn nữa, loại antioxidant này lại có thể được hệ tiêu hóa tách ra dễ dàng hơn so với trong các loại thực phẩm khác.

Loại Golden Lettuce này sẽ được sản xuất trong thời gian sắp tới để cùng tham gia với một số loại rau củ giàu dinh dưỡng khác như củ cải, đậu Hòa Lan, hay giàu chất antioxidant như cà chua tím và khoai tây làm thành món salad ngon và bổ dưỡng hơn nhiều so với hiện nay.

Xài dao chưa thiện nghệ

Darren Watkins Jr. là một youtuber nổi tiếng của Mỹ với hơn 30 triệu người theo trên kênh youtube IshowSpeed của anh. Tuần trước, khi sang Việt Nam để livestream một sự kiện, Darren bị 2 thanh niên tại trung tâm Sài Gòn đòi 100 đô la khi mượn một chiếc scooter điện, bình thường giá thuê khoảng dưới 2 đô la. Vụ việc bị đưa ra, chàng thanh niên này bị công an Việt Nam truy tìm vì tội đã làm "mất mặt" nước nhà, không phải vì chặt chém, mà chém lộn chỗ, pha "chém" này bị Darren chiếu lên mạng cho cả thế giới "chiêm ngưỡng".

Hào phóng đúng chỗ

Con gái đầu của tỉ phú Warren Buffett (với người vợ đầu tiên) là bà Susan Alice Buffett vừa tiết lộ trong cuốn phim tài liệu Becoming Warren Buffett rằng, có lần bà hỏi vay cha mình 41 ngàn đô la để sửa bếp và tỉ phú Buffet bảo, "ra ngân hàng vay". Tỉ phú Warren Buffet là người hào phóng nhất hành tinh khi hiến tặng hầu hết gia sản của mình cho mục đích từ thiện trong khi nổi tiếng là tiết kiệm với bản thân và con cái.

Áo dài đi phỏng vấn?

Trang phục là một trong những yếu tố quan trọng đầu tiên khi đi phỏng vấn tìm việc. Mới đây, hãng hàng không Delta trong việc nhắc các ứng viên tương lai về việc ăn mặc thế nào cho thích hợp trong các cuộc phỏng vấn, ngoài ra họ còn cẩn thận yêu cầu mang quần lót cho phù hợp, đừng để lộ qua trang phục. Nếu ứng viên nào mặc áo dài Việt Nam đi phỏng vấn, cẩn thận nha.

Hà Thúc Sinh. Cuộc đời và tác phẩm

NGUYỄN & BẠN HỮU

Hà Thúc Sinh: tên thật: Phạm Vĩnh Xuân, sinh ngày 7.7.1943 tại Thanh Hóa.

Cựu sĩ quan Hải quân QLVNCH, từ 1975 - 1980 : Học tập cải tạo

Năm 1981: Tới định cư tại Hoa Kỳ. Hiện cư ngụ tại Houston.

Hà Thúc Sinh là tác giả được biết đến trên nhiều lãnh vực: thơ, văn, nhạc ... Trước 1975, ông có tập thơ *Dạo Núi Minh Ta* nổi tiếng. Sau 1975, đi tù CS về, định cư ở Mỹ ông cho ra đời cuốn *Đại Học Máu* dày hơn 800 trang ghi lại những đoạn đời gian khổ của ông và bạn bè trong Trại Cải Tạo.

Cũng như các bạn bè khác, Hà Thúc Sinh đã trải qua gian lao của cuộc chiến và những nỗi cùng khổ của kiếp nhân sinh.

■ Theo nhà văn MẶC LÂM viết trên trang web RFA: 10 năm sau khi *Đại Học Máu* ra đời ông lại cho ra mắt một số bài thơ khác trong tập *Ngàn Lời Thơ*. Tập sách mỏng được ông chia sẻ với người đọc trong không gian của các bài thơ viết về thời ông ở tù cũng như khi được trả về với đời sống thường ngày như mọi người. Qua mỗi bài thơ người đọc cảm nhận được như đang nhìn sự việc xảy ra nhưng hơn thế, cùng với sự việc là cảm xúc làm cho hình ảnh sự việc ấy sinh động và lôi kéo họ vào với thế giới của Hà Thúc Sinh, nhà thơ...

Hà Thúc Sinh

Hà Thúc Sinh lật lên từng trang viết âm ỉ trong lòng ông... Ông tha thiết nhớ từng ngày tù cùng những kỷ niệm buồn với cái chết, lao động, đói khổ. Ngày về cực nhọc, ám ảnh trong những giấc mơ ngắn và đầy tiếng ú ớ ... Ông quan sát cuộc sống và tìm thấy hình ảnh mình trong đó dị dạng và khó nhận ra.

■ Nhà thơ THẬN NHIÊN từng ghi nhận: “Ngày xưa, trong những chiều chạng vạng, ở cuộc rượu vỉa hè Sài Gòn, thỉnh thoảng có người đọc thơ của Hà Thúc Sinh. Họ thường đọc những bài thơ hào sảng dưới đây, bên nồi lẩu dê và rượu thuốc. Có khi hết mỗi hết rượu hết tiền, mà không ai hào sảng móc cái seiko ra, đành phải giải tán, hậm hực ra về, thì tôi càng yêu thích thơ của ông lắm lắm...”

■ VÕ PHIẾN từng ghi lại những nỗi đời qua thơ văn Hà Thúc Sinh:

Lão nho giả Quỷ xương văn

Sau câu chuyện về Henry Miller, xin nhắc lại câu chuyện của Hà Thúc Sinh, chắc chắn cũng là của đa số anh chị em văn nghệ sĩ Miền Nam sau 1975. Hà quân là sĩ quan lại là thi sĩ, sau 30-4-75 bị cộng sản bắt. Một lần trong cuộc thẩm cung ông bị họ dùng khúc cây vắn căng đầu giường bố của quân đội Mỹ ngày trước mà quật tới tấp vào người vì ông không chịu nhận là CIA. Tên công an cộng sản tức giận điên người: “Tuổi anh mới 30, đã có hàng chục cuốn sách xuất bản. Nhất định phải nằm trong guồng máy CIA (...) Miền Bắc xã hội chủ nghĩa, ngay những nhà văn hàng đầu mà mỗi 3 năm mới được in một quyển sách; mà là sách phải đạt yêu cầu của hội nhà văn đấy nhé. Anh làm gì mà mới 30 tuổi ngục quyền nó cho anh in nhiều sách thế? (...) Bây giờ hỏi tiếp: Thủ trưởng CIA của mày bây giờ ở đâu? (...) Tao bảo thật. Bọn vừa là sĩ quan vừa viết văn như chúng mày không CIA cũng là CIB.” Hà Thúc Sinh bảo: “Vĩnh buồn trong bụng quá. Giải thích chưa xong vụ in sách, bây giờ lại được đội thêm cái mũ CIA nữa!”

Thôi, Phạm quân, đã đến nước này còn buồn trong bụng mà chi.

Muộn mất rồi. Hàng triệu người đã chết cho cái ý muốn được vừa là sĩ quan vừa viết văn mà không bắt buộc phải làm CIA, làm công an gì ráo, mà có thể “dạo núi mình ta” tự do, muốn dạo kiểu nào thì dạo; nhưng rốt cuộc rồi thất bại. Người công an Miền Bắc đeo cứng lấy cái quan niệm viết văn phải theo đường lối của thủ trưởng CIA, nhất định không chịu hiểu cái chuyện phi lý, dị thường ở Miền Nam. Bỏ qua cho hần. Lớn lên trong một xã hội như thế, hần đã là một kẻ bực phước rồi.

Như vậy người văn nghệ sĩ trong xã hội mỗi nơi mỗi khác, mỗi thời mỗi khác. Ngay đồng bào cùng một nước với nhau mà kẻ Bắc người Nam, kẻ già người trẻ đã có cái nhìn khác nhau đối với người văn nghệ. Vậy trước khi nói về các hoạt động văn nghệ, trước khi nói về chuyện các văn nghệ sĩ họ đã làm gì, xin hãy thử tìm hiểu xem họ là cái gì trong xã hội bấy giờ. (...trích “Văn Học Miền Nam” - Võ Phiến)

Nguyễn được gặp lại Hà Thúc Sinh trong tang lễ Phan Xuân Sinh ở Houston ngày 4 tháng 3, 2024. Ông bạn thân thương của chúng ta hầu như đã mất thị giác.

■ Sau đây là ghi nhận của TÔ THẨM HUY.

Người mù viết văn

Sáng Chủ Nhật vừa rồi như đã thưa với chư vị, tôi đã đến thăm ông mù Hà Thúc Sinh. Anh không mù đến độ chỉ có một màn đen trước mặt, mắt vẫn trông thấy mọi vật nhưng mờ mờ, không rõ hình sắc. Và không cảm nhận được gần xa, depth of field. Tôi đứng trước mặt, đưa anh ly cafe mà hai tay anh khua qua khua lại như đang chạy trên phím piano một lúc mới chụp được. Và màu sắc thì trắng hay xanh cũng là như nhau: Ngồi cạnh nhau ở ghế salon sau nhà, nhìn xuống chân anh bảo: “Mình có đôi giày giống nhau. Mới mua đấy.” Đôi của anh màu trắng hơi có ánh nâu vàng, của tôi thì màu xanh thẫm. Để hôm nào hỏi anh xem thế gian có muôn màu sắc hay chỉ đen với trắng? Anh già sọm đi so với mấy năm trước nhưng vẫn nhanh nhẹn, vẫn chống gậy đi tung tăng đường phố, vẫn té lên té xuống. Chân anh bước nhanh, như vội vã, lại có dáng lão đạo như kẻ say rượu đang lao đầu về phía trước.

Anh đưa cho tôi một xấp giấy viết tay, chữ lớn, nhảy cách dòng, bản thảo chuyện “Người Mù” anh mới viết xong mấy hôm trước, lúc còn ở N. Carolina, nhờ tôi tìm giúp người đánh máy. Tôi hỏi: “Anh

viết bằng cách? Làm sao thấy nét mực mà viết chữ?” Anh chỉ lên khoe mắt trái: “Tôi phải nhìn nghiêng, từ cái góc mắt này, dùng kính lúp, rồi lần tay theo mép giấy mà viết. Tôi mới bắt đầu viết được gần đây, tập mãi rồi thì viết cũng được được. Tôi đang viết thêm mấy truyện ngắn. Vui lắm. Chứ không thì cứ nỡ người ra, cả ngày từ sáng đến tối cứ ở nhà trong rừng N.C. một mình buồn lắm. Về đây tôi sẽ viết thêm nữa. Có mấy anh ở gần vui lắm. Lại có con cháu quây quần, hết hần cơn trầm cảm.”

Ngồi uống cafe, ăn miếng bánh croissant, tôi kể anh nghe chuyện bạn bè cũ của anh gửi lời thăm hỏi, các anh Hoàng Thụy Hưng, Hoàng Xuân Sơn, chuyện anh Ng Lu nhắc lại việc anh đâm võ mặt viên Trung tá cố vấn Mỹ, chuyện nhiều người đọc sách, nghe nhạc của anh hỏi thăm về anh. Anh đặc biệt vui khi tôi bật điện thoại cho anh nghe chị Nhật Tân hát bài Mộng Về của anh, và hỏi thăm tôi chị là ai mà cất giọng hát hay quá. Tôi nói đôi lời tôi biết về cặp uyên ương Nguyễn Khôi Việt và Nhật Tân, tức nhà văn Nhật Nguyễn ở Slidell gần New Orleans. Anh nói có dịp đi New Orleans gặp “ca sĩ” Nhật Tân cho anh đi với. Tôi cũng đọc cho anh nghe bài thơ CHIỀU MƯA SAY RƯỢU TRÊN PHỐ TÂN BÌNH, CÙNG BẠN ĐI CHƠI XÓM mà anh Ng Lu mới đăng trên FB. Anh bảo đúng rồi, Nguyễn Lệ Uyên là Đoàn Việt Hùng. Và cười sung sướng.

Tôi ra về, để lại sau lưng một buổi sáng vui. Anh với theo, bảo tôi nói với mọi người là cho tôi xin lỗi không liên lạc với ai được, nhắn với Hoàng Thụy Hưng là đánh máy xong tôi sẽ nhờ gửi bài về cho Hùng. TTH

Hàng đứng: Thanh Hằng, Lữ Quỳnh, Phan Xuân Sinh, Phạm Văn Nhân, Tô Thẩm Huy. Hàng ngồi: Thiên Nga, Cái Trọng Ty, Lương Thư Trung, Lữ Kiều, Hà Thúc Sinh.

N&BH

Cứu trợ thời giả cầy

Miền cao, nơi cần lắm những tấm lòng, bất kể xuân hạ thu đông

Thời bây giờ, dù muốn hay không cũng phải thừa nhận, buồn bã mà thừa nhận, đó là thời giả cầy. Những gì nhìn thấy từ kiến trúc thượng tầng cho đến cơ sở hạ tầng đều đậm chất giả cầy. Khóc, cười, thương yêu, đạo đức, gương mẫu, chuẩn mực... đều có gì đó bất thường, không thật. Và đến khi chạm vào sự thật, thì những thứ thấy được ấy lộ rõ bộ mặt không thật của nó. Chuyện cứu trợ, từ thiện, nhìn kỹ, cũng giống như một sân khấu, trong đó, cả vai phản diện và chính diện đều có nước mắt, nhưng nước mắt khác nhau và cũng có cả nước mắt thật và nước mắt cố gắng chảy. Bởi trong thời đại này, con người đã quen với các phong trào, và các phong trào như một thứ cứu rỗi cho linh hồn tự do, một chỗ để xả mọi ức chế.

UYÊN CA
QUẢNG NAM - VN

Cứu trợ như thác đổ

Đó là nhận xét của anh Vụ, một người từng tham gia cứu trợ trong nhiều năm nay mỗi khi có thiên tai, anh chia sẻ thêm:

- Người Việt của mình cứu trợ rất buồn cười, nó giống như phong trào, mà phong trào này mới nhìn tưởng rằng tốt!

- Ý của anh là phong trào này có những điểm nào đó không tốt?

- Ở Việt Nam, dường như phong trào chi phối đời sống rất mạnh, bất kỳ chuyện gì cũng được phát động thành phong trào. Tôi còn nhớ những năm 1980 đến 1990, phong trào trong nhà trường còn ghê gớm hơn bây giờ, tuy không nhiều nhưng

rất ghê gớm!

- Dạ, xin anh chia sẻ thêm những kỷ niệm vui buồn về thời đó được không?

- Hồi tôi học cấp 1 và 2 là giai đoạn từ bao cấp sang mở cửa thị trường, nhưng quãng thời gian phong trào cổ động hàng tuần kéo dài tới năm 1990 kia. Cứ hàng tuần, thứ Bảy trong tuần đều

có, tức hôm nay khối này, mai khối khác, cũng có khi một lớp đi cổ động. Việc cổ động diễn ra theo trình tự nhà trường cấp cho mỗi học sinh một lá cờ đỏ sao vàng mini, một đĩa lớn con nhất cầm cây cờ đỏ sao vàng bụi nhất đi trước, một hàng nối theo cầm cờ đỏ sao vàng mini và cuối cùng là giáo viên. Hàng này vừa đi vừa hô theo người xuống ngón, tức lớp trưởng. Ví dụ như hôm nay cổ động cho kế hoạch hóa gia đình thì lớp trưởng sẽ xuống hai câu: 'Đảng Cộng sản Việt Nam quang vinh muôn năm!', cả đoàn sẽ hô theo 3 lần 'muôn năm, muôn năm, muôn năm!'. Sau đó hô tiếp: 'Vì sức khỏe gia đình, vì tương lai đất nước, mỗi nhà chỉ đẻ từ

một đến hai con', cả đoàn hô 'từ một đến hai con, từ một đến hai con, từ một đến hai con'. Có khi mệt quá chỉ hô 'hai con, hai con, hai con'. Vậy là giáo viên khiển trách. Vì cái này là kịch bản đã tập dượt rất kỹ trước khi đi. Cứ như vậy đi khắp xóm. Ngó vậy chứ hồi xưa lại vui, vì lâu lâu tụi tôi giỡn trò.

- Giỡn trò kiểu gì vậy anh?

- Thì thi thoảng có đùa đọc to: 'Nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam không có điện', cả đoàn hô 'không có điện, không có điện, không có điện!'. Hô khắp xóm cho đến khi thầy cô giáo quay trở lại đoàn (hầu hết các thầy cô giáo cho lớp trưởng đi, còn họ chớp thời cơ đi tán dóc hay đi đâu đó).

- Như vậy, các phong trào này kéo dài bao lâu, sau đó nó chuyển mình hay chết đi vậy anh?

- Các phong trào này kéo dài đến năm 1990, hết cổ động thì đến sinh hoạt đoàn, giai đoạn từ 1990 đến 2000 là mở rộng phong trào đoàn, đủ các hoạt động, hầu hết là vô thưởng vô phạt và vô bổ nhưng nó lại lôi kéo được rất nhiều, bởi thời gian này lượng thanh niên thất nghiệp rất cao. Đến sau này, mọi thứ thay đổi, nhưng hể cứ có bóng đá, có gì là đổ ra đường "đi bão". Trong số "đi bão" ấy, lực lượng đoàn viên địa phương và đoàn viên các trường đại học, trung học không phải là ít đâu! Và bây giờ, đến chuyện từ thiện, nhìn vào thấy

cũng hơi ngán ngẩm.

- Từ thiện hay cứu trợ? Và anh ngán ngẩm điều gì?

- Ngán ngẩm nhiều thứ, đương nhiên cứu trợ, từ thiện là việc tốt, ngay cả việc phát động được phong trào lá lành đùm lá rách là rất tốt. Nhưng một khi phong trào đó mang hơi hướm chính trị và có gì đó nhằm đánh bóng tên tuổi thì thấy chẳng ra làm sao cả. Trong đợt bão lũ miền Bắc này, có rất nhiều đoàn cứu trợ, từ thiện từ miền Nam, miền Trung đổ ra Bắc. Kết quả mới có vài ngày đầu mà có hàng loạt vấn đề xảy ra. Như vậy, rõ ràng là người ta làm không có mục tiêu, phương hướng và nhắm mắt làm theo phong trào

Một số đoàn đi làm từ thiện chỉ mang đến giao cho chính quyền địa phương, chụp ảnh, đăng lên đã trao. Việc này dẫn đến hàng hóa cứu trợ chất thành đống dư thừa ở những nơi tập trung, còn những nơi, những người thật sự cần thiết liệu có nhận được?

nên mới có chuyện bánh chưng thối phải mang đi chôn, nước uống có nơi quá thừa, có nơi không có, kêu khóc... Nhìn chung là lộn xộn, bởi vì nó là phong trào!

Nên cứu trợ ra sao?

Câu kết của anh Vụ khiến chúng tôi nghĩ đến một phương án cứu trợ, chúng tôi hỏi thăm Cha Hùng, một vị linh mục có nhiều năm đeo đẳng chia ngọt sẻ bùi cùng bà con Quảng Bình, Hà Tĩnh lúc thiên tai. Cha Hùng cho biết:

- Cứu trợ, đây là một công việc đòi hỏi phải chuyên nghiệp tuyệt đối chứ không đơn giản là tự phát.

- Thưa, ý Cha muốn nói đến đội ngũ chuyên nghiệp, hay tác phong chuyên nghiệp?

- Cả hai, đội ngũ chuyên nghiệp thì nhà nước phải

có, còn tác phong chuyên nghiệp thì các đoàn từ thiện và cứu trợ phải trang bị trước khi đi. Nếu không có những kỹ năng chuyên nghiệp thì đừng nên đi!

- Thưa Cha, thường thì cứu trợ là những nhà hảo tâm động lòng và quyết định lên đường bởi lòng trắc ẩn thôi thúc, liệu họ có kịp để trang bị tác phong chuyên nghiệp?

- Đó, vấn đề là chỗ đó. Tính chuyên nghiệp lớn nhất, cơ bản và xuyên suốt trong cứu trợ chính là lòng trắc ẩn thôi thúc.

Điều này là bản năng cao cả của con người. Cha mẹ sinh con, lúc chưa làm cha mẹ, họ đâu có tác phong chuyên nghiệp làm cha làm mẹ nào đâu. Nhưng khi sinh con, nuôi con, họ sẽ có ngay tác phong hết sức chuyên nghiệp. Vì sao? Vì lòng yêu thương và trắc ẩn

của họ được đánh thức, họ phải nghĩ ra một kế hoạch tốt nhất trong việc nuôi dạy con. Cứu trợ cũng vậy. Khi lòng trắc ẩn thôi thúc, sẽ có nhiều câu hỏi đặt ra, ví dụ như: Những người dân vùng thiên tai họ đang cần gì? Làm thế nào để đến với họ? Và quan trọng nhất là làm thế nào để sau khi đến với họ, mình trở về với tâm trạng thư thái?

- Thưa Cha, như vậy, theo Cha, kế hoạch đặt ra và yêu cầu cần có của một người cứu trợ là như thế nào?

- Một người cứu trợ, nhiều người cứu trợ, vấn đề đặt ra đầu tiên là tấm lòng, phải có lòng trắc ẩn, yêu thương và đừng bao giờ phát sinh lòng tham, dù trong bất kỳ hoàn cảnh nào. Khi anh đủ tỉnh táo thì mới sáng suốt được. Nếu không có tỉnh táo, lòng tham phát

sinh thì chỉ có a dua thôi. Nhiều người đi cứu trợ vì tham tiền, nhiều người đi cứu trợ vì tham danh, tôi thấy nhiều lắm!

- Làm thế nào để phân biệt cứu trợ vì tham tiền và tham danh thưa Cha?

- Có khi là tham cả hai nữa cơ. Những trường hợp mượn danh nghĩa cá nhân kêu gọi rót vào tài khoản cá nhân, sau đó mang đi cứu trợ tùy tiện và cất giữ số tiền không nhỏ trong tài khoản, dăm dúi, trong lúc cứu trợ thì diễn khổ, đứng trong nước lụt ăn gói mì tôm để chụp hình... Đâu nhất thiết phải đứng trong nước ăn như vậy. Nhiều kiểu lắm, diễn. Diễn để đánh bóng tên tuổi. Thêm nữa, tham tiền, hầu như họ chưa bao giờ minh bạch trong vấn đề tiền bạc. Còn một số tham tiền khác, không xuất hiện hình ảnh trên mạng xã

- Những chiếc bánh thiêu bị vứt bỏ ở vệ đường (trái) - ẢNH TN

- Một số bánh chưng (cứu trợ) bị vứt bỏ và đem chôn vì không được bảo quản đúng. NGUỒN AFAMILY.VN

hội nhưng họ phù phép tiền của người cho thành quà cứu trợ. Mà những trường hợp này thì hay gặp cảnh mâu thuẫn, tức quạ của họ mang đến giao cho cơ quan đoàn thể nhà nước, họ đi cho có chuyến đi chứ chẳng có đến với người nghèo thực sự. Vì nếu thực sự đến với người nghèo, họ có quyền yêu cầu cơ quan đoàn thể địa phương đó gọi người dân đến hoặc dắt họ đi để phát quà từng nhà, cái này trong luật có quy định đấy. Nhưng họ chọn cách khác. Vì ngay từ đầu đã có gian dối, dẫn đến gian dối xấu chuỗi.

- Dạ, còn trường hợp nào khác không Cha?

- Còn, trường hợp thất nghiệp, chẳng trách ẩn gì nhưng nghe có cứu trợ miền Bắc thì lên xe đi chơi, ra vừa được biết chỗ xử lý ra sao, lại vừa được nghỉ ngơi, ăn miễn phí và được có cái danh. Kiểu này thì các phong trào hơi bị nhiều đấy. Cuối cùng, khi họ tới, với một mớ quà mua tùy tiện, nhiều khi dân không cần nữa, họ cũng phát loa,

Bão lụt, lũ quét ... những lúc con người chờ đợi tình yêu thương từ đồng loại ...

cũng rùm beng đủ kiểu trên danh nghĩa đoàn thể, sau đó quà có đến tay người dân thực sự cần không thì họ không quan tâm. Dạng này bây giờ nhiều lắm!

Cùng suy nghĩ với Cha Hùng, Cha Nghĩa, một vị linh mục ở giáo xứ Hà Tĩnh, chia sẻ thêm:

- Đi cứu trợ, nếu đến ngày thứ ba, thứ tư sau thiên tai rồi mới đi thì đừng nghĩ đến kế hoạch

mang thật nhiều nước sạch nữa, mang một ít thôi, và cũng đừng mang lương khô, mì gói nữa.

- Vì sao vậy thưa Cha?

- Vì đã 3 ngày sau khi đi, nếu không có nước thì hoặc là người dân chết khát, hoặc là đã có ai đó mang tặng hoặc người dân tìm đường tự cứu, lương khô cũng vậy. Lúc đó, nên mang tiền và một ít đồ đóng hộp. Đừng vẽ vời ra, vừa mất tiền của

người nhận, họ tự mua sẽ tốt hơn. Họ chưa mua liền được thì mai mốt họ mua, vì về lâu dài, họ cần tiền để tồn tại.

Chuyện cứu trợ là một câu chuyện hết sức nhạy cảm và nhức nhối hiện nay. Bởi khi mọi thứ bị biến dạng thành kỹ nghệ và cả một hệ thống đang trình diễn trên nền kỹ nghệ đó thì thật khó mà nói được gì!

UC

✓ DỄ ĐỌC

✓ DỄ THẤY

✓ DỄ CẮT

✓ DỄ TÌM

RAO VẬT
TRÊN BÁO TRẺ

HIỆU QUẢ NHANH CHÓNG
TIẾT KIỆM THỜI GIAN & TÀI CHÍNH

ONLINE TRONG NGAY · [HTTPS://BAOTREONLINE.COM](https://baotreonline.com)

Hổ ăn thịt người

NGUYỄN MANH TUÂN phóng tác

Cách đồn đồn trà của tôi khoảng 3 chục cây số về phía Nam là rừng núi đá khá cao, kế tiếp với cánh rừng trùng điệp chạy dài tới dãy Trường Sơn. Trong khoảng cây lá rậm rạp trải rộng như biển khơi, loáng thoáng vài thung lũng nhỏ hẹp với mười nóc nhà sàn, mấy thửa vườn trồng bắp, khoai mì, của nhóm người Thượng chất phác.

Theo tôi, phong cảnh vùng này khá đẹp, khí hậu cũng tốt nữa. Giá không có nạn hổ báo thỉnh thoảng kéo tới phá phách, đời sống thổ dân thực thoải mái, dễ chịu.

Thực ra, đa số hổ báo sống tít trong cánh rừng tre, nhưng đôi khi một vài con vì lý do nào đó, lìa khoảng sơn cốc heo hút, lén lút sống gần buôn để kiếm ăn.

Đó là trường hợp con hổ cái tôi nói tới sau đây.

--oOo--

Chẳng ai rõ nó tới Tà-mun hồi nào, kể cả lão Kíp, tay thợ săn nổi tiếng gan dạ nhất vùng. Lão tới gặp tôi vào một buổi sáng giữa cơn mưa tầm tã:

- Thầy à!... Cái hổ nó bắt

người đó!...

Tôi rót cho lão ly rượu thuốc, thứ rượu để có ngâm vài vị thuốc bắc với cái mật gấu, được coi như thứ thần dược trừ cảm mạo:

- Bắt mấy người?

Đôi chút khiếp sợ còn phảng phất trong ánh mắt lão:

- Mới 5 ngày mà 3 người rồi...

Đó là điều tôi không ngờ ... Mãi sau này tôi mới biết, thành tích ăn thịt người của con vật còn ghê gớm hơn thế nhiều.

Nhưng ở Tà-mun, ngoài lão Kíp còn mười tay thợ

săn nữa, tôi nghĩ họ thừa sức hạ một con hổ, cho là hổ dữ đi nữa. Vả lại lão Kíp chỉ ghé chơi cho hay, chứ không thực sự nhờ tôi: mua việc làm gì cho mệt!

Tôi tặng lão ít thuốc lá vụn rồi dặn chiếu lệ:

- Chừng nào hạ được con cọp, cho tôi tới coi nhé!

Lão cười gượng:

- Cái đó còn nhờ trời... Quá lắm, dân làng tới đón thầy về buôn ít bữa, được không?

Tôi cho là lão nói bõn, đề cao tài thiện xạ của tôi trước khi về, nên cũng chẳng chú ý tới nữa.

Câu chuyện khởi sự từ bữa con hổ cái đang sống thoải mái trong cánh rừng giữa đám hươu, hoẵng nấn nà, không may đụng đầu với một con nhím ... Kết quả là hổ ta bị chột một mắt, và hơn 5 chục lông nhím như đám gai sắt, cắm sâu vào lớp thịt dày, mềm như thứ gỏi mứt dưới gan bàn chân phải. Con vật cố lấy răng nhổ gai, nhưng chỉ làm vết thương loét thêm, rồi mừng mủ... Thế là nó đành nằm chúi trong bụi, liếm chân. Đau nhức, bực bội, rồi đói mỗi khi nó trở nên dữ tợn ghê gớm.

Một người đàn bà Thượng

tình cờ tới cắt cổ gianh sát bụi gai bị nó tát chết... Mùi máu tươi, hương vị ngọt ngào của thứ thịt mềm, mịn thớ, ngon hơn thịt hoẵng làm con thú đang lúc đói bất thêm... Nó ăn gần trọn xác chết trong 2 ngày liền.

Qua bữa sau, con vật lại hạ thêm một người tiểu phu và đứa bé kiếm củi. Nó tha 2 miếng mồi ngon này giấu kín trong bụi để ăn dần.

Ngay từ lúc đó lão Kíp đã cho tôi hay, nhưng phải đợi tới khi nạn nhân thứ hai mươi tư bị hổ vô chết, dân trong buôn mới chịu tới kiếm tôi.

Công việc tôi phải giúp họ chẳng dễ dàng chút nào: tôi chưa sẵn loại hổ ăn thịt người bao giờ, nên dẫu kinh nghiệm gì, còn cánh rừng quanh Tà-mun, bát ngát như biển, biết đâu mà lần. Thà tìm cái kim trong đồng rơm còn đỡ khổ hơn!

Nhưng tôi chẳng có cách nào từ chối: phần vì uy tín của người Kinh, phần vì tôi không nỡ thấy cả một buôn Thượng mất ăn mất ngủ vì một con hổ.

Có 3 người tới đón tôi, họ khuôn vác hành lý sừng sần và dẫn đường luôn thể. Qua chặng đường rừng 16 cây số, chúng tôi tới một lán gỗ bỏ không: đây là nơi trú ngụ của nhóm người khai thác lâm sản trước kia; giờ họ kéo về xuôi nên mấy căn nhà sàn khá vững chãi,

lúc này trống trơn. Đêm ấy, tôi cho đốt đồng lửa thực lớn ngay dưới sàn; hơi nóng tỏa qua khe gỗ, làm tan khí lạnh sơn cước; một gã Thượng ném vào đồng lửa vài cành long não, mùi khói thơm bốc lên ngào ngạt:

- Cái khói này chống rét rừng đó thầy Hai!

Tôi ngủ thiếp đi lúc nào không hay; chừng mở mắt dậy, mặt trời đã mọc cao, sương núi tan gần hết. 3 gã Thượng im lặng ngồi bó gối hút thuốc, tôi có cảm tưởng họ không chợp mắt lúc nào thì phải.

Từ đây tới Tà-mun còn khoảng mười cây số nữa; có vài đoạn dốc nhưng băng qua toàn rừng thưa, tương đối dễ đi hơn. Tôi cho 3 người Thượng về trước, báo tin cho người trong buôn rồi lững thững tới sau, vừa ngắm phong cảnh. Thực ra, tôi không sao theo nổi nhịp bước của họ, hai bắp chân mỏi rã rời, còn toàn thân ê ẩm như người bị đòn. Có lẽ từ lâu tôi chưa đi bộ chuyển nào xa như vậy...

Được khoảng nửa đường, tôi gặp toán lính đồng chừng hơn chục người: họ đi tuần qua Tà-mun bữa trước. Viên cai thấy tôi đi một mình thì lạ lắm; ông ta trợn mắt, miệng tròn vo:

- Thầy coi chừng hà!... Khắp vùng này không ai dám đi đâu một mình... Con cọp này không phải loại cọp thường, thầy biết

không...

Ông ta thuật cho tôi nghe một hồi, những chuyện rừng rợn về con cọp Tà-mun thù ghét với những huyền thoại quái đản của con hổ cái què quặt, bắt đắc dĩ bắt người ăn thịt này, nhiều chi tiết đặc biệt khiến tôi cười thầm.

Dù sao câu chuyện của viên cai già cũng phản ảnh phần nào nỗi lo lắng của dân trong vùng: ban ngày chẳng ai đi đâu một mình, còn vừa chập tối, nhà nào nhà nấy gài cửa cho kỹ.

Tôi cảm ơn rồi tháo súng trên vai, lên đạn, cầm sẵn trên tay cho ông ta yên lòng đôi chút.

Vượt qua con dốc uốn lượn ven rừng thông, tôi chợt nghe tiếng the the của một con bé giồng trâu: con nhỏ chừng 8, 9 tuổi, đang cố gắng lúi lắt từ bãi cỏ xanh muốt dưới chân dốc lên đường. Tôi chạy lại giúp nó một tay; hai chúng tôi, người đùn, người đẩy, mãi rồi con vật to lớn, kình cang có cặp sừng cánh ná bóng loáng như gỗ mun, cũng lên tới mặt đường.

Tôi mỉm cười nhìn nó:

- Trâu ăn trộm hay sao mà khó chăn vậy?

Con bé chau môi nhìn tôi, lộ vẻ không bằng lòng:

- Trâu nhà cháu nuôi mà!

Tôi làm lành với nó:

- Nói rồn đó ... Vậy chứ cháu giồng đi đâu đây?

- Đem qua cho chú cháu mượn... Trâu của chú cọp vô rồi... Vô bữa qua.

Tôi nghĩ thầm: Vị tất con cọp Tà-mun. Ít khi cọp quen mùi thịt người còn nghĩ tới bắt trâu ... Nhưng biết đâu đây!

Trong khi tôi suy nghĩ miên man, con bé ngấm tôi từ đầu đến chân rồi tò mò nhìn khẩu súng sần:

- Ông tới giết hổ hả?

Tôi cười:

- Thì cũng tính vậy...

Nó lắc đầu:

- Vậy sao ông không tới thẳng chỗ con trâu chết?

Tôi xoa đầu nó:

- Để đi với cháu tới nhà chú cháu rồi sẽ hay...

Con bé bằng lòng lắm... Nó sợ cọp, chắc vậy mà không dám nói ra. Bây giờ có tôi, nó vững tâm phần nào. Đi được một quãng, tôi gọi chuyện:

- Cháu không nghe con hổ dám bắt cả người sao?

- Có chứ... Cọp bắt bà Siu, ông Rang... với bao nhiêu người trong buôn mà.

- Vậy sao cháu dám chăn trâu một mình ... Bố cháu đâu?

- Ông đau ... Rét hành.

- Anh cháu làm rầy hả?

- Cháu không có anh... Có, nhưng chết lâu rồi, cũng như không.

- Thế mẹ cháu?

- Bà nấu cơm ...

Như vậy, con bé mỗi mình vượt chặng đường vắng

hoe với con trâu... Hai miếng mỡ ngon cho cạp đôi... Trong khi đó, người lớn chẳng ai dám thò ra ngoài, có đi đâu cũng tùm 5 tùm 3. Chúng tôi theo lối mòn tới nếp nhà tranh sau hàng rào nữa. Con bé gọi chú ra đón trâu. Có tiếng người vọng ra từ sau tấm cửa liếp:

- Cột trâu vào cột giậu cho chú rồi về ngay đi...

Tôi cột giúp nó, có ý đợi xem ông chú có ló đầu ra chẳng... Nhưng không thấy động tĩnh gì, căn nhà êm ru!...

Trên đường về tôi hỏi đứa bé:

- Ta đi coi chỗ trâu chết được không?

- Được chứ... Cháu đưa tôi đó, nhưng cháu biết...

- Chắc bữa đó trâu đang ăn cỏ một mình nhỉ?...

Con bé lắc đầu:

- Đâu có... Có cả bầy nghé chớ... Nhưng nó đứng gần bụi tre nhất.

- Thế ra cạp vô mỗi giữa ban ngày sao?

- Vào sáng sớm, mặt trời vừa mọc mà...

Đi khoảng non cây số, con bé chỉ vào con đường mòn dẫn tới ven rừng:

- Đó ... Chỗ khóm tre đó... Con trâu bị vện gãy cổ rồi cạp kéo luôn vào rừng... Ghê quá!

Con bé nhắm mắt, le lưỡi, ra vẻ sợ hãi. Tôi dẫn nó về nhà rồi quay lại lối mòn. Có vết chân đàn trâu chạy tán loạn; nhưng từ

sau bụi tre, tôi nhận rõ dấu cạp tha mỗi.

Phải len lỏi qua các khóm gai tới vài trăm thước nữa, mới trông thấy xác con trâu; con vật còn nguyên vẹn, vết máu ở cổ màu tím nâu, đen những ruồi nhặng. Thân hình co quắp của nó nằm ngay dưới chân một mô đất cao chừng 7, 8 thước, cách hẻm núi khoảng 10 trượng. Một cây táo gai khá lớn, vươn lên trong bụi tầm xuân, khoảng giữa mô đất và hẻm núi, là chỗ ngồi rình cạp rất tốt, tôi nghĩ vậy.

Hồi này không có trăng, hổ từ hẻm núi mò ra kiếm xác trâu vào lúc chạng vạng tối, nếu núp xa, chắc khó hạ quá!

Tôi quan sát thực kỹ ven rừng trước khi về Tà-mun.

Người đầu tiên ra đón tôi là lão Kíp. Tôi hơi ngạc nhiên thấy lão mất hẳn vẻ tỉnh táo mọi khi. Lão đỡ cây súng trong tay tôi:

- Đã tưởng thầy không tới chứ ... Lo quá!

Tôi cười:

- Chắc lão sợ cạp vô tôi...

- Đâu có... Nhưng lâu nay, cả buôn chẳng ai dám đi đâu một mình.

Rồi lão thuật cho tôi nghe những chuyến rình cạp của nhóm thợ săn trong buôn.

Họ thất bại là phải; vì lần nào họ cũng phát quang các bụi rậm quanh chỗ hổ vô mỗi để nhắm bắn cho

đễ, rồi lại dựng sào, ngồi rình cả 3, 4 người ... hỏi hổ nào còn léo hánh tới!

Lão Kíp bập hơi thuốc dài, lắc đầu:

- Vẫn cái con hổ què... Tôi biết vậy mà không sao hạ nổi, mới bực!

Tôi cho lão hay ý định của tôi:

- Đêm nay tôi leo lên cây táo, lão tính sao?

Ý nghĩ táo bạo đó làm lão giật mình:

- Chớ ... Chỗ đó trống quá mà ... Để tôi cho dựng chiếc chòi tre, tốt hơn, thầy đợi đêm mai, vội gì!

Tôi lắc đầu:

- Không sao đâu!... Giá con hổ từ trên núi xuống, chắc nó thấy tôi ngay... Đằng này tôi biết nó từ hẻm núi ra, tôi sẽ thấy nó trước.

- Để thầy nghỉ mệt đã... Mai hãy hay.

- Đâu được ... Lỡ đêm nay vài con gấu đánh hơi thấy mỡ là tan hết con trâu, lại phải chờ hàng tuần ... Lão thấy không?

Lão không nói gì thêm, nhưng sửa soạn cho tôi bữa cơm ngon lành và pha ấm trà thực đặc để tôi rót vào bình thủy đem theo.

Tôi len lỏi khá công phu mới vượt nổi hàng rào tầm xuân. Thứ cây ẻo lả này khi quán vào nhau, đan với cành lá táo, đã trở thành thứ áo giáp đặc biệt che chỗ cho thân táo khỏi bị lợn rừng hay bò

tốt cạp gãy.

Kiên nhẫn mãi rồi tôi cũng tìm được một thế ngồi khá thoải mái, nửa trên chạc ba nửa trên bụi tầm xuân. Chờ tôi yên vị đầu gối, lão Kíp và 3 trai tráng đi theo, mới trở về. Lão đưa cho tôi miếng ngải bằng ngón tay cái:

- Thầy giắt cái này vào người... Khỏi lo sương đêm với muỗi rừng.

Tôi chẳng tin chút nào, nhưng cũng cầm lấy cho vào túi, làm vui lòng lão. Mùi ngải thoảng ra, thơm nồng và cay.

Trước mặt tôi đồi núi thoải thoải, phía sau là hẻm sâu. Con ác thú từ trên đồi xuống sẽ nhận thấy tôi ngay, nhưng nếu ở hẻm núi mò ra, con vật chỉ có thể nhìn thấy tôi khi tới sát con mỡ, lúc này nằm phơi chiếc bụng nâu nhạt cách tôi chừng 6 thước.

Tôi ngồi yên vị trên cây từ 5 giờ chiều. Khoảng một giờ sau, có tiếng con hổ, một thứ hoẵng cao nguyên, cặp sừng nhỏ xịu, uốn cong như lưỡi câu kêu the thé. Tiếng kêu ré lên rồi nhỏ dần, mất hút về phía Tây. Tôi độ chừng con vật thấy lạ nên bỏ chạy... Có thể hổ tới chẳng?

Những phút đợi chờ tưởng chừng vô tận!

Đêm xuống một cách chậm chạp, sương rừng giăng mắc tứ phương, rồi cả trái đồi trước mặt tôi biến mất hồi nào. Trong

bóng tối mỗi lúc một dày đặc, tôi chỉ còn thấy vệt trắng nhạt như chút bóng mờ dưới bụng trâu.

Chợt có tiếng cành khô gãy ngoài hẻm núi. Tôi có cảm tưởng ai bước thực nhẹ trên lớp lá khô ngay phía sau lưng. Một phút sau, đầu đẩy hoàn toàn yên lặng. Lâu lắm mới thoáng nghe cành lá rung động. Không chừng con hổ mò tới ngay dưới gốc cây táo gai!...

Mây đen kéo từ ban chiều làm trời đêm tối mờ. Tôi cố chống mắt vẫn không trông thấy gì. Lúc con hổ đến sát xác trâu tôi đâu hay: phải đợi lúc nghe tiếng thở phì phì, tôi mới chắc chắn nó tới. Tôi biết giống hổ mỗi khi gặp con mồi chết từ lâu, bao giờ nó cũng cẩn thận đuổi sạch lũ ong rừng - thứ vò vẽ có vằn đen ưa ăn thịt chết - rồi mới vào tiệc. Dù ban đêm cũng vậy: thường thường giống ong bỏ đi ngay lúc mặt trời lặn, nhưng cũng có nhiều con ăn no quá không bay lên được. Có tiếng sột soạt rõ hơn: có thể đó là con hổ đẩy xác trâu sang một phía, tôi đoán chừng con vật sẽ nằm phía sườn trái về phía tôi.

Trước đây, tôi hy vọng trời có vài ánh sao... Như vậy còn bắn phỏng chừng được. Đàng này tối như bưng lầy mắt, tôi chẳng còn cách nào khác hơn là tin vào thánh giác của mình vậy!

Tôi ghì chắc báng súng

vào vai, hai khuỷu tay tì vững trên đầu gối, khẽ đưa nòng súng về phía tiếng động ... Tôi nghiêng tai phải, lắng nghe ... Cho là mình nhầm cao quá, tôi hạ nòng súng chừng một hai phân ... Đắn đo mãi tôi mới nổ súng... Roạt!... Như vậy là con hổ vọt qua mô đất mất rồi ... Tôi đoán chừng nó chỉ cần nhún hai cái là lên tới đỉnh... Có tiếng lạt sạt rồi êm rơ ... Một là con ác thú biến mất, hai là chết lản ra đó ... Tôi đợi một lúc lâu mới dám hạ súng xuống. Đúng vào lúc đó có tiếng gầm nhẹ, gần như tắc nghẹn trong họng: lần này tôi hết thắc mắc, rõ ràng con hổ còn sống nhẩn ... Tệ hại hơn nữa, chắc chắn nó trông thấy tôi bó gối trên cây táo gai!

Chỗ tôi ngồi cách mặt đất khoảng 4 thước, nhưng lâu dần, đám tầm xuân rũ xuống, còn chừng hơn 3 thước; hai chân tôi lúc buông thõng, lại thấp hơn thế đôi chút.

Vậy mà cách tôi vài trượng, gầm gừ con thú dữ vào bụi nhất, có thể công con ghé, vượt hàng rào nửa cao vút như chơi ... Lại là thứ hổ đã quen ăn thịt người!

Ngay giữa ban ngày, đứng gần con hổ cho rằng nó chưa trông thấy mình chẳng nữa, tay thợ săn gan dạ đã thấy rợn người. Còn nói gì lúc này... Tứ phía đen như mực, lại biết chắc con hổ

đang rình mình, tôi nghĩ chừng tim muốn rời khỏi lồng ngực mất!

Để trấn tĩnh, tôi nghĩ rằng ít khi hổ vồ người trừ khi cần mồi hay bị khiêu khích. Con vật trước mặt tôi có cả một con trâu, đủ ăn 3 ngày, chắc nó chẳng cần vồ tôi làm gì cho mệt!... Nhưng nghe tiếng sột soạt đầu đó, hình dung con hổ đang bực tức đi đi lại lại, tôi vẫn thấy ớn lạnh phía sống lưng.

Trời nổi gió ... Con hổ buông vài tiếng gầm rồi rạc mỗi lúc một xa dần. Khi lác đác có vài giọt mưa rơi, tôi biết chắc con vật biến mất vào hẻm núi.

Mưa kéo dài tới gần sáng. Nhờ chiếc áo mưa và bình trà nóng, tôi không hề hấn gì, nhưng cả người mỗi nhừ.

Lão Kíp tới đón tôi ngay lúc tảng sáng. Chúng tôi lại gần xác trâu lúc này bắt đầu chường, lớp da mìn căng như mặt trống. Lão Kíp chỉ vào vết răng hổ vừa ngoạm vào thịt:

- Thầy coi, nó chưa kịp ăn mà!

Lão tìm ra lỗ đạn cách đó chừng hai phân, reo lên:

- Hoài huẩn!... Chỉ chút xíu là nó nát sọ, thầy coi này...

Tôi thấy lão không nói ngoa: lần đầu tiên bắn mò theo tiếng động, phát súng của tôi không đến nỗi dở ... Nhích về bên

phải vài phân là tôi hạ nó rồi ... Tôi đâm tiếc hùi hụi.

Trên lớp đất màu đỏ gạch, còn rành rành vết chân cạp, tiến thẳng vào hẻm núi. Tôi quay lại lão Kíp:

- Nghỉ ngơi một chút rồi ta kiếm nó, lão nghĩ sao?

Lão cười, nhe hàm răng ám khói thuốc, vàng khè:

- Chỉ lo thầy mệt thôi... Tôi đâu ngán!

Trên đường về, lão chỉ dẫn tường tận cho tôi địa thế vùng này: hẻm núi uốn khúc theo vách đá dẫn tới sườn ngọn đồi phía Tây, giáp với giòng sông nhỏ, lúc này nước dâng cao vì trận mưa đêm qua. Như vậy chỉ việc chia làm hai toán, một đồn từ trên đồi xuống, một xua từ hẻm núi lên, chúng tôi có nhiều hy vọng thấy dấu vết ác thú.

Tôi ngủ mê mệt hết buổi sáng, nhưng khi tỉnh dậy lại khỏe khoắn hơn trước. Tôi đã lo bị cảm mưa ... Miếng ngải của lão Kíp có lẽ ảnh hưởng tới cơ thể mà tôi không hay cũng nên.

Chúng tôi kéo nhau đi ngay lúc gần trưa. Tôi băng ngang hẻm núi, còn nhóm thợ săn vòng lên đồi.

Thực là một ngạc nhiên chẳng thú vị cho tôi chút nào: hẻm núi tưởng quang đãng lại chỉ chít những bụi rậm, có chỗ dốc thẳng đứng kéo dài

cả trăm thước. Tôi vừa đi vừa nghe ngóng ... Địa thế này, con cộp có thể bắt ngờ chồm tới lắm. Phải hơn tiếng đồng hồ tôi mới tới chỗ vách đá bích lập, phía dưới là giòng sông, nước réo ào ào, đúng như lời lão Kíp. Có tiếng ruồi nhặng vo ve quanh đó ... Tôi tìm ra nửa thân con nhệ trong bụi cỏ gianh. Thuận chân, tôi hất tảng thịt bắt đầu có mùi đó xuống phía dưới. Khối thịt không rớt ngay xuống sông mà vướng vào móm đá cách mặt nước non 10 thước.

Tôi rẽ sang phía trái, vạch lau lách leo lên đồi.

Từ xa vọng lại tiếng la hét của bọn thợ săn. Hiển nhiên họ cũng như tôi, chẳng ai thấy dấu vết con hổ què đầu. Chúng tôi dừng lại phía sườn đồi bên trái, ngồi đón gió mát dưới gốc khóm tre lặc ngà, gai góc tua tủa... Ít ra, ngồi đây chúng tôi khỏi sợ hổ vọt ra bắt ngờ!

Tôi đang tính bàn với lão Kíp về chuyện rình cộp đêm nay, bỗng tôi có cảm tưởng lão vừa thấy chuyện gì khác lạ: Lão dăm dăm nhìn ra phía sau lưng tôi ... Quay phắt lại, tôi cũng ngây người như lão: ngay dưới chân đồi, cách chúng tôi chừng 4 trăm thước, trong khoảng rừng thưa sát ven sông, con hổ cái đang lững thững bước một, tiến lại phía dòng nước.

Nó còn cách bờ sông gần 3 trăm thước, ẩn hiện thấp

thoáng giữa những bụi sim và cỏ gianh... Chúng tôi không dám nhúc nhích, sợ nó thấy động lẫn mắt, lại mất công tìm nhọc ... Tôi vừa nhìn con vật, vừa quyết định nhanh chóng: đợi nó bước tới rặng cây bạch dương giáp ven sông là tôi trườn thực nhanh tới chỗ vách đá, chĩa súng xuống...

Tôi ra hiệu cho nhóm thợ săn ngồi yên: đây là dịp may mắn độc nhất trong ngày của tất cả chúng tôi, ai cũng biết vậy.

Một phút rồi hai phút... Hình thù vàng vắn đen của con thú khuất vào rặng cây... Tôi chạy thực nhanh xuống sườn đồi, người gập làm đôi luôn qua hàng rào tầm xuân cong vút như con đường hầm ... Vừa tới vách đá, tôi chợt nghe tiếng xương gãy răng rắc: con hổ đã nhanh chân vọt đến chỗ thân ghé bị tôi hất xuống đó, ngốn ngấu bù lại bữa ăn hụt đêm qua.

Tôi chưa biết nên hành động ra sao: nếu con vật ăn xong, đi ngược lên đồi, tôi nổ súng dễ dàng; nhưng nếu nó biến vào hẻm núi, tôi đành chịu... Ngồi trong bụi nghe tiếng nhai xương rau rầu, tôi để ý tới lối mòn dài chừng vài chục thước ăn thẳng tới bờ sông ... Tôi có thể mò theo đó tới gần con vật được.

Đúng vào lúc tôi nhòm dậy, lão Kíp chạy tới: lão đưa cho tôi chiếc nón vướng vào bụi tầm xuân

khí tôi băng ngang đó. Tôi vừa cảm động vừa bức mình ... Trong lúc vội vã, tôi nhảy lao vào giữa bụi mây, ra hiệu cho lão nghe phía dưới ... Mặt lão tái dần ... Tôi nghĩ chừng lão cố gắng lắm mới không vắt giò lên cổ mà chạy.

Tiếng nhai thừa thốt rồi im bặt.

Bàn tay tôi nhóp nhép mồ hôi; phải chờ đợi lâu nữa chắc tôi run tay không bắn nổi cũng nên... Mãi 5 phút sau tôi mới thấy bóng con vật hiện ra sau rặng bạch dương. Nó có vẻ què một chân thật, nhưng dáng dấp vẫn uyển chuyển lạ lùng ... Tôi hy vọng có thể lựa cho đường đạn lách qua khe cây để trúng đích ... Nhưng súng vừa nổ, tôi bàng hoàng thấy con vật vọt thẳng về phía tôi ... Lúc đó tôi chưa hay viên đạn trúng ngay thân cây sát đầu con hổ, mà nó chợt mất trái, nên không trông thấy tôi ... Nghe tiếng nổ, nó hốt hoảng quay lại, chạy quàng vạy thôi!... Còn tôi, yên trí là con vật chồm đến vô tôi ... Những trường hợp này tôi đã có kinh nghiệm: tôi quỳ gối, chờ cho thân hình gập bấp của nó tới cách chừng 3 thước mới nhả đạn vào khớp xương vai trước ...

Sức dội của cỡ đạn lớn bề chệch đà nhảy của con vật ... Nó học lên, rướn mình... rơi tòm xuống dòng nước phía dưới. Trên cao nhìn

xuống tôi thấy rõ nó nằm ngửa, giữa làn nước trong vắt bắt đầu nhuốm hồng ...

Tôi ra hiệu cho lão Kíp: lão chạy lại cẩn thận ngó kỹ rồi nhảy dựng lên:

- Chết rồi ... Hổ chết thực rồi ...

Lão bắn thêm 3 phát liên để báo tin mừng.

Chỉ nửa giờ sau, con hổ đã được cả chục người khiêng về Tà-mun. Lúc đó tôi mới nhận ra nó chợt mất và có hàng năm chục gai nhím trong bàn chân phải ... Què quặt như vậy nó chỉ còn cách bắt trâu bò và người để sống, đó là chuyện dĩ nhiên.

Mỗi lần hạ được hổ ăn thịt người, tay thợ săn nào cũng cảm thấy thích thú đặc biệt, cái thích thú của kẻ hoàn tất một công việc khó khăn cần thiết... Không những vậy còn có cái thoải mái được chút kiêu hãnh đã thắng một kẻ địch dũng mãnh ngay trong giang sơn của hắn...

Nhưng riêng tôi, ngoài những cảm giác phức tạp đó, tôi thoáng nghĩ tới con bé giồng trâu bữa qua... Tôi hãnh diện đã trả lại cho khoảng đất heo hút này nếp sống êm đềm cổ hữu của nó, để cho những mái đầu thơ ngây có thể nhởn nhơ ngoài ven rừng, không sợ bị vùi trong bụng cộp.

NMT phóng tác

Trần Vũ đánh máy lại tháng 8-2024 từ tuyển tập 15 Truyện Săn Bắn của Nxb Sống Mới in tại Sài Gòn trước 75.

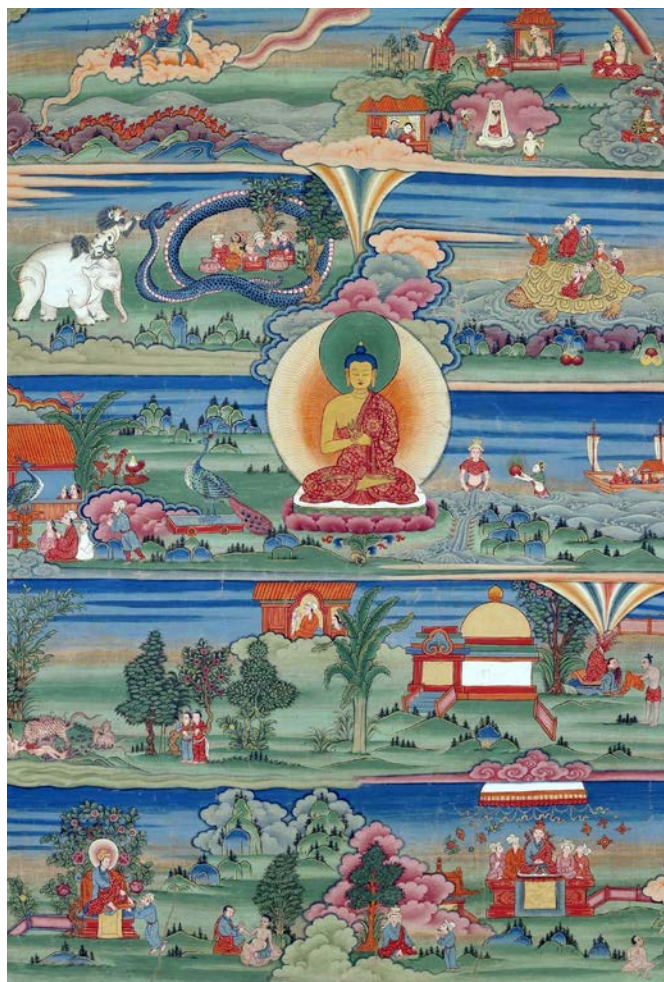
Trước khi Disney biến những chuyện Cô bé Lọ Lem, Bạch Tuyết, Người Đẹp và Quái Thú thành các bộ phim hoạt họa làm mê hoặc trẻ em trên toàn thế giới, thì chúng đã là những câu chuyện đầu tiên được viết xuống và gắn với thể loại truyện cổ. Tuy nhiên, trước khi được ghi chép lại, những chuyện về quái vật huyền bí, công chúa bị giam trong tháp và những mẹ kế ác độc đã lan truyền ở các khu vực khác nhau trên thế giới, và được thuật lại bởi nhiều người kể chuyện khác nhau trong truyền thống truyền miệng, cũng như chịu sự thay đổi và thêm thắt mỗi khi nền văn hóa, xã hội và cá nhân điều chỉnh câu chuyện theo sở thích và hoàn cảnh của họ. Khi chuyện bắt đầu được viết lại, những người ghi chép chỉ là những người sưu tầm, chứ không phải là những người sáng tạo ra các chuyện.

Thuật ngữ “fairy tale” truyện cổ được hình thành vào thế kỷ 17. Khi nhận diện các câu chuyện có những yếu tố pháp thuật, huyền thoại và đạo đức, cùng với sự xuất hiện của các sinh vật dân gian (như tiên, yêu tinh, người khổng lồ) và động vật biết nói, chúng ta có thể thấy cách thức mà những truyện cổ tích này bắt đầu, phát triển, và làm sao mà chúng vẫn luôn hấp dẫn và trường tồn.

KỶ 1

Bản sinh kinh (Jataka Tales) Ấn Độ, khoảng thế kỷ 6 TCN

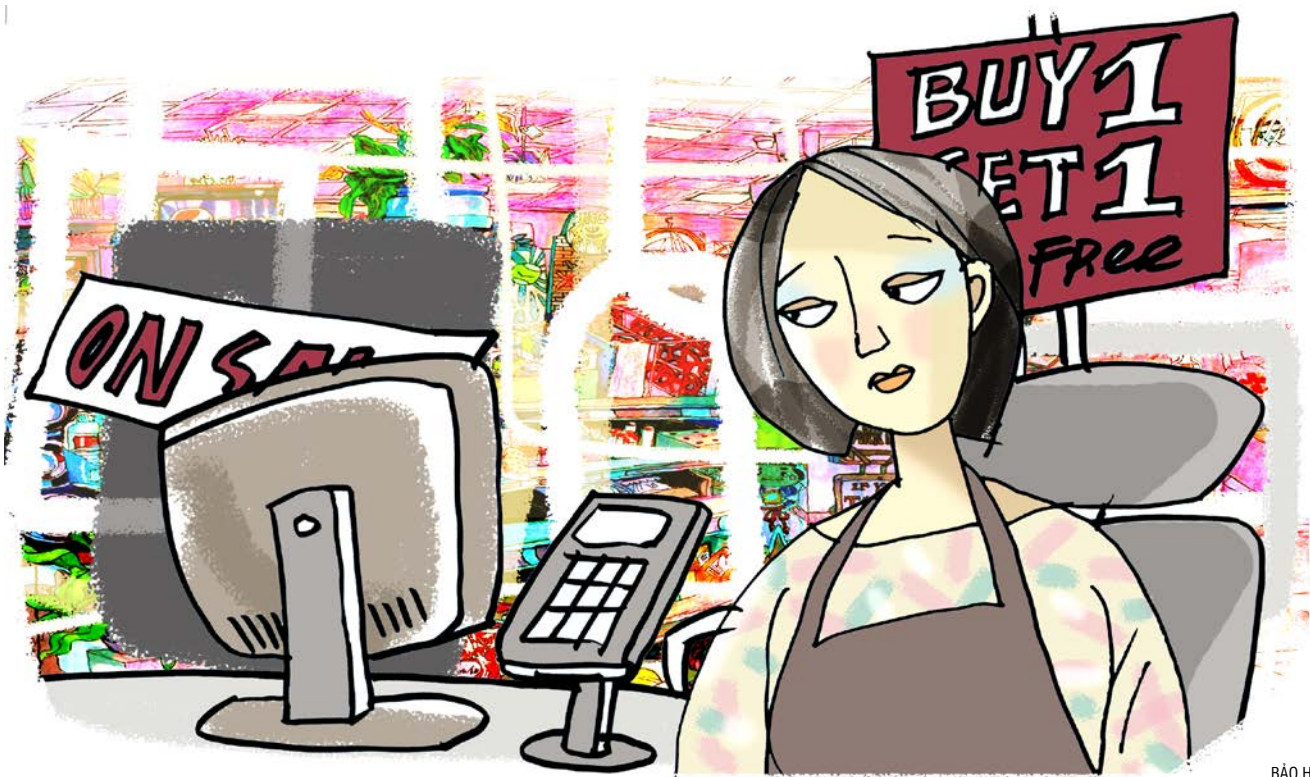
Là một phần trong bộ kinh Puli của văn học thánh thiêng Phật giáo, Bản sinh kinh là một trong những câu chuyện cổ xưa nhất thế giới có thể được coi là chứa đựng các yếu tố của thể loại mà sau này sẽ được gọi là ‘truyện cổ’. Người ta tin rằng những chuyện này ban đầu được chính Đức Phật kể lại, Bản sinh kinh kể về những kiếp sống trước của Đức Phật, và giống như nhiều câu chuyện khác thuộc loại này, chúng được truyền miệng qua nhiều thế hệ trước khi có người quyết định ghi chép lại. Trong những chuyện này, Đức Phật xuất hiện dưới nhiều hình dạng khác nhau, bao gồm cả con người và động vật, và mỗi câu chuyện đều chứa đựng một bài học đạo đức có thể rút ra từ các sự kiện được miêu tả. Giống như các hình thức khác của truyện cổ, chẳng hạn như các truyện ngụ ngôn của Aesop, đạo đức đóng vai trò trung tâm trong Bản sinh kinh. Thậm chí có một số chủ đề xuất hiện trong truyện ngụ ngôn của Aesop (xuất hiện cùng thời kỳ) cũng được tìm thấy trong bộ sưu tập truyện cổ này của Ấn Độ.

Với số lượng khoảng 550 truyện, bộ sưu tập Bản sinh kinh lớn hơn nhiều so với hầu hết các tuyển tập truyện dân gian xuất hiện sau này. Những câu chuyện này nhằm truyền đạt trí tuệ và đức hạnh, đồng thời giải trí qua nhiều nhân vật thú vị, từ loài khỉ, các linh hồn cây cối, cho đến những sinh vật quý dữ. Bản sinh kinh được Phật tử trên toàn thế giới đặc biệt tôn trọng.

(THEO HOW IT WORKS)

(còn tiếp)

BẢO HUÂN

Chuyện ở cửa hàng

LƯU HUỖNH
SÀI GÒN, VN

Cửa hàng nhỏ vào buổi trưa cuối tuần mà vẫn chỉ có lác đác vài người ra vô.

Nhỏ Giang ngồi ngáp lên ngáp xuống ngay quầy tính tiền không biết bao nhiêu bận. Chú bảo vệ già bên ngoài lảng xằng đón khách, dắt xe, gửi thẻ ... Thằng hoặc mới lại có một hai người ghé vào nên chú khỏe lắm, phục vụ khách rất nhiệt tình. Không như mấy nhân viên giữ xe trong quán cà phê, shop quần áo trong

thành phố mà Giang hay đi với bạn; những nơi đó đông đúc đến mức bảo vệ phát mệt, chỉ ngồi một chỗ nhìn, hát hàm chỉ chỗ rồi khách tự xếp xe, tự ra lấy thẻ gửi... Giang ngáp xong, nó len lén liếc nhìn anh Thái trưởng ca, sợ bị phát hiện. Khách cũng ít, nên Thái cũng không có gì cần giải quyết, không cần phải kiểm tra gọi điện đặt thêm hàng. Thái ngồi tụt vào một góc, né hướng chiếu của chiếc camera an ninh mà bình thản đánh

game trên điện thoại.

Giang lại ngáp thêm lần nữa, gần 12 giờ, giờ lẽ ra phải mua sắm nhộn nhịp, chuẩn bị cho bữa cơm trưa cuối tuần cho gia đình mà cái cửa hàng nơi nó làm vẫn cứ vắng vắng thế nào. Nó rầu thúi ruột, không khéo nó và cả nhóm lại phải móc thêm tiền túi để mua hàng cho đủ chỉ tiêu của ngày hôm nay...

Giang vừa học xong lớp 12 thì thi rớt đại học. Nên thay vì như mấy bạn cùng xóm tiếp tục

vô thành phố học tiếp, nó đành ở lại vùng quê ngoại thành này kiếm việc làm, chứ cũng chẳng thiết tha ôn luyện gì cho kỳ thi năm tới. Quanh chỗ Giang thiếu gì nhà máy, công ty, khu công nghiệp ... chỉ cần có bằng phổ thông trung học như nó là đã xin được một công việc lao động bình thường. Gọi là huyện ngoại thành chứ chỗ nó ở quê không ra quê, phố không hẳn phố, cứ sần sần quăng giữa. Sáng, Giang có thể tếu táo chạy thẳng vào trung tâm cà phê cà pháo cùng lũ bạn, trưa vẫn về kịp để ăn cơm nhà. Nó lêu bêu đâu chừng mấy tháng thì chán, bạn bè cũng bạn bạn công việc hoặc còn cấm đầu học hành, đầu thể cứ cúp tiết ngồi tán dóc cùng nó hoài. Với lại đi riết hồi nó cũng cảm thấy sút kém, không biết nói với nhau chuyện gì, khi nhận ra quanh bạn bè mình lúc này đều là những mối quan hệ khác, những điều lưu tâm khác, thậm chí suy nghĩ cũng dần đã khác.

Nó quyết định làm hồ sơ xin việc, đi làm. Ngó vậy chớ cũng trần ai, mới đầu thấy nhiều công ty xưởng sản xuất ở chung quanh, tưởng dễ dàng chứ đâm đầu vào xin mới thấy khó. Chỗ thì nó thấy không phù hợp chỉ sau ngày làm việc đầu tiên, chỗ thì người ta lại

thông báo cho nó nghỉ ngay buổi sáng hôm sau, vì chưa đáp ứng được yêu cầu công việc. Cho tới khi đi Sáu hàng xóm kêu vào cửa hàng bán lẻ này làm, là chỗ quen của đi trước đây, nó mới được nhận và túc tắc đã trải qua được mấy tháng.

Thấy Giang nhỏ người, ốm yếu, nên mọi người cũng không giao nó bưng bê cắt gọt gì nặng nề, nó chỉ việc đứng ở quầy thu ngân tính tiền mà thôi. Quy mô của hàng này cũng khá nhỏ, kiểu giống như một siêu thị mini tiện lợi, phục vụ đủ nhu cầu tối thiểu cho dân cư xung quanh nên việc cũng nhàn. Diện tích cũng chỉ vừa tầm một căn nhà trung bình. Chung quanh là gian kệ lắp sát tường, được bày kín bởi những món thực phẩm khô, thực phẩm tươi, rau củ quả trái cây các loại. Phía góc bên kia là một quầy nhỏ bày ít đồ gia dụng, hàng hóa mỹ phẩm phục vụ cho nhà tắm, nhà bếp... và hết. Ở đây hoàn toàn không có đồ thời trang, điện máy hay những hàng hóa công kênh gì.

Vậy chứ, theo như anh Thái vẫn hay nhắc nhở, cửa hàng mình mỗi ngày phải duy trì mức doanh thu, bán hàng tối thiểu 20 triệu mới đủ cho chi phí vận hành và đủ để tiếp tục tồn tại nơi đây. Ba tháng liên tục nếu doanh thu dưới mức này

thì sẽ phải đóng cửa, trả mặt bằng gom đồ giao qua chỗ khác và anh em, chú cháu mình đều thất nghiệp. Anh Thái hướng mắt chỉ về cả chú giữ xe già còn đang lụm cùm bên ngoài. Ban đầu, Giang nghe nói thế cũng run lăm. Chỉ lo ngay ngáy doanh số của cửa hàng mỗi ngày, nó ráng tính đủ, tính kỹ từng mục chỉ sợ mất hàng, hụt tiền, thất thoát sản phẩm ... Cuối mỗi ngày, nó nán lại phụ cộng tiền hàng, kết sổ cùng anh Thái. Hôm nào hơn mức đặt ra là yên tâm.

Mấy tháng đầu cũng tạm ổn, đủ doanh số chi trả tiền điện, tiền mặt bằng, tiền lấy thêm hàng ... đủ chi lương cho nhóm người đang phục vụ. Cửa hàng mở từ sáng sớm, nên phải chia hai ca, thành ra có tới 2 nhóm người. Giang và nhỏ Ngân chia nhau trực quầy tính tiền. Chú Tám giữ xe bên ngoài thì rủ thêm một ông bạn hàng xóm cũng đang thất nghiệp vào chia ca làm với chú. Anh Thái thì chỉ coi vòng ngoài, thoát ần thoát hiện, không cần có mặt đủ 2 ca thường trực, nên anh cũng tự thu xếp việc của mình. Thu nhập đủ trang trải cho cửa hàng vận hành, cũng bảo đảm đủ lương bổng cho từng ấy người. Chưa kể, những hôm hàng hóa kẹt, bán không được mà

“cận date” thì cả đám còn được chia nhau mua giá rẻ hoặc cho không cầm về luôn. Nhưng bù lại, những ngày nào doanh số bán không đến 20 triệu, thiếu một ít... thì sẽ phải bấm bụng lấy tiền riêng mua thêm ít hàng để doanh số lên cho đủ. Cũng may là cửa hàng tiện lợi nên những món “bắt buộc” mua ấy cũng hữu dụng cho gia đình, không dùng lúc này thì lúc khác vậy...

Đạo gần đây, tốc độ đô thị hóa ngày càng cao, các công ty đổ về khu này nhiều, lượng công nhân tăng dần thêm. Cả nhóm chưa kịp vui vì thấy người vào mua hàng nhiều thêm thì đã phát rầu bởi nhiều hãng khác cũng đua nhau lập gian hàng cung cấp sản phẩm tiện lợi, chưa kể, chợ truyền thống gần đó cũng nô nức “cấp tập” bổ sung đủ loại hàng hóa để phục vụ. Cái cửa hàng nhỏ nơi Giang làm bỗng trở nên ít khách hơn, bởi người mua hàng lúc này đã có quá nhiều địa điểm lựa chọn để mua đồ thiết yếu cho gia đình. Thậm chí, họ cũng đâu cần ra khỏi nhà, ngồi click đặt hàng online, thanh toán chuyển khoản thì tầm 4 tiếng đồng hồ sau đã có người giao hàng đến tận nhà, không cần phải đội nắng đội mưa ra ngoài chi cho mệt.

Mấy tuần gần đây lượng người mua ít hẳn đi,

doanh số của hàng tụt thê thảm. Hụt mỗi ngày vài trăm ngàn cả đám còn chia nhau xoay tua mua hàng thêm được, chứ hụt tới 5, 10 triệu một ngày thì lấy đâu ra mà đắp. Anh Thái vất óc nghĩ đủ các chương trình khuyến mãi để đẩy bớt hàng, tăng doanh số bán ... từ quán thêm hàng bán kèm, hàng cho tặng, cho đến mua sản phẩm thứ hai chỉ còn nửa tiền, thậm chí mua một tặng một mà cũng không đỡ hơn bao nhiêu.

Không thể lôi kéo thêm người mới vào, cả đám bắt đầu nghĩ đến việc dựa vào lượng khách hàng hiện có để tăng doanh số. Cửa hàng đã ở đây được gần cả năm trời rồi, cũng có được một lượng khách hàng quen thuộc, tuy không nhiều nhưng sức mua cũng ổn định vì họ đã quen với việc mua hàng ở đây. Đang nấu ăn sức nhớ thiếu món gì cũng chạy tới đây lấy, riết rồi quen mặt luôn, biết rõ luôn những món họ sẽ chọn trong những đợt mua hàng kế tiếp.

Tiếng là cửa hàng tự chọn, hàng đã bày sẵn trên kệ, có niêm yết giá lẫn các chương trình khuyến mãi khác để khách hàng tự quyết định mua, thật ra anh Thái luôn đơn giản chào mời, giới thiệu đủ các kiểu ngay khi họ mới bước chân vào. Anh chỉ

những món khuyến mãi hôm nay, ưu tiên những hàng thực phẩm tươi sống gần hết hạn, chỉ những món hàng được giảm giá sâu và không quên nhắc họ, nếu không mua liền hôm nay thì mai cũng không còn áp dụng chương trình này hoặc người khác đã nhanh tay mua hết ... Khách hàng nghe bùi tai, thế là cũng tặc lưỡi quyết định lấy thêm một ít. Thì toàn là hàng thiết yếu, chẳng nào cũng phải dùng tới. Món nào cận date chút thì mình cứ đem về dùng liền luôn, được cái giá rẻ, mềm hơn so với việc phải mua đúng giá vào ngay lúc nhà mình cần đến nhất. Cứ vậy mà doanh số nâng dần lên được một chút đủ để cả đám hể hả với nhau.

Chiều cuối cùng, là ở bộ phận tính tiền, chỗ của Giang và nhỏ Ngân. Khách mới vào mua hàng thật sự không nhiều, nên chỉ còn cách làm tăng thêm số tiền phải chi ra của nhóm khách hàng cũ. Sau khi anh Thái tư vấn khiến họ quyết định lấy thêm một ít vào giỏ thì lúc tính tiền chính là cơ hội thao tác của hai đứa. Cũng nhẹ nhàng, chứ không quá khó, tùy tình trạng của khách ngay lúc đó mà chúng tính tiền sao cho hợp lý.

Ví dụ, ở trong ghi chương trình khuyến

mãi giảm giá món thứ hai, Giang vẫn đếm tình tình hai món vẫn cùng một giá bán hết như bình thường, hoặc sản phẩm được quán vô thêm một món khác ghi rõ “mua 1 tặng 1”, nhằm lúc khách hàng đang đứng nói chuyện vui vẻ không để ý, Giang vẫn cứ tính là hai món riêng biệt. Thanh long ruột đỏ giá thấp, thanh long ruột trắng giá cao hơn; chuối cũng có hai ba loại, đu đủ ruột đỏ, ruột vàng yết giá khác... nhưng khách lấy hàng nào, Giang cũng ưu tiên bấm mã có giá cao nhất. Nó chắc mẩm luôn rằng nếu có ai về tra hóa đơn phát hiện thì cũng sẽ chống chế bị nhầm thôi.

Một bà mẹ đang đứng chờ tính tiền, đứa con tầm 2 tuổi cứ hiếu động chạy nhảy khiến chị phải dòm chừng, giữ gìn, tránh va đụng trong cửa hàng hết sức vất vả thì đó là lúc Giang tính một món thành hai, một lốc sữa nhỏ có thể được đưa qua máy quét mã vạch đến hai lần hoặc nó đếm tình nhấn thêm số 2-3 đơn vị trong ô số lượng hàng... Một anh chàng cười đùa vui vẻ với Giang, vì đến mua hàng đã quen mặt, lại còn trêu ghẹo nó bằng cách đọc to rõ cả họ lẫn tên được in trên thẻ nhân viên của Giang. Thì, trong lúc anh nói chuyện rồn rảng cũng là lúc Giang đếm nhiên

tính thêm tiền trong hóa đơn mà không hề nhận ra.

Đâu phải lúc nào bộ phận thu ngân cũng làm trót lọt mấy trò mờ ám này. Có một vài người kỹ tính, về đến nhà soạn đồ trong bịch ra, ngồi đối chiếu với hóa đơn thì biết tính tiền bị nhầm, xách xe chạy ra kêu âm lên. Cả đám phải kiểm tra, xin lỗi rồi tính lại ... Nhưng phần lớn sẽ không phản ứng gì mạnh, có mấy chục ngàn, mất công quay ra lại giữa trưa nắng, mất thời gian. Mà, mình cũng trả đúng giá sản phẩm, chẳng qua người ta quên giảm như chương trình đã niêm yết thôi, chỉ là không được giảm, chứ đâu mất bao nhiêu. Hoặc chắc con bé thu ngân nay mệt, tính nhầm, mười mười ngàn tới đâu, bữa khác ra nhắc lại. Nhưng, bữa khác thì lại là một câu chuyện khác rồi, không còn giữ hóa đơn, cũng không có bằng chứng gì thêm thì bọn chúng cũng chỉ nghe có vẻ chia sẻ rồi cười cười cho qua chuyện và lại hướng dẫn họ mua món mới ...

Công việc ngấm ra có vẻ hơi bất nhẫn, nhưng rồi Giang cùng nhóm của mình cũng tặc lưỡi nghĩ, mình cứ vì mình trước đã. Mấy chục ngàn tới đâu, trong xã hội lúc này, nhiều người còn lừa

lộc nhau số tiền lớn hơn, kinh khủng hơn nhiều!

Cho đến một ngày...

Anh là một trong những khách hàng quen của cửa hàng. Anh chắc là công nhân viên chức bình thường vì đôi lần Giang thấy anh mặc bộ đồng phục lao động của một công ty. Trên đường đi làm về, anh sẵn tạt ngang mua ít đồ nấu ăn cho gia đình. Số lượng mua không nhiều, tiền hàng mỗi lần Giang tính tầm trên dưới chừng ba trăm ngàn. Anh chọn mua toàn thực phẩm, hàng tươi sống sơ chế, hoặc rau củ quả về nấu thêm chút là đủ bữa ăn cho nhà. Hình như anh chỉ ở cùng với 2 đứa con vì thỉnh thoảng chiều Chủ Nhật lại thấy anh chở 2 chị em ghé ngang mua ít đồ lặt vặt. Bé chị chăm chăm lấy bánh trái, nước ngọt còn thằng em tầm 4 tuổi thì chạy vòng vòng chỉ cố ý tìm mấy lốc sữa có kèm máy bay, xe tăng, siêu nhân ... Những món đồ chơi nhựa rẻ tiền thu hút đám trẻ nít mà anh Thái đã hì hụi quán thêm bằng băng keo vòng quanh lốc sữa, để ra phía đầu quầy, gây chú ý cho dễ bán. Anh cũng hay cười vui với Giang. Có hôm trưa Chủ Nhật ghé mua hàng xong, anh ra xe lấy vô cho Giang chai trà sữa, nói của Nhà thờ nấu bán gây quỹ, anh mua ủng

hộ nên dư cho em. Giang cũng hay chủ động đổi cho anh mấy bịch rau củ quả tươi hơn lúc tính tiền, khi thấy tội nghiệp anh chàng cứ bịch bịch hàng bên phía ngoài, là những gói hàng cận date mà anh Thái đã cố tình trưng ra đằng trước ...

Hôm ấy, anh ghé một mình, cũng như thường lệ trên đường làm về, tầm gần 6 giờ tối. Giang vẫn lấy hàng trong giỏ bấm tính tiền như bình thường. Có một chai dầu ăn, hình như anh Thái đã giảm giá theo chương trình mới, bớt tầm 5 ngàn sao đó. Giang nhớ mang máng vậy, nhưng thay vì check lại giá với anh Thái. Nó điem nhiên quẹt mã vạch đúng giá cũ. Rồi tính tổng tiền hóa đơn bình thường, như một thói quen. Anh không kiểm tra lại, cứ trả tiền rồi về. Vậy mà, tầm hơn 20 phút sau, anh quay lại cửa hàng với vẻ mặt hăm hăm cau có. Anh chìa chai dầu ăn với cái hóa đơn tính tiền ra trước mặt Giang và hỏi lớn: “Sao món này ghi chú giảm giá, mà trong hóa đơn vẫn tính đủ tiền?”

Anh Thái nghe ồn ào lật đật chạy lại, biết tông mọi chuyện chứ vẫn làm ra vẻ như mới nghe lần đầu. Nghe Thái hỏi, anh lòi xềnh xệch Thái đến quầy hàng, chỉ vào tấm giấy yết giá màu vàng, ghi rõ: “Giảm giá 5 ngàn,

áp dụng trong thời gian từ ngày... đến ngày...” nghĩa là vẫn còn hiệu lực ở ngay thời điểm này. Thái lúng búng giải thích: “Dạ, anh thông cảm, này chắc em mới áp lên, hệ thống còn chạy giá cũ, chưa cập nhật kịp! Thôi để tui em tính lại, trừ tiền ra cho anh!”.

Mặt anh vẫn hăm hăm, nhiều lần rồi, lỗi này lỗi kia, về thấy tính sai mà anh mắc nấu ăn, không quay ra hỏi được. Nay bực quá phải chạy lại la lên đây! Giảm năm ba ngàn không tới đâu, đi hỏi tới lui cũng mệt, nhưng mà cái cảm giác bị lừa của người mua anh không nuốt trôi được. Mấy đứa khỏi tính lại, khỏi trừ tiền đi, xem như nay là lần cuối anh mua hàng ở đây!

Rồi anh quày quả cầm chai dầu ăn ra về ...

Giang với anh Thái ngồi thừ ra ở gần quầy tính tiền, đầu óc ong ong, chẳng biết nên làm gì tiếp theo, làm sao cho đúng. Giang nhớ lại buổi nói chuyện với đứa bạn vừa học xong, được nhận vào làm trong một tập đoàn lớn. Bạn kể, bài đầu tiên khi bước chân vào môi trường làm việc là bộ phận nhân sự đã giải thích rõ về mô hình kinh doanh, yêu cầu công việc và giúp cho mọi người nhận rõ vai trò, tầm quan trọng của mình, đóng góp vì sự

phát triển chung. Nên thay vì người lao động đi làm với sự buồn chán, cảm thấy không được trân trọng, dẫn đến hiệu quả công việc cũng không có, thì hãy đi làm với tâm thế biết ơn về công việc mang lại, cùng với ít nhiều đam mê.

Giang cũng không biết mình có đam mê gì ở đây. Chỉ là một trong những công việc kiếm tiền, giết thời gian, thay vì đi lông bông tiêu tiền nhà một cách vô bổ. Nhưng ở đây gần cả năm hơn chẳng giúp nó tiến thêm được chút nào, giao tiếp nhiều đó, tiếp xúc nhiều đó, nhưng cũng chỉ để tìm cách qua mặt nhau khi tính tiền mà thôi.

Giang khề khàng nói với Thái:

- Chắc em xin nghỉ việc anh ạ! Em muốn tìm một chỗ làm nào khác vui vẻ hơn, thân thiện mà nhẹ nhàng hơn!

Thái gật gù:

- Uhm, em còn trẻ, cũng không áp lực kiếm tiền nhiều, chỗ nào vui, hạnh phúc thì làm!

Vài tháng sau, Giang xin vào làm trong văn phòng một doanh nghiệp trong khu Công nghiệp gần nhà. Chạy ngang cửa hàng cũ, nó thấy đã treo bảng: “Trả mặt bằng!”

Bên trong lạnh tanh, trống huơ trống hoác...

LH

Rắc rồi mùa Thu!

Vào mùa thu, ngôi làng nhỏ Pomfret, Mỹ, đẹp lộng lẫy. Thảm thực vật phô diễn màu sắc rực rỡ từ xanh lá đến vàng, cam, đỏ, hung... Vẻ đẹp mùa thu Pomfret thu hút rất nhiều du khách, youtuber, cư dân mạng... với lượng người theo dõi đông đảo trên mạng xã hội. Số lượng người đến quá nhiều khiến cho ngôi làng nhỏ bé không chịu đựng nổi nữa...

ĐÀO DUY HÒA
SYDNEY, AUSTRALIA

Phía trước là một thảm lá màu cam dày trải dài trên mặt đất. Phía xa, khu rừng hiện lên một bức tranh gồm nhiều gam màu khác nhau từ xanh lá đến vàng, cam, đỏ, hung... Ở trung tâm, những ngôi nhà trang trại bằng gỗ đường như ẩn mình trong một thung lũng nhỏ tạo nên hình ảnh biểu cảm của mùa thu Bắc Mỹ. Những khung cảnh vừa tả đã được đăng

tải trên mạng Instagram mà hầu hết được du khách, youtuber, cư dân mạng.. chụp tại làng Pomfret, phía đông bắc Hoa Kỳ.

Với số dân 900 người và cảnh quan mùa thu tuyệt đẹp, thị trấn Vermont, thuộc Pomfret, thu hút nhiều du khách... được nhiều người sử dụng mạng xã hội chuyên nghiệp theo dõi. Họ đến đây để ghi lại hình ảnh đầy sắc màu rực rỡ của mùa Thu rồi

chia sẻ trên mạng cho mọi người cùng xem. Nhưng số lượng du khách này quá đông ... đến mức nhiều cư dân không chịu nổi nữa... “Chính quyền sở tại quyết định đóng cửa những con đường dẫn vào thị trấn đối với những người đến từ nơi khác từ 23 tháng 9 đến ngày 15 tháng 10”, kênh truyền hình NBC đưa tin. Mục đích: hạn chế luồng du khách và dân cư mạng đến thăm viếng và chụp hình.

Giải cứu đường “Cloudland”

“Vào mùa thu những năm gần đây, lượng xe cộ đến đây rất đông, chính quyền địa phương cho biết trong một thông báo niêm yết vào trung tuần tháng 8 vừa qua. Điều này gây nhiều vấn đề về môi trường, an toàn giao thông, thẩm mỹ và phẩm chất cuộc sống của cư dân”.

Hai con đường chịu ảnh hưởng nhiều nhất là Barber Hill và Cloudland. Một trong những mục đích của việc đóng đường là hạn chế xe cộ đến trang trại Sleepy Hollow. Trang trại này rất nổi tiếng đối với các youtuber và cư dân mạng. Người ta thấy rất nhiều hình ảnh ở đây được đưa lên Instagram. Một video trên TikTok nhận được trên 6 triệu lượt vào xem.

Vấn đề ở đây liên quan đến nhiều khía cạnh. Một là các trang trại thuộc sở hữu tư nhân. Họ treo bảng thông báo “cấm vào”, mặc dầu vậy,

Nhiều nhiếp ảnh gia, youtuber và du khách đến trang trại Sleepy Hollow để ghi lại hình ảnh đầy sắc màu rực rỡ của mùa Thu

một số du khách vẫn ngang nhiên vào. Mặt khác, địa phương này được công chúng biết đến và yêu thích nhờ cảnh quan mùa thu tuyệt vời. Vì vậy, xe cộ tập nập đến đây gây ách tắc. Dân cư tại đây phát động phong trào quyên góp tài chánh trên mạng nhằm “giải cứu đường Cloudland”. Họ công bố một tấm hình với nhiều xe hơi có thanh chống va chạm, lưu thông trên con đường đã hẹp lại còn bị choán chỗ bởi hàng xe đậu bên lề đường.

Quá tải và thiếu văn minh

Tờ The Boston Globe nêu ra nhiều cách hành xử thiếu văn minh của những người “khách không mời mà đến” này. Một cư dân mô tả một thiết bị bay chỉ cách đầu anh ta chừng 30 cm trong lúc anh ấy ngồi ăn trưa với gia đình trong vườn nhà. Một cư dân khác thuật lại nhiều xe hơi tự ý đậu trên đất của anh ta mà không có sự đồng ý của gia chủ, đôi khi còn chắn cả lối ra vào, thậm

chí họ còn sử dụng vườn nhà anh ấy làm toilet...

Tờ báo còn cho biết chính cư dân đã thuyết phục chính quyền địa phương đóng cửa các con đường dẫn vào làng Vermont. Sự quá tải không chỉ làm cho cư dân rất khó chịu mà còn tiềm ẩn nhiều rủi ro, tai nạn. “Vào thời điểm mùa thu, không một chiếc xe cứu hỏa hay cứu thương nào có thể vào, ra đường Cloudland, Mike Doten. Có quá nhiều người đến đây”, một cư dân của Pomfret nói với phóng viên tờ The Boston Globe.

Pomfret, nằm trong danh sách các địa phương rất ăn ảnh, bị “ngệt thở” bởi dòng du khách đổ xô đến đây. Trên thế giới còn có nhiều địa phương khác như làng Hallstatt, Áo, hay Étretat, Pháp ... cũng bị khách du lịch “tràn ngập mùa thu”.

ĐDH

Xe đậu trên đường làng Pomfret

Một chiều đạo chợ Bình Tây

Hồi mới ra trường, tôi có một thời gian ngắn làm việc trong một xưởng cơ khí ở quận 6, ngày trong tuần đi - về qua chợ Bình Tây. Khi ấy, tôi ngụ nhà dì ở đường Lam Sơn, gần hồ bơi Chi Lăng (Phú Nhuận). Chiều tan xưởng, tôi còn hai lớp dạy kèm nữa mới về nhà. Thời bao cấp, ăn không có nhiều chất dinh dưỡng thịt cá lại thêm tuổi thanh niên mau đói, để “cầm cự” đến tối kết thúc hai lớp học, tôi thường ghé chợ Bình Tây ăn lót bụng chén chè đậu trắng. Có một bà bán chè trước chợ xế chiều mới dọn ra, nhiều thứ chè nhưng tôi chỉ thích chè đậu trắng nước cốt dừa, rất ngon.

ĐÀO THỊ THANH TUYỀN
SÀI GÒN, VN

Bây giờ từ nhà tôi, chỉ lên một chuyến xe buýt và đi bộ khoảng vài trăm mét là đến chợ Bình Tây nhưng mấy chục năm rồi tôi mới trở lại dù ngang qua rất nhiều lần.

Theo ý tôi, chợ Bình Tây là một ngôi chợ cổ có kiến trúc khá độc đáo so với các chợ ở Sài Gòn, dễ thấy điều này khi đứng trên tầng lầu nhìn ra mái ngói chung quanh, khiến liên tưởng đến những bộ phim kiếm hiệp của Trung Hoa.

Theo Wikipedia, chợ Bình Tây (còn gọi là Chợ Lớn Mới) nằm trong khuôn viên rộng 25,000m², giữa 4 tuyến đường Tháp Mười - Lê Tấn Kế - Phan Văn Khỏe - Trần Bình. Chợ có mặt bằng hình chữ nhật, 12 cổng (gồm cả chính lẫn phụ)... Chợ này do một thương gia người Hoa là Quách Đàm (còn gọi là Thông Hiệp) bỏ tiền ra xây dựng vào năm 1928 tặng cho chính quyền thành phố lúc bấy giờ, chợ khánh thành năm 1930. Đối lại, ông Quách Đàm chỉ xin xây dựng thêm mấy dãy

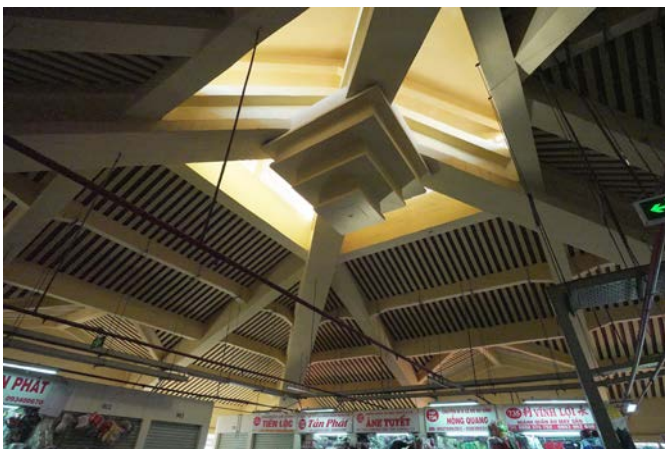
nhà phố xung quanh chợ và đặt tượng mình giữa chợ khi mất. Phố và nhà lồng chợ do nhà thầu danh tiếng - Công ty Tàu Cuốc (Công ty Xáng) Đông Dương xây dựng. Chợ Bình Tây được xây dựng mang phong cách kiến trúc Á Đông nhưng ứng dụng những kỹ thuật hiện đại phương Tây đương thời và được đánh giá là một trong những ngôi chợ đẹp nhất Sài Gòn.

Quách Đàm (1863 – 1927) là người Triều Châu, Trung Hoa, thuở nhỏ có cuộc sống cơ cực, nghèo khó. Ông khởi

ngiệp bằng đôi quang gánh (mua ve chai). Quách Đàm vốn mồ côi, không nhà không cửa, phải sống lang thang đầu đường xó chợ. Ngày đi mua ve chai, tối về ngủ ở mái hiên nhà phố. Tuy sống cảnh đời tận cùng như vậy, nhưng ông vẫn nuôi chí làm giàu. Khi có ít vốn, ông mua đi bán lại các mặt hàng da trâu, vì cá và bong bóng cá. Thời đó, những mặt hàng này chủ yếu là đem bán ở nước ngoài. Trong cuốn “Sài Gòn năm xưa” của Vương Hồng Sển: “Buổi trưa Đàm thường nghỉ lưng ở hàng ba phố trống, ghe phen bị một phu vác lúa làm khổ, móc túi Đàm lấy giấu giấy thuế thân để chẹt Đàm chuộc năm xu, một hào, mỗi bữa có đủ tiền uống trà giấc trưa. Như vậy mà Đàm không thù hiềm, khi đắc thời tìm cho được anh phu, ân cần mời về cho làm cặp rang sếp bọn vác lúa... Đàm nhờ lanh trí, nhập giới thương mãi thấy việc mau lẹ hơn ai, nên làm giàu cấp tốc. Đàm hút nha phiến đêm ngày, đèn không tắt, giao thiệp lựa toàn quan to, thậm chí thống đốc Nam Kỳ Cognacq, làm cao không ai có, thế mà cũng hạ mình cầu thân với Đàm. Đàm mua đất vùng Bình Tây nguyên là đất ruộng, mua xong Đàm nghĩ ra một kế để biến đất ruộng trở nên đất thổ trạch châu thành. Đàm hy sinh một số vốn

Có nhiều sạp hàng đóng cửa

Khung sườn mái nhà

Ô thông gió rất thoáng

to tát, tự mình xuất tiền đúc một chợ ciment cốt sắt vĩ đại, nay vẫn còn đồ sộ và khéo léo, quen gọi chợ Quách Đàm (chợ Bình Tây). Đổi lại ơn kia, Đàm xin chánh phủ đặt tượng đồng của Đàm nơi cửa chánh môn. Tượng do Đàm xuất tiền đúc nắn, ăn vận triều phục Mãn Thanh, nón nhỏ, áo ngắn phủ trên một chiếc áo thụng, đầu để bín, tay cầm một bản đồ, dưới bệ đá trắng có mấy con giao long bằng đồng phun vòi nước bạc. Chợ xây rồi, chung quanh đó, Đàm dựng nhà lầu kiểu phố buôn bán và toa rạp với chánh phủ Pháp định dời Chợ Lớn về đây, trước dẹp chợ cũ xấu xí, sau mở mang thành phố cho thêm tráng lệ. Không ngờ địa lợi chưa thuận, thêm dân cư thuở ấy không được đông đúc như bây giờ, vả lại các thương gia

Huê kiều đã yên nơi yên chỗ cũng chưa muốn dời phố mới xa xuôi thêm hao tốn: Đàm thất bại một phần nhưng không lấy đó làm mối lo”.⁽¹⁾

Theo các tài liệu, chợ Bình Tây bắt đầu xây dựng từ năm 1928 và hoàn thành năm 1930. Như vậy, ông Quách Đàm mất trước khi chợ xây dựng xong.

Tồn tại đến nay gần trăm năm, chợ Bình Tây qua 3 lần tu sửa. Năm 1992, chợ Bình Tây được nâng cấp, sửa chữa toàn diện. Năm 2006, xây dựng 2 dãy phía đường Trần Bình và Lê Tấn Kế bằng khung sắt, mái tôn. Lần thứ 3 vào năm 2016, chợ tạm ngưng để sửa chữa trong 2 năm. Tháng 11 năm 2018, chợ Bình Tây hoạt động trở lại với hơn 1400 sạp đủ các mặt hàng phục vụ người dân ở cửa ngõ phía Tây thành phố và

Tượng Quách Đàm trong khuôn viên Bảo tàng Mỹ thuật

Trong chợ

các tỉnh lân cận.

Vào từ lối cổng chính, sẽ thấy khu vực giữa chợ là khoảng trời. Một đài phun nước hình bát giác bằng đá cẩm thạch tại sân trung tâm của chợ có tượng bán thân của ông Quách Đàm, phía trước có lư hương cho bà con thắp nhang khẩn vái. Tôi hỏi chuyện một người bán hàng, anh bảo rằng, ngày nào anh cũng thắp nhang cầu xin buôn may bán đắt, ở đây ai cũng tin ông Quách Đàm là “thần tài” phù hộ. Chính giữa đài bát giác nhô lên một bệ cao, trước đây đặt tượng ông Quách Đàm của nhà điêu khắc nổi tiếng người Pháp Dueuing.

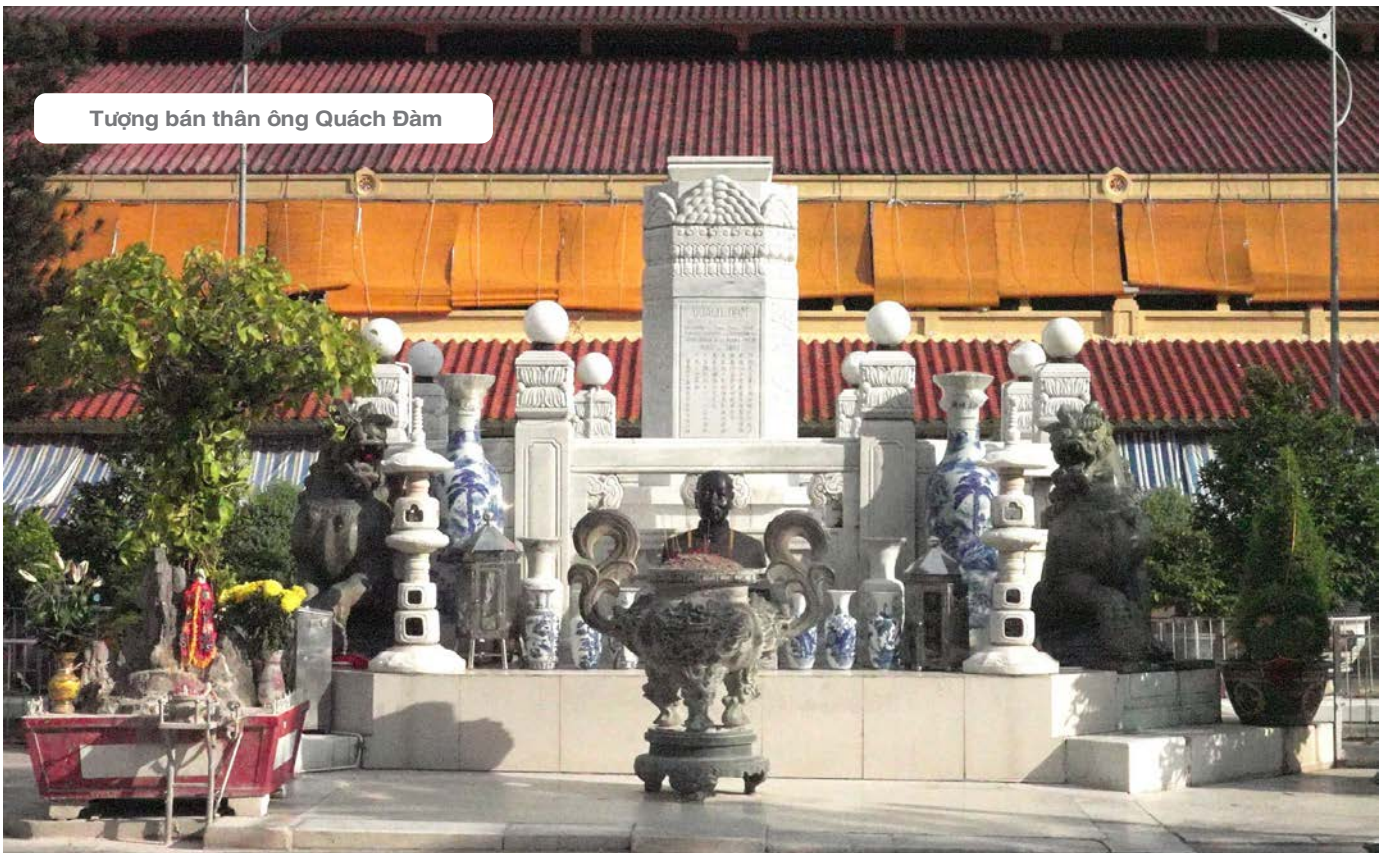
Câu chuyện về tượng ông Quách Đàm có hành trình di dời lòng vòng. Bài trên báo Tuổi Trẻ ngày 01/7/2004 còn lưu Internet, tóm tắt:

"Khi chính quyền cách mạng vào tiếp quản thành phố, bức tượng bằng đồng tạc toàn thân ông Quách Đàm đã bị hạ xuống, đem cất trong Phòng Văn hóa thông tin Q.6, rồi từ năm 2003 được đem về để tại Bảo tàng Mỹ thuật TP.HCM"...

Gần đây, một số ý kiến của tiểu thương chợ Bình Tây vẫn cho rằng nên dựng lại bức tượng người sáng lập chợ ngay tại chợ...

Trong khi ý kiến mọi người chưa ngã ngũ và

Tượng bán thân ông Quách Đàm

UBND TP chưa có ý kiến thì ngôi chợ Bình Tây vẫn vắng bóng bức tượng Quách Đàm!"

Suy từ bài viết này, tượng bán thân của Quách Đàm hiện nay ở chợ Bình Tây chỉ mới có những năm gần đây.

Là một trong những chợ bán sỉ lớn nhất của Sài Gòn, chợ Bình Tây không chỉ là nơi giao thương, buôn bán của người dân Sài Gòn mà với lối kiến trúc cổ xưa của Trung Quốc và lịch sử lâu năm nên chợ Bình Tây là một trong những điểm đến thăm thú hay mua sắm của khách du lịch. Nhiều người Việt ở nước ngoài cũng thích mua sắm ở đây mỗi khi về Việt Nam.

Điểm cộng đầu tiên khi bước vào là chợ tương

đối sạch sẽ, tôi thấy có nhiều người ngồi bệt nghỉ chân ở các bậc cầu thang. Điểm cộng thứ hai là nhìn chung người bán vui vẻ, xởi lởi. Điều quan trọng nữa là chợ rất thông thoáng không bị cảnh nóng nực như đa phần thấy ở các chợ. Hàng hóa nhiều, muôn

hình vạn trạng nhưng chia thành từng khu vực riêng như: ngành nón, vải sợi, túi xách, xi mạp... Tôi thích nhất là đi qua những hàng đồ khô ở chợ bên hông, đủ mùi thơm của hoa cỏ, rau, quả khô ... nhẹ nhàng dễ chịu.

Tôi lên lầu, nhìn giàn khung sườn mái nhà rất đẹp và vững chắc, những ô thông gió rất thoáng hợp lý, phải phục tài người thiết kế ngôi chợ này.

Bài và hình ĐTTT

⁽¹⁾ Cuốn "Sài Gòn năm xưa" của Vương Hồng Sển xuất bản lần đầu tiên năm 1960

Đồ khô các loại, rất thơm

Một dáng dấp Trung Hoa tại Cù Lao Phố

Thất phủ cổ miếu

VŨ TÚ

Vào thời kỳ nhà Thanh đoạt được quyền lực từ nhà Minh trên đất Trung Hoa, năm 1679 khoảng 3,000 tướng sĩ nhà Minh cùng 50 chiến thuyền đã đến Đàng Trong xin quy thuận chúa Nguyễn. Được chúa Nguyễn cho phép, một nửa theo tướng Trần Thượng Xuyên đến trấn Biên Hòa để lập nghiệp. Họ tìm thấy Cù Lao Phố, nằm biệt lập giữa lòng con sông Đồng Nai, một hòn đảo lớn chia dòng nước làm hai. Họ dựng lên phố xá, bến cảng, thu hút tàu thuyền từ các xứ Trung Hoa, Nhật Bản, Chà Và (Java)...

đến giao thương vô cùng sầm uất, thịnh vượng bậc nhất phương Nam lúc bấy giờ.

Sau 6 năm Trần Thượng Xuyên đến Cù Lao Phố, họ xây dựng Thất Phủ Cổ Miếu để thờ Quan Công, do có sự đóng góp từ người Hoa đến từ 7 phủ của Trung Quốc bấy giờ: Phúc Châu, Chương Châu, Tuyên Châu, Quảng Châu, Triều Châu, Quỳnh Châu, và Ninh Ba. Đây là một ngôi miếu xưa nhất của người Hoa ở Nam Bộ, thờ Quan Công.

Quan Công (160-162) tên thật là Quan Vũ, là một vị tướng rất giỏi đã góp công trong

việc thành lập nhà Thục Hán. Ông là người rất dũng mãnh, trượng nghĩa, sống hào hiệp, giản dị. Cùng với lòng trung thành tuyệt đối nên ông được nhiều thế hệ các triều đại Trung Quốc tôn thờ như một vị võ thánh. Đối với người Hoa, thờ Quan Công có tác dụng trấn yên, trừ tà mang lại sinh khí và tài lộc, bình an.

Thất Phủ cổ miếu có quy mô kiến trúc "tứ hợp viện" theo truyền thống chùa Trung Hoa, với các thành tố chính: tiền điện, phương đình và chính điện. Kiến trúc và sự bài trí ở đây thể hiện được trình độ

kiến trúc, mỹ thuật tinh tế của nghệ nhân người Hoa.

Bên trong thờ các vị thánh Quan Thánh Đế Quân, Thiên Hậu Thánh Mẫu, Kim Hoa Nương Nương ...

Phía trước sân chùa có miếu thờ Năm Bà Ngũ Hành và phía sau thờ Quan Thế Âm Bồ Tát cùng các phôi linh tự Ngũ điện Diêm La Thiên Tử Bao (Bao Công), Thái Tuế Tinh Quân, Huyền Đàn Triệu Nguyên Soái, Thần Tài Âm Phủ/Bạch Vô Thường ...

Tiền điện chính là mặt tiền của chùa, được xây dựng bằng nguyên vật liệu khá chắc chắn, mái lợp ngói theo kiểu âm dương, trước kia là màu lưu ly nay đã ngả màu rêu phong, thâm u cổ kính. Đây là mái đặc trưng của ngôi chùa Hoa. Bộ khung kéo đều làm bằng gỗ lim, gỗ sao. Hệ thống vì kèo của tiền điện là một dạng biến thể “chồng rường - giá chiêng - con nhĩ”. Đây là một kết cấu xuất hiện sớm nhất vào cuối thế kỷ XIX. Đặc biệt là hệ thống “dầu” dựa trên đầu cột làm nhiệm vụ đỡ mái đưa ra xa chân cột khá độc đáo. Nóc tiền điện được trang trí các bức phù điêu gồm men xanh (gốm Đồng Nai) do lò gốm Bửu Nguyên ở Sài Gòn (Gia Định) sản xuất vào năm Quang tự

Quan Công

Giáp Ngọ (1894). Hàng trăm tượng người, ngựa, xe cộ ... bằng gốm men xanh thể hiện các đề tài truyền thống Trung Hoa như: vinh quy bái tổ, cá vượt vũ môn, múa hát cung đình, phụng ngậm cuốn thư, ông Nhật, bà Nguyệt ... tượng trưng cho thái bình, thịnh

vượng, phúc lộc, trường tồn ... vẫn nguyên vẹn sắc màu, đường nét chinh phục lòng người.

Điểm nổi bật của miếu là thể hiện ở kết cấu và trang trí ở hành lang trước các thanh xà ngang, vì kèo và con sơn ngoài nhiệm vụ chống đỡ một phần mái miếu

còn là nơi thể hiện đề tài trang trí. Những phiến đá, gỗ to, gỗ ghê thô kệch đã được chạm khắc tinh vi, sắc sảo với các đề tài cổ điển như: cúng lễ, múa hát cung đình, hươu nai, rồng phụng...

Tiền điện có diện tích 62.13m². Trên mỗi cột đều có treo liên đối và hoành phi. Là nơi thờ Mã đầu tướng quân (người giữ ngựa cho Quan Công) và ngựa xích thố (con ngựa mà Quan Công cưỡi) ngoài ra còn thờ Phước Đức chánh thần.

Trong điện có diện tích 149.33m² chiếm phân nửa diện tích điện thờ chính, được xây dựng theo phong cách nhà Tiền Điện. Hậu điện là nơi linh thiêng, bao trùm tất cả, hầu như mọi tượng thờ đều tập trung ở đây. Không gian kín đáo, mờ ảo cùng với khói nhang nghi ngút bao phủ các bức hoành phi, liên đối “Tứ linh” ẩn hiện trong mây cùng các bức tượng khuôn mặt nghiêm nghị đặt trang nghiêm bệ thờ tất cả đã tạo nên sự linh thiêng huyền bí.

Tương truyền đây là một ngôi cổ miếu linh thiêng, đi lễ Thất phủ cổ miếu (Biên Hòa), hãy nhớ mang về 1 túi lộc có lời chúc của cộng đồng người Hoa, với ý nghĩa: “Cả nhà bình an, Thêm phúc, Buôn may bán đất”.

Túi lộc có lời chúc của cộng đồng người Hoa

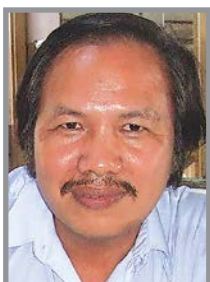
VT

Số nhà cũ, số nhà mới được chủ nhà treo lẫn lộn

“Loạn” số nhà ở Sài Gòn

NGUYỄN SINH (bài và hình)
SAIGON - VN

Từ rất nhiều năm qua, chỉ mỗi chuyện nhỏ nhặt là cấp đổi và chỉnh sửa số nhà một cách thuận tiện, khoa học tại một trong những đô thị lớn nhất nhì cả nước như Sài Gòn nhưng đến nay Chính quyền nơi đây vẫn chưa làm được đồng bộ. Điều này gây ra không ít phiền hà cho nhiều người, nhất là người từ nơi xa tìm tới hoặc bà con Việt kiều lâu ngày có dịp quay về thăm quê, tìm kiếm nhà người thân ...

Thực trạng

Hiện nay, có dịp đến Sài Gòn tìm nhà, sẽ không nhiều người dám vỗ ngực tự xưng mình là “người thành thạo tất cả mọi góc ngách, ngõ hẻm, đường phố”. Lý do nếu đi sâu tìm hiểu vấn đề này sẽ thấy nó hoàn toàn không đơn giản. Ví dụ có dịp đến Thủ Đức, bạn sẽ thấy có những con đường ở đây mang tên danh nhân lớn nhưng chỉ rộng dăm ba

mét, dài chừng mấy chục mét. Trong khi đó khu dân cư Kiến Á (quận 8) người ta lại dùng cách đặt tên hẻm (căn cứ vào số nhà ở trực đường chính) dành cho các con đường có lộ giới từ 16 – 20 mét.

Cách đặt số nhà trong các con hẻm cũng không thống nhất: tại đường Lương Định Của, đoạn gần vòng xoay An Phú (Thủ Đức) có đến 5 căn nhà mang số 148. Trong đó 4 căn nhà nằm liên tiếp nhau và một căn khác nằm ở phía đối diện. Cũng tuyến

đường này, số chẵn, lẻ sắp xếp bất thường: cùng một bên đường nhưng nhà này số chẵn, nhà kia số lẻ hoặc 2 nhà cạnh nhau nhưng số cách xa nhau. Có nơi số nhà nhảy nhót từ chẵn sang lẻ và ngược lại, hoặc từ số hàng chục lên hàng trăm như ở đường Phan Xích Long (Phú Nhuận). Lộn xộn nhất còn có những số nhà tự phát hoặc số nhà ở những khu đất lớn vừa được tách thửa do người dân tự đặt, hoặc do các đơn vị cấp điện, cấp nước đặt để

để quản lý đồng hồ cân đo. Đặc biệt, nhiều ngôi nhà ở Bình Tân, Nhà Bè có đến 4-5 “xuyệt” theo nguyên tắc cứ mỗi ngã rẽ lại gắn thêm một “xuyệt” khiến các nhà trong hẻm sâu, qua nhiều ngã rẽ phải mang số càng dài. Đáng chú ý như tại hẻm 1806 đường Huỳnh Tấn Phát (Nhà Bè) có những số nhà 3-4 “xuyệt” thậm chí 7 “xuyệt”. Ví dụ những căn nhà mang số 1806/127/2/6/15/48/2A, 1806/127/2/6/15/48B, 1806/127/2/6/15/48/5... Tình trạng số nhà kiểu này cũng xuất hiện ở nhiều quận, huyện khác như con hẻm trên đường Bùi Tư Toàn (Bình Tân) cũng có 5 “xuyệt”: 36/45/32/49/13/22, 36/45/32/49/13/24, 36/45/32/97/46... Người dân có ý kiến cho rằng những căn nhà này nên được sách Kỷ lục Guinness Book ghi nhận “những ngôi nhà có số nhà dài nhất thế giới”. Không chỉ nhiều “xuyệt”, có những trường hợp 1 ngôi nhà cùng lúc treo 2 số nhà cũ và mới. Hoặc một số nơi, người dân còn cố ý “né” số nhà 13

vì sợ xui rủi nên tự thay bằng số 12B hoặc 12+. Một số căn chung cư cũng tự “né” số 13 theo cách nêu trên!

Giải quyết thế nào?

Dù vậy, khi chúng tôi thử xem lại các quy chế do thành phố và cấp cao hơn của họ ban hành, dường như không đọc thấy quy chế nào quy định về việc cấm tự tiện đặt tên đường và số nhà. Tương tự, các quy chế hiện nay không quy định chiều dài giới hạn cho những con đường được đặt tên. Một số tuyến đường đi qua rất nhiều quận huyện như đường Võ Văn Kiệt trải dài các quận 1, 5, 6, 11, Bình Chánh. Vì vậy để tìm đúng địa chỉ trên con đường này cần biết nó thuộc quận huyện nào trong khi đây là điều phần lớn người dân và khách vãng lai không biết hết.

Anh Tài (ngụ Bình Thạnh) là nhân viên shipper cho biết đã làm công việc này 4 năm thì ngoài Bình Thạnh, anh thường xuyên đi các

quận khác, đường sá cũng thông thuộc nhưng nhiều lúc phải “bó tay” với những địa chỉ siêu dài và sắp xếp lộn xộn. Don Trần, Việt kiều sống ở Mỹ gần 30 năm, vừa có dịp về thăm quê và người nhà ở Nhà Bè, nói: “Tôi thử tra địa chỉ người thân của tôi trên Google Map nhưng không thể tìm thấy. Gọi taxi công nghệ, nghe địa chỉ tôi cần tìm, anh tài xế cũng lắc đầu chào thua và sau đó đưa tôi đến một địa điểm khác và bảo tôi nên gọi điện thoại cho người thân dùng xe máy ra đón về!”

Lý giải nguyên nhân dẫn đến những bất cập trên, một quan chức chính quyền (không muốn nêu tên) nói: “Do Sài Gòn đang đô thị hóa mạnh nên có trường hợp nhiều người ở các vùng ven tự ý lấy đất nông nghiệp xây nhà dân hình thành các con hẻm rồi được địa phương cấp số nhà đã để lại những hệ lụy trên. Hiện nay, chúng tôi đang yêu cầu các quận huyện rà soát và khai triển thực hiện thí điểm dự án điều chỉnh số nhà bằng ứng

dụng phần mềm đánh số nhà dựa trên nền tảng công nghệ GPS. Với phần mềm này, đối với đất quy hoạch dân cư, dự kiến cứ 4 mét (chiều ngang một lô đất đủ điều kiện tách thửa) ta sẽ đánh một số nhà; đối với đất quy hoạch khác (như công trình công cộng, công viên cây xanh...) thì đánh một số nhà cho cả khu phố đã quy hoạch. Đồng thời, hạn chế sử dụng tới 3 “xuyệt” trong việc đánh số nhà. Cũng có thể thực hiện bằng các cách khác để rút ngắn tình trạng số nhà nhiều “xuyệt” như: Nâng một số con hẻm lớn đã được quy hoạch thành đường; những hẻm nhiều ngách ngắn thì chọn cách đánh số kèm chữ A, B, C... sau mỗi số. Tại đầu mỗi con hẻm, ngoài bảng tên ghi số hẻm, tên đường, nay thêm một bảng khác ghi số nhà phía lẻ và số nhà phía chẵn có trong hẻm để khách dễ tìm...”.

Tuy nói vậy nhưng việc khai triển “ứng dụng phần mềm đánh số nhà dựa trên nền tảng công nghệ GPS” tới đâu và khi nào hoàn thành thì chúng tôi không nghe vị quan chức này nói tới. Có nghĩa là những người từ nơi xa tới hoặc bà con Việt kiều có dịp về thăm quê hương chẳng may phải đi tìm nhà ở một số khu vực nêu trên chắc là vẫn phải tự mò mẫm như nơi chốn ... mê cung!

Những số nhà dài nhất thế giới (?)

NS

Tôm Khô USA! Tôm Khô sạch!!! **Good news! Mua 10 lbs, tặng 1 lb !**

“kỹ thuật” nấu với tôm khô

MY ANN HA : Mẹ em rất thích chú Don, lần nào cũng dặn mua cho chú Don. Mấy năm nay rằng Mẹ yếu nên dặn em ngâm tôm và xay bằng máy xay sinh tố. Em làm biếng không ngâm, bỏ vô xay thì nó lều keng keng như xay cục gạch. Món này nấu canh rau dền rất thơm, nhưng không rõ lần nào em nấu cũng bị mặn, anh Don chỉ em bí quyết đi...

Mở tin nhắn ra thấy “Mẹ em rất thích chú Don...” làm anh giật mình :) Nấu ăn ngon thì không thể “làm biếng” được em gái à. Phải nghe lời Mẹ dặn. Em cần phải ngâm tôm trong nước ấm chừng vài phút, khi xay rất nhẹ nhàng, không kêu “keng keng” nữa, lý do tôm đã sấy rất khô. Chỉ xay vài giây là tôm sẽ tươi thành sợi ngay, nấu gì cũng ngon, nhất là bún riêu.

Anh Don không có bí quyết gì, nhưng em nhớ tôm khô Louisiana là tôm thiên nhiên, thịt sẽ ngọt hơn và có vị mặn của biển, do vậy khi nêm cần giảm muối. Nên nếm thử trước khi thêm các gia vị khác.

HỒNG PHƯƠNG : Hôm Tết cháu mua cho cả nhà, mỗi người 4 lbs tôm khô của chú Don. Nhưng giờ cuối cả nhà đổi ý, rủ nhau về Việt Nam ăn Tết, hôm nay tôm khô vẫn còn, ăn củ kiệu hoài cũng ngán. Chú Don có biết nấu được món gì nữa không?

Không rõ sao dạo này anh Don lên giá, ai cũng hỏi về bí quyết nấu nướng là sao? Tôm khô làm được vô số món chứ đâu phải chỉ trộn củ kiệu đâu hả cháu? Nấu tất cả các loại canh đều ngon, như: rau dền, mồng tơi, khổ qua, bí, mướp v.v... Tuyệt vời nhất là bún riêu, và các món ăn chơi, ngoài ra cháu có thể làm Muối tôm, Tôm khô rim nước mắm, Sa tế tôm khô, Tôm khô kho quẹt, Tôm khô rang muối, Bắp xào tôm khô, Tôm khô xào, Tôm khô sốt cà chua, Bánh quy tôm khô, Cơm ngũ sắc tôm khô, Thịt rim tôm khô, Tôm khô sả ớt, Gỏi rau càng cua tôm khô, Gỏi tôm khô dưa leo, Gỏi xoài tôm khô v.v... và còn nữa mà anh Don chưa biết. Chúc cả nhà ngon miệng!

Quý khách có thể đặt mua tại :

WWW.TOMKHOSACH.COM

Xin gọi anh Don để đặt mua, gửi về
tận nhà hoặc tiệm trên toàn tiểu bang Hoa Kỳ:

318-235-4564

HIỆN CHỈ CÒN 2 LOẠI: VỪA (M) VÀ LỚN (L)

XIN HỎI DON SIZE ĐẶC BIỆT: EXTRA LARGE HAY JUMPO (CHỈ CÒN SỐ LƯỢNG RẤT ÍT)

MADE IN LA, USA

**SỨC KHỎE
LÀ VÀNG!**

TÔM KHÔ SẠCH

TÔM BIỂN LOUISIANA - USA

KHÔNG CHẤT BẢO QUẢN | KHÔNG THUỐC NHUỘM MÀU

**10 LBS
TẶNG 7**

MADE IN USA

**FREE
SHIPPING**

5 lbs trở lên

ORDER

XIN GỌI ANH : ĐƠN

235.4564

BẠN CÓ THỂ ĐẶT MUA TẠI TRANG WEBISTE

WWW.TOMKHOUS.COM

5.1

độ Richter, một trong những trận động đất có cường độ cao vừa xảy ra tại Martin County của Texas, cách Dallas khoảng 5 tiếng lái xe về hướng Tây, theo USGS. Texas từng có những trận động đất được ghi nhận có cường độ lên đến 5.8 độ.

14,000

đô la là tín thuế và tiền trả lại cho các chủ nhân muốn thay thế thiết bị, đồ gia dụng trong nhà để tiết kiệm năng lượng như hệ thống điện lạnh, bình nước nóng, cửa sổ, cách nhiệt nhà... từ đạo luật Inflation Reduction Act của chính phủ đã được quốc hội thông qua.

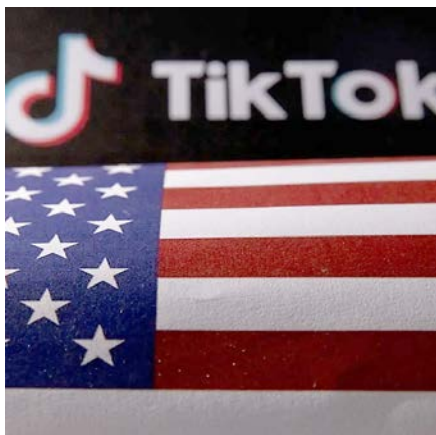

71%

thế hệ người nghỉ hưu hiện nay cho biết họ không làm việc khi về hưu, so với chỉ 11% thế hệ chưa đến tuổi nghỉ hưu, theo thăm dò từ CNBC. Hơn một nửa những người được thăm dò cho biết họ muốn tiếp tục làm việc sau tuổi hưu và để có thêm thu nhập.

170

triệu người sử dụng Tik-Tok tại Mỹ, tương lai của mạng xã hội Tik-Tok tại Mỹ vừa bắt đầu được phân xử tại tòa liên bang trước cáo buộc Tik-Tok của Trung Quốc có thể gây tổn hại đến an ninh quốc gia của Mỹ.

10

cent cho mỗi dặm xe chạy, tức 10 ngàn đô la cho xe chạy 100 ngàn dặm, là chi phí bảo trì xe thông thường như thay nhớt, thắng, vỏ xe, các phụ tùng, bảo trì định kỳ... theo Bankrate.

3

tiểu bang có thể bị lây lan những cuộc thanh toán giữa các băng đảng tội phạm Mexico là California, Texas và Arizona khi các thành viên băng đảng này chạy trốn hay có các hành dinh hoạt động tại các tiểu bang này.

70

triệu đô la là giá máy bay vận tải quân sự C-130 thế hệ mới nhất do hãng Lockheed Martin chế tạo từ cuối thập niên 60s. Các nguồn tin cho biết phái đoàn quân sự Việt Nam vừa công du Hoa Kỳ đang thỏa thuận mua loại phi cơ vận tải này trong mục đích quân sự.

190,373

đô la là số tiền kỷ lục của một iPhone thuộc thế hệ đầu tiên sản xuất vào năm 2007 được bán trong một cuộc đấu giá tại Louisiana. Các iPhone thế hệ đầu tiên được các nhà sưu tập mua lại với giá từ vài chục đến hàng trăm ngàn đô la.

18

giải thưởng, loạt phim truyền hình Shogun của Nhật Bản vừa giành số giải thưởng kỷ lục tại Emmy Awards. "Shogun" là một tiểu thuyết lịch sử mô tả về cuộc nội chiến tại nước Nhật phong kiến vào thế kỷ 17, nổi tiếng thế giới kể từ sau loạt phim Squid Games của Nam Hàn.

Xin Đừng Quên Tôi

"Tù Nhân Lương Tâm" (POC: Prisoner of Conscience), thuật ngữ được Peter Benenson đưa ra vào những năm 1960 để cập đến bất kỳ cá nhân nào bị giam cầm vì niềm tin chính trị, tôn giáo hoặc vì lương tâm, nguồn gốc dân tộc, giới tính, màu da, ngôn ngữ, nguồn gốc quốc gia hoặc xã hội...

Cộng sản Việt Nam đang có hàng trăm tù nhân như thế, họ có thể bị bỏ tù vì bất cứ lý do nào, thậm chí chưa kịp có tên trong định nghĩa của Peter Benenson, như dạy học sinh hát một bài nhạc thể hiện lòng yêu nước trong trường hợp thầy giáo Nguyễn Năng Tĩnh...

Nguyễn thị Ngọc Hạnh

Sinh năm 1976
Bị bắt: 3-9-2018
Án tù: 8 năm.

Hoàng thị Thu Vang

Sinh năm 1966
Bị bắt: 3-9-2018
Án tù: 7 năm.

Trương Hữu Lộc

Sinh năm 1963
Bị bắt: 11-6-2018
Án tù: 8 năm.

"Tiêu biểu" trong nhục nhã.

Ông Trần Huỳnh Duy Thức là người sáng lập ra EIS, một công ty chuyên về cung cấp dịch vụ internet cho điện thoại di động ở Việt Nam có chi nhánh ở Singapore và Mỹ. Với sự phát triển công nghệ nhanh chóng và lợi nhuận béo bở của ngành này đem lại - Nếu năm 2009, ông Thức không bị kết án 16 năm tù với tội danh hoạt động nhằm lật đổ chính quyền nhân dân. Thì có lẽ ngày 20-9-2024 không phải là ngày ông bị chính quyền Việt Nam cưỡng bức đặc xá, trả tự do trước thời hạn mà là ngày vinh danh ông là tỷ phú đô la gốc Việt tầm cỡ. Nhưng ông Thức đã chọn con đường khác. Trong nhà tù ông Thức vô số lần tuyệt thực để khẳng định mình vô tội, ông cũng từ chối đi nước ngoài (bằng cách tuyệt thực) nhiều lần đầu bị chính quyền CSVN thuyết phục, đe dọa, dồn ép ...

Bởi vì sự kiên cường không nghỉ, ông Thức là tù nhân chính trị duy nhất tại Việt Nam nhận được nhiều sự kính trọng nhất từ những người có hiểu biết từ hai "phe" thân cộng lẫn chống cộng tại Việt Nam. Tuy nhiên, ông cũng bị nhiều người xa lánh sau khi vướng vào vòng lao lý, đầu trước đây họ từng ngưỡng mộ thành tựu của ông trong ngành công nghệ điện tử. Bởi vậy, trong danh sách "Cựu sinh viên tiêu biểu" ở Trường Đại học Bách khoa TP.HCM - nơi ông Thức là cựu sinh viên - không hề có tên ông, đầu ông là một trong những doanh nhân đầu tiên có đóng góp quan trọng trong lĩnh vực viễn thông và công nghệ thông tin tại Việt Nam.

Điều này làm nhiều người nhắc tới "danh sách 60 Sinh viên tiêu biểu" từ năm 1957 đến 2017 của Trường đại học Khoa học Xã hội Nhân văn TP.HCM được in thành kỷ yếu và được trưng bày trang trọng vĩnh viễn tại Phòng Truyền thống của Trường này tới nay. Trong danh sách đó hầu hết là những quan chức đang ở tù hoặc đang bị mất chức như: Lê Thanh Hải (cựu Bí thư, chủ tịch TPHCM), Võ Văn Thưởng (cựu chủ tịch Nước CSVN), Tất Thành Cang (Phó Bí thư TPHCM), Trương Tấn Sang (Nguyên chủ tịch nước CSVN), Nguyễn Thị Kim Ngân (nguyên chủ tịch Quốc hội), Phạm Phú Quốc (bị báo Al Jazeera tố cáo mua Quốc tịch Sip giá 2.5 triệu USD. Sau đó đã bị bãi nhiệm Đại biểu Quốc hội VN do gian dối, có nhập Quốc tịch Sip mà không khai báo)...

BÌNH LUẬN TONY DEGA: *Cũng như "tiến sĩ" Vương Tấn Việt (Thích Chân Quang) cũng là niềm tự hào của Đại học luật Hà Nội, đầu ông xài bằng cấp 3 giả.*

TNLT Trần Huỳnh Duy Thức

(ẢNH: RFA)

Sách

Từ năm 2020 tới nay, lộ trình thay sách giáo khoa mới bắt đầu được thực hiện, ở mỗi khối lớp đều có ít nhất 3 bộ sách giáo khoa để các nhà trường chọn lựa đưa vào giáo trình mỗi năm. Tuy 3 bộ sách khác nhau nhưng nội dung các sách giáo khoa đều giống nhau đến hơn 90%. Tuy (lại tuy) giống nhau 90% nhưng 3 bộ sách vẫn có sự khác nhau về nội dung, thứ tự bài học và giáo trình. Bởi vậy, em út/bà con lên lớp thì không thể xài lại sách của anh/chị đã học trước, mùa lũ vừa qua, người dân muốn ủng hộ sách vở cho trẻ em vùng cao cũng không được vì bộ sách mỗi nơi học mỗi khác, ủng hộ sai chỗ thì thành rác... việc phân loại sách để đưa về đúng nơi là bất khả thi. Đa số sách được cứu trợ đều phải mua mới để phù hợp với từng địa phương, từ đó lại làm giàu cho các nhà in sách độc quyền của nhà nước.

Rất nhiều người mỗi năm đều đưa ra đề nghị Bộ Giáo dục và Đào tạo CSVN thống nhất cho học trò cả nước cùng dùng một bộ sách giáo khoa, để giúp đỡ cho nhiều học sinh có hoàn cảnh khó khăn, lớp trước chuyển cho lớp sau đỡ tốn kém tiền của mua sách mới. Nhưng có vẻ như làm vậy thì các cán bộ, nhà xuất bản thuộc nhà nước không đủ chi phí cho con đi du học nên các đề nghị đều bị làm lơ...

BÌNH LUẬN ANH HAI FARMER: *Tâm nhìn của các lãnh đạo sao mà dân ngu cu đen hiểu nổi? Ai làm sai thì phạt người đó: bão lụt cuốn trôi sách, bão lụt quá vô tri, chính ông trời phải bị kiểm điểm, nhận khuyết điểm mới được.*

Sách vở sau mùa lũ (ẢNH: FACEBOOK)

Không được xài tiền mình

Tuần cuối tháng 9-2024, SCB đưa ra một thông báo gây sốc: hạ hạn mức rút/chuyển tiền qua tất cả thẻ thanh toán (bao gồm cả nội địa và quốc tế) xuống tối đa 10 triệu VND/thẻ/ngày. Hạn mức này áp dụng với tất cả giao dịch tại quầy và qua kênh SCB eBanking. Hiện tại phần lớn nhà băng tại Việt Nam đều đang áp dụng hạn mức giao dịch tối đa đối với chuyển tiền nhanh Napas 247 là 499 triệu VND/lần/ngày trên kênh eBanking.

Nhà băng Thương mại cổ phần Sài Gòn (SCB) thuộc tập đoàn Vạn Thịnh Phát là nơi xảy ra trọng án kinh tế lớn nhất lịch sử ngành ngân hàng Việt Nam. Gần 36 ngàn người dân đã bị mất trắng tiền khi mua trái phiếu của nhà băng này. Sau khi vụ án được đưa ra xét xử, ngay cả những người dân gửi tiền trong nhà băng này muốn rút tiền của chính mình cũng khó khăn vì nhiều chi nhánh đã đóng cửa, không tiếp khách hàng, ATM thì không có tiền.

Theo cáo trạng, trong 10 năm Chủ tịch Tập đoàn Vạn Thịnh Phát - bà Trương Mỹ Lan rút 1 triệu tỷ VND (hơn 42 tỷ USD) từ SCB chở về nhà và về công ty Vạn Thịnh Phát, đưa ra nước ngoài - đây là tiền người dân gửi và mua trái phiếu tại SCB. Quan chức CSVN nhận hơn 2 tỷ USD tiền hối lộ. Hiện nay bà Lan bị bắt và đang đối diện án tử, nhà băng SCB thì đã bị quốc hữu hoá. Tài sản của bà Lan bị tịch thu hết. Hồi tháng 4-2024, chính phủ CSVN đã chi 24 tỷ đô-la để "giải cứu" nhà băng này với mục đích được nói để tránh cho ngân hàng này không bị sụp đổ. Tới nay, mỗi ngày dân đen đều biểu tình trước các trụ sở đã đóng cửa của SCB để đòi tiền và không ai được trả.

BÌNH LUẬN LAM PHONG: *Cuối cùng thì chỉ có dân là thua...*

Trương Mỹ Lan (ẢNH: TRẦN QUỲNH/VNEXPRESS.NET)

Vàng trong dân còn ít...

Lê Đức Thọ (ẢNH: TTXVN/NHANDAN.VN)

Lê Đức Thọ (sinh năm 1970, quê ở tỉnh Phú Thọ, Việt Nam) từng là Bí thư tỉnh ủy tỉnh Bến Tre (đã bị cách chức), Trưởng Ban Chỉ đạo phòng, chống tham nhũng, tiêu cực tỉnh Bến Tre (đã bị cách chức). Ông Thọ chỉ phòng người ta tham nhũng thôi, còn ông thì được quyền tham nên khi công an khám xét nhà ông này thì thu được hơn 1.7 tỷ VND tiền mặt, 13 chiếc đồng hồ siêu xa xỉ, 4 đồng hồ hiệu Patek Philippe (chiếc rẻ nhất là 466,000USD - hơn 10 tỷ VND, chiếc đắt nhất là hơn 2 triệu USD - hơn 50 tỷ đồng), 3 bộ gậy dùng để chơi Golf bọc vàng hiệu Honma (mỗi bộ cỡ 1 tỷ VND), 1 xe ô tô hiệu Mercedes S450 Luxury (giá hơn 6.6 tỷ VND), 134 bản chính sổ tiết kiệm/thẻ tiết kiệm, 4 sổ đỏ, 9 điện thoại di động, 97 thỏi vàng nguyên khối (đã kiểm định là vàng 999, mỗi thỏi có trọng lượng gần 1 kg)...

Chưa tính các loại cửa chìm, cửa nổi, cửa nhôm họ hàng đứng tên khác nhưng số tài sản trên đã quá khủng khiếp so với mức lương một Bí thư tỉnh là hơn 10 triệu VND/tháng. Tuy vậy, thật đáng mừng cho nhân dân vì biết được "400 tấn vàng nằm trong két người dân" đã được trừ đi 97 kg, nếu chịu khó kiểm tra tiếp 63 bí thư tỉnh ủy còn lại và 64 phó bí thư tỉnh thì biết đâu thu được thêm cỡ trên 400 tấn vàng. Chưa kể các vị ngổi chức vụ cao khác nữa, người dân Việt từ nay đỡ lo các ông nhà nước "me" số vàng ít ỏi trong két nhà mình!

BÌNH LUẬN MAITHUVAN MAI: *Đọc xong mà kiến bỏ hết cả chân tay. Lương cả đời mình chả nổi 1 tỷ, lửa già với trung niên coi như vút đi rồi, con cái mình không biết có đỡ nai lưng công cốc không?*

BÌNH LUẬN DANG THANH THAM: *Nghe đến cái tên Lê Đức Thọ là muốn cho bạt tai rồi...*

Lời thật mất... việc

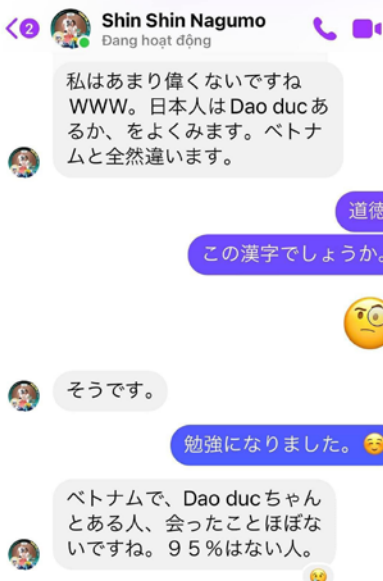
Một bữa đẹp trời, Trần Thái Học (ở Hà Nội) khoe đạt được visa đi Nhật, Học xin anh Shin Nagumo (giám đốc một trung tâm dạy tiếng Nhật có tiếng ở Việt Nam) chia sẻ kinh nghiệm sống và làm việc tại Nhật, họ nói chuyện với nhau qua tin nhắn.

Với tư cách là đồng nghiệp đàn anh được đàn em mở lời, anh Shin chia sẻ thẳng thắn, đại ý là "ở Nhật, ngoại trừ bằng cấp ra thì em nên trau dồi thêm vài vấn đề Đạo Đức- 道徳", người Nhật luôn quan sát kỹ năng đạo đức của đối phương và điều này khác ở Việt Nam. Và ông cho biết: "Ở Việt Nam hầu như tôi chưa từng gặp người có đạo đức hoàn mỹ, 95% là không". Ông Shin cũng giải thích thêm, 道徳 - Đạo Đức ở Nhật khác với cách hiểu Đạo Đức ở Việt Nam. Trần Thái Học đã cảm ơn ông Shin rồi rít và còn "thả tim" những lời khuyên của ông.

Tưởng đâu cuộc trò chuyện kết thúc êm đẹp, ai ngờ "Việt kiều Nhật" tương lai Trần Thái Học chụp lại một phần cuộc trò chuyện, đem lên mạng tế sống anh Shin, bằng cách thêm mắm thêm muối vào câu nói gốc của anh Shin "95% người Việt tôi từng gặp không

có đạo đức hoàn mỹ", thành "95% người Việt Nam vô đạo đức". Xin nói thêm, năng lực tiếng Nhật của Trần Thái Học là cấp độ cao nhất là N1, không phải anh ta vô tình hiểu sai.

Hậu quả: Anh Shin phải làm một video xin lỗi cả cộng đồng mạng Việt Nam đang hùng hực lửa căm thù, đầu anh đã giải thích lần nữa rằng ông nói về "đạo đức hoàn mỹ" của Nhật chứ không phải là "vô đạo đức" trong tiếng Việt, và "những người ông gặp" chứ không phải "toàn bộ người Việt" nhưng cộng đồng mạng Việt Nam không chịu. Họ ném vào anh những lời lẽ hạ tiện nhất. Bên cạnh đó, anh Shin cũng bị đuổi khỏi chức giám đốc.

BÌNH LUẬN QUANG LE: Việc chụp màn hình một cuộc nói chuyện riêng tư (trong khi bản thân là người đang nhờ xin ý kiến chia sẻ của người đi trước) rồi đăng lên mạng đăng lên đầu tố đã chứng tỏ Trần Thái Học cũng "quá hoàn mỹ" - nếu từ góc nhìn "ăn cháo đá bát".

BÌNH LUẬN PHƯƠNG KHANH: Bây giờ không phải 95% người Việt ổng gặp thiếu đạo đức nữa mà còn nhiều hơn.

Đoạn nói chuyện riêng tư bị đem ra đầu tố (ẢNH: FACEBOOK)

Công ty vui vẻ?

Bùi Văn Định (sinh năm 1975, quê tỉnh Bắc Ninh) là quản lý xây dựng phần bê tông cho các công trình tại Khu công nghiệp Tân Hưng trên địa bàn huyện Lạng Giang (Bắc Giang). Định có cách tuyển công nhân rất đặc biệt: không phân biệt tay nghề, có thể chịu mức lương thấp từ 250,000 VND - 350,000 VND/ngày công, đặc biệt nếu công nhân nào nghiện ma túy là một lợi thế.

Bởi, thay vì trả lương bằng tiền, mỗi ngày Định giao cho Hà Đức Chính (sinh năm 1998) và Phạm Văn Tuấn (sinh năm 2000) trả lương cho mỗi công nhân 2 gói ma túy loại heroin vào buổi sáng và buổi trưa trước khi đi ra công trường. Định quy định 1 gói ma túy là 100,000 VND và trừ vào tiền công của các công nhân.

Khi công an test nhanh các công nhân của Định, kết quả cho thấy Chính, Tuấn và 8 người khác đều dương tính với ma túy.

BÌNH LUẬN TUẤN LE: Ông chủ còn tuyển người làm không?

Bùi Văn Định (ẢNH: VTV.VN)

Chó Má & Thuế Má

TUONG NANG TIEN

Nhà báo Cù Mai Công vừa lên tiếng nhắc nhở đồng nghiệp (“Ráng Xài Tiếng Việt Cho Đúng, Xài Bậy, Dân Họ Cười Cho”) vào hôm 6 tháng 9 vừa qua. Ông dùng tựa một bản tin của báo Dân Trí (“Hai Kịch Bản Siêu Bão Yagi Tác Động Đến Đất Liền”) như một thí dụ tiêu biểu:

“Trong toàn bộ các tự điển tiếng Việt xưa nay, ‘kịch bản’ nguyên nghĩa là bản viết cho một vở kịch, sau có thể mở rộng thành văn bản, bản thảo về nội dung cho một phim truyền hình, quảng cáo, phim ảnh, gameshow...”

Dù mở rộng thì đây vẫn là một từ dành cho một sản phẩm do con người làm ra

(nhân tạo). Nó khác hoàn toàn với mưa, gió, bão... – một hiện tượng tự nhiên.

Rõ ràng đây là một từ dùng sai ...”

Sai “bậy” kiểu đó (và chỉ cỡ đó thôi) kể như là chuyện nhỏ và là chuyện vẫn xảy ra hàng ngày ở khắp mọi nơi, chứ chả riêng chi Dân Trí. Tờ báo này, tuy thế, có lẽ là cơ quan truyền thông “bậy” nhất (và “bậy” lắm) vì cái chuyên mục: “Tắm Lòng Nhân Ái”.

Nói là “bậy” nhất vì kêu gọi giúp đỡ cho những cá nhân đang lâm vào hoàn cảnh khó khăn là chuyện bình thường (khá phổ biến) nhưng chắc không đâu thực hiện một cách vô cùng bài bản, cẩn thận, và hết sức chu đáo như trang Dân Trí cả. Mọi trường hợp đều

“Bé gái 10 tháng tuổi có đầu chiếm nửa trọng lượng cơ thể, mẹ nghèo cầu cứu”. Ảnh và chú thích: Dân Trí. “Ôi! Có ở đâu như ở đây”. trần Hồng tâm (Đàn Chim Việt - 2013)

có bài vở chi tiết, hình ảnh sống động (và mã số đính kèm) cùng lời kêu gọi quyên góp, với những hướng dẫn rất tỉ mỉ về cách thức:

- Mẹ già 70 tuổi tần tảo nuôi con tại biển, ước có căn nhà che nắng mưa

- Cảm thương người phụ nữ 24 năm không nhìn rõ mặt chồng, con

- Bé gái 10 tháng tuổi đầu chiếm nửa trọng lượng cơ thể, mẹ nghèo cầu cứu

- Nữ sinh 1 tay người Dao cầm 500 ngàn đồng vượt 300km với giấc mơ đại học

- Xót xa cảnh người chị ở vậy chăm em gái mù lòa

- Mẹ ung thư qua đời, cô gái trẻ bế tắc khi bố tâm thần, em bại não

Kêu gọi tình tương thân, tương ái là việc nên làm nhưng chuyên nghiệp và công phu như báo Dân Trí (cơ quan ngôn luận của Bộ Lao Động - Thương Binh và Xã Hội) thì e lại là chuyện khác. Xin xem qua đôi ba trường hợp:

Tình cảnh mẹ già nuôi con mất khả năng lao động vì tai biến, và cần một nơi che nắng che mưa cần được trợ giúp thiết thực, và dài hạn từ Bộ Lao Động & Xã Hội (BLĐ & XH) chứ không thể chỉ trông đợi vào lòng hảo tâm của bá tánh.

Tương tự, bé gái 10

Ủa? sao tiền thì quyên góp từ thiên hạ nhưng hình chụp lại ghi rõ: UBND huyện Như Xuân và SLĐTBXH tỉnh Thanh Hóa - vậy cả?. Ảnh Dân Trí. Chú thích: TNT

tháng tuổi, bị bệnh ung thủy, đầu to bất thường (chiếm một nửa trọng lượng cơ thể) thì nơi mà người mẹ nghèo cần “cầu cứu” cũng là BLĐ & XH, chứ không phải là độc giả bốn phương.

Mọi trường hợp thượng dân đều là những công dân lão hạng, những người bệnh tật hay khuyết tật, hoặc những đứa bé thơ... Tất cả đều thuộc thành phần thua thiệt, cần được trợ giúp bởi một cơ quan thẩm quyền với chính sách và tiêu chuẩn rõ ràng, minh bạch, về mọi mặt: thực phẩm, tiền mặt, chăm sóc y tế ... Chứ thiên hạ không có khả năng, và bốn phận phải thực hiện những điều này vì họ đã đóng thuế rồi.

Đến đây thì dù lười vẫn phải ghi thêm đôi lời liên

quan đến chuyện thuế/ phí ở VN, từ những nhân vật có thẩm quyền:

- ĐẠI BIỂU LÊ MINH CHUẨN: “So với thu nhập bình quân đầu người chỉ ở mức trung bình của khu vực nhưng tỷ lệ thu cao hơn đang khiến mỗi người dân Việt Nam phải gánh chịu khoản thuế và phí trên GDP gấp 1.4 đến 3 lần so với các nước khác. Tỷ lệ huy động thuế, phí đối với doanh nghiệp ở Việt Nam lên tới 39.4% lợi nhuận, tức là làm 10 đồng nộp thuế gần 4 đồng”.

- CHUYÊN GIA KINH TẾ PHẠM CHI LAN: “Một quả trứng chịu 14 loại phí, một con lợn chịu 51 loại phí ... Không nước nào có chuyện này. Về thuế - phí, Việt Nam vô

địch”.

VN, rõ ràng, cũng “vô địch” về khoản vô trách nhiệm hay đem con bỏ chợ. Cung cách này đang được những cơ quan truyền thông (điển hình là Dân Trí) tận tình lấp liếm, bao che, và cổ vũ. Tờ báo này vừa hơn hở đi tin:

“Sáng 5/9, hòa chung không khí ngày tựu trường của cả nước, 86 học sinh tại điểm trường Thành Lập, Trường Tiểu học Tân Thành 2, xã Tân Thành (Thường Xuân, Thanh Hóa) dự lễ khai giảng ở ngôi trường khang trang do báo Dân Trí tài trợ.

Thấu hiểu những khó khăn, vất vả, thực hiện sự phân công của Đảng ủy Bộ Lao động - Thương binh và Xã

"Ngày 9-2-2022, Hà Nội tổng giam bà Nguyễn Thị Khanh, đứng đầu một tổ chức môi trường từng nhận giải thưởng về bảo vệ môi trường quốc tế, với tội danh... trốn thuế! Cần nhớ rằng, tội danh loại này cũng từng được gán cho một số nhân vật đối kháng có tiếng trước đây như Nguyễn Văn Hải, Lê Quốc Quân, Trần Huỳnh Duy Thức..." Jackhammer Nguyễn

hội, năm 2023, báo Dân Trí đã kêu gọi bạn đọc và các nhà hảo tâm tài trợ hơn 430 triệu đồng để khởi công xây dựng thêm phòng học, tu sửa lại ngôi trường khang trang, sạch đẹp".

Qua hôm sau (hôm 6 tháng 9 năm 2024) họ lại hân hoan loan tin tiếp:

"Đại diện báo Dân trí, chính quyền các địa phương tiếp tục trao tặng gần 300 thẻ BHYT đến học sinh tại Thanh Hóa và Nghệ An. Ông Đỗ Văn Chung, Trưởng Phòng GD&ĐT huyện Như Xuân phát biểu:

"Chúng tôi rất vui khi được báo Dân trí tặng 200 thẻ BHYT. Đây là việc làm ý nghĩa, tạo

động lực cho nhà trường, học sinh, phụ huynh, nhất là các gia đình khó khăn không thể mua thẻ BHYT cho các con. Chúng tôi trân trọng, cảm ơn bạn đọc báo Dân trí đã gửi đến học sinh của huyện món quà quý giá."

Tôi sống qua nhiều nơi (Âu cũng như Á) nhưng chưa thấy đâu mà mồm non của đất nước lại phải "mua thẻ BHYT" cả. Tôi cũng không hiểu tại sao chính quyền các địa phương ở Việt Nam lại có thể tráo tráo mang "tặng" những món quà không phải của họ mà chả có chút ngượng ngập (hay ngượng ngừng) chi ráo.

Ngoài việc trường kỳ

kêu gọi sự đóng góp của độc giả, tôi chưa bao giờ thấy một bài viết nào của báo Dân Trí (cơ quan ngôn luận của Bộ Lao Động - Thương Binh và Xã Hội) đề cập đến vai trò và trách nhiệm của cái "bộ" này cả. Thế thuế má được dùng vào chuyện chi và cái nhà nước hiện hành "cướp chính quyền" để làm chi (?) hay chỉ để trở thành một bọn cướp ngày!

Chắc chắn, không ở nơi đâu (từ hơn nửa thế kỷ qua) mà người dân bị thôi thúc và ép buộc đóng góp công sức, cũng như xương máu, cho hết cuộc chiến này đến cuộc chiến khác - như ở Việt Nam. Cũng không nơi đâu mà giới cầm quyền

hoàn toàn vô trách nhiệm như ở xứ sở này.

Việt Nam, có lẽ, là quốc gia duy nhất mà "lòng hảo tâm" được dùng thay cho một đạo luật về an sinh xã hội để quy định (hẳn hời) mọi thứ phúc lợi đối với những công dân lão hạc, những người phế tật, những thương binh/ liệt sĩ và thân nhân của họ.

Đất nước này, xem ra, cũng là nơi duy nhất mà người dân có thể bị cầm tù (thay vì xử phạt) với tội danh trốn thuế - dù đến Trời chắc cũng không thể biết là bọn chó má đã sử dụng thuế má của người dân đóng góp ra sao, từ gần hai phần ba thế kỷ qua?

TNT

TPB TRẦN VĂN NÔ

Sinh năm 1953

Số quân 53/682.870. Binh 2.

ĐƠN VỊ: Đại đội 3, TĐ 442/ĐPQ thuộc TK Kiến Hòa. Bị thương mù 2 mắt, cụt tay trái ngày 1/7/1974.

HOÀN CẢNH: Bán vé số kiếm ăn xin, hiện ông bị khối u ở gan giai đoạn cuối đã nghỉ đi bán, mọi việc chi tiêu trong nhà do vợ ông bán vé số lo, cuộc sống luôn thiếu trước hụt sau.

Mọi sự giúp đỡ xin liên lạc về ông Trần Văn Nô.

ĐỊA CHỈ: Nhà Trọ 7 Hòa, khu phố 1, thị trấn Chợ Lách, tỉnh Bến Tre.

DIỆN THOẠI: 079 477 6749

TPB LÊ THƯƠNG

Sinh năm 1943

Số quân 43/208.739. Hạ Sĩ.

ĐƠN VỊ: Đại đội 248 Địa Phương Quân Biệt Lập, thuộc Tiểu khu Thừa Thiên. Bị thương đầu, liệt 2 chân tháng 2/1972.

HOÀN CẢNH: Bị tai biến nằm một chỗ từ năm 2018. Gia cảnh rất nghèo khổ.

Mọi sự giúp đỡ xin liên lạc về ông Lê Thương

ĐỊA CHỈ: Thôn 7, xã Thủy Phù, huyện Hương Thủy, tỉnh Thừa Thiên Huế.

DIỆN THOẠI: 037 873 2821
0961 802 206

Xin cảm ơn quý ân nhân

BẢN VIẾT TẮT CÁC CHỮ DÙNG TRONG QUÂN ĐỘI

Trong hồ sơ thương binh đăng trên báo Trẻ, chúng tôi thường viết tắt các danh từ thường được dùng trong Quân Đội, chúng tôi xin có bản chú thích như sau:

- TPB: Thương Phế Binh	- ND: Nhảy Dù	- CK: Chi Khu
- SQ: Số quân	- TQLC: Thủy Quân Lục Chiến	- TR.Đ: Trung Đội
- QP: Quả phụ	- PB: Pháo binh...	- ĐĐ: Đại Đội
- ĐPQ: Địa Phương Quân	- TĐT: Trung Đội Trưởng	- TĐ: Tiểu Đoàn
- NQ: Nghĩa Quân	Tiểu Đoàn Trưởng	- SĐ: Sư Đoàn
- CLQ: Chủ Lực quân	- ĐĐT: Đại Đội Trưởng	- SĐ23BB: Sư Đoàn 23 Bộ Binh
- BĐQ: Biệt Động Quân	- TK: Tiểu Khu	- QYV: Quân Y Viện.
		- V.I, II, III...CT: Vùng I... Chiến thuật.

Quy định về số quân

NQ: Số quân của Nghĩa Quân chỉ có 6 số, không có hai số đầu.

ĐPQ: Số quân Địa Phương Quân, lấy năm sinh làm hai số đầu.

CLQ: Số quân của Chủ lực Quân, lấy năm sinh +20= hai số đầu (Ví dụ sinh năm 1940, số quân là 60/000).

khi cần....

các loại dịch vụ

share phòng

bán nhà

sang tiệm

v.v.....

địa chỉ bạn có thể tin cậy

<https://baotreravot.com>

tài sản

Báo đăng tin một bà lão cô đơn trong viện dưỡng lão nhắn tìm con cháu để giao lại một biệt thự, một trang trại bò và một số nữ trang.

Khu dưỡng lão nườm nượp người đến, họ thi nhau kể lể tông tích, có người xưng là con cháu ruột nhưng do hoàn cảnh bận rộn nên chưa có dịp hầu hạ, chăm sóc bà.

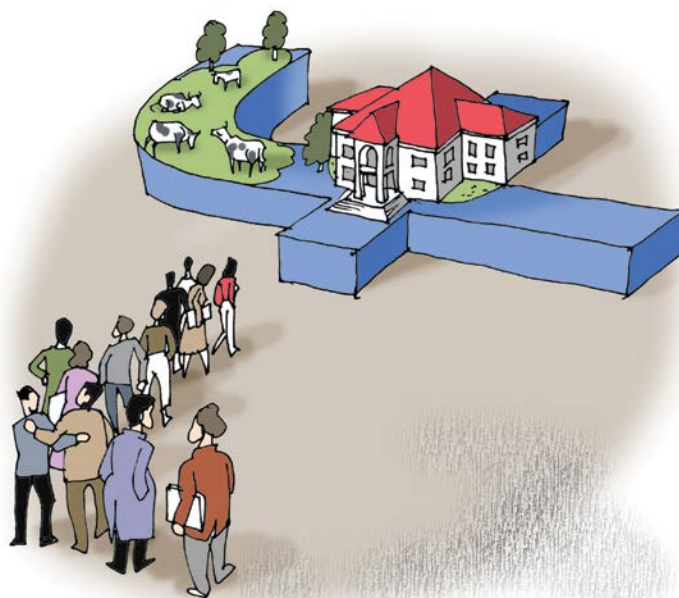
Bà lão cảm động lắm, trước lúc hấp hối, mọi người chen nhau hỏi:

- Chúng cháu không rõ những thứ đó bà để ở đâu?

Bà lão thều thào:

- Trên... Facebook.

HỒ THỊ HƯƠNG THẢO (CA)

BẢO HUÂN

cân thông minh

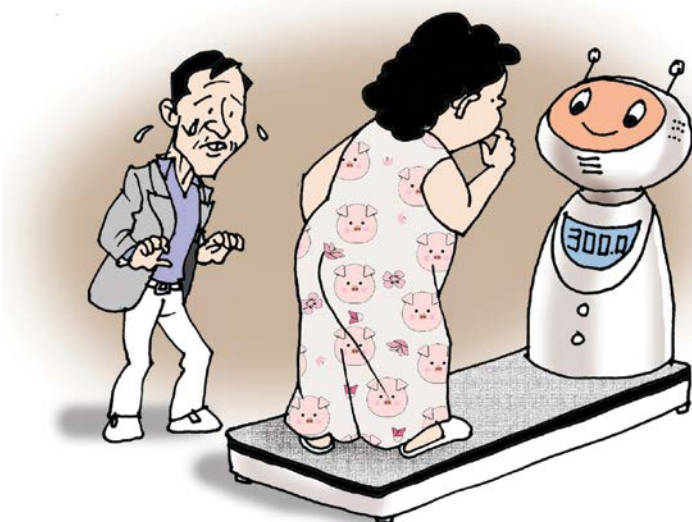
Vợ chồng mua một cái cân, loại cân thông minh. Nó dựa vào thông số và cho những lời khuyên. Anh chồng bước lên, cái cân nói:

- Bạn hơi ốm. Cần ăn thêm thịt bò vào buổi tối và uống 1 ly sữa to vào buổi sáng!

Cô vợ bước lên, cái cân im lặng. Lên lần nữa, cân vẫn im lặng. Đến khi bà bước xuống, chiếc cân lên tiếng:

- Vui lòng lên từng người một.

BLACK BELT (TEXAS CITY-TX)

BẢO HUÂN